

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA EKONOMICKO - SPRÁVNÍ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2009

Bc. Blanka BUKOVSKÁ

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

ORGÁNY PARDUBICKÉHO KRAJE

Bc. Blanka Bukovská

Diplomová práce
2009

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav veřejné správy a práva
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Blanka BUKOVSKÁ**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Ekonomika veřejného sektoru**

Název tématu: **Orgány Pardubického kraje**

Zásady pro vypracování:

Úvod

1. Stručný historický vývoj krajského zřízení na území ČR
2. Konstitutivní prvky kraje
3. Pardubický kraj - základní charakteristika
4. Zastupitelstvo Pardubického kraje
5. Rada Pardubického kraje
6. Hejtman Pardubického kraje
7. Krajský úřad Pardubického kraje
8. Výbory a komise Pardubického kraje

Závěr

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- COGAN, R. Krajské zřízení. Praha, Aspi, Praha, 2007.
HLEDÍKOVÁ, Z.; JANÁK, J.; DOBEŠ, J. Dějiny správy v českých zemích do počátků státu po současnost. Praha, 2005.
CHARBUSKÝ, M. Řízení měst v historickém vývoji. Pardubice, 2003.
KADEČKA, S. Právo obcí a krajů v ČR. Praha, C.H.Beck, 2003.
ŠELESOVSKÝ, J. Krajské zřízení a vztah krajů a obcí. Praha, Verlag Dashofer, 2001.
TOMANCOVÁ, J.; HYNŠT, A. Krajské zřízení I. 1. vyd. Brno, Masarykova univerzita Brno, 2005.
VODIČKA, K.; Cabada, L. Politický systém České republiky: historie a současnost Praha, 2003.
Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednicích územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
internetové zdroje:
www.pardubickykraj.cz
www.risy.cz
pravniradce.ihned.cz
www.czso.cz

Vedoucí diplomové práce: prof. JUDr. Richard Pomahač, CSc.
Ústav veřejné správy a práva

Datum zadání diplomové práce: 27. června 2008

Termín odevzdání diplomové práce: 1. května 2009

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

prof. PhDr. Karel Lacina, DrSc.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 21. července 2008

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 14. 07. 2009

Bc. Blanka Bukovská

Poděkování

Ráda bych poděkovala všem, kteří mi poskytli potřebné materiály, informace a rady potřebné pro zpracování této bakalářské práce.

Zvláštní poděkování patří panu prof. JUDr. Richardu Pomahačovi, CSc. za cenné rady, připomínky a odborné vedení mé diplomové práce a vedoucí pracovníci oddělení personálních věcí a vzdělávání na krajském úřadě Ing. Jaroslavě Plačkové, za poskytnuté informace a postřehy.

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá problematikou krajského zřízení. První kapitola se věnuje historii krajského zřízení na území ČR. V další části práce se čtenář seznámí s konstitutivními prvky kraje a se vztahy územních samospráv. Následuje stručná charakteristika Pardubického kraje, po které se již věnují jednotlivým orgánům Pardubického kraje – zastupitelstvu, radě, hejtmanovi, krajskému úřadu a výborům a komisím kraje.

KLÍČOVÁ SLOVA

Pardubický kraj, krajské zřízení, zastupitelstvo, rada, hejtman, krajský úřad

TITLE

Authorities of Pardubice Region

ANNOTATION

The topic of the Thesis is regional system. The first chapter is devoted to the history of the regional system on the territory of the Czech Republic. In the next part reader is going to get acquainted with the constitutive elements of the region and mutual relations of the municipal authorities. A brief characterization of Pardubice Region follows and then full attention is paid to the particular authorities of Pardubice Region - the Regional Assembly, the Regional Council, the President of the Region, the Regional Authority, committees and commissions of the Region.

KEYWORDS

Pardubice Region, regional system, Regional Assembly, Regional Council, President of the Region, Regional Authority

Obsah

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK.....	10
ÚVOD.....	11
1 STRUČNÝ HISTORICKÝ VÝVOJ KRAJSKÉHO ZŘÍZENÍ NA ÚZEMÍ ČR... 13	
1.1 Počátky krajské správy	13
1.1 Vývoj od bitvy na Bílé hoře do roku 1848	15
1.2 Vývoj v letech 1848 - 1918	17
1.3 Vývoj od roku 1918 do 25. února 1948.....	18
1.4 Vývoj od roku 1948 do 17. listopadu 1948	19
1.5 Od roku 1989 po současnost.....	20
2 KONSTITUTIVNÍ PRVKY KRAJE	23
2.1 Občané kraje	23
2.2 Území kraje.....	25
2.3 Právní subjektivita kraje	26
2.4 Právo na samosprávu.....	27
2.4.1 Legislativní pravomoc.....	28
2.5 Působnost kraje	29
2.5.1 Samostatná působnost	29
2.5.2 Přenesená působnost	31
2.5.3 Rozlišení samostatné a přenesené působnosti	32
2.6 Symboly kraje	33
3 VZTAHY STÁTU A ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁV	34
3.1 Stát a kraj.....	34
3.1.1 Vztahy státu ke kraji	34
3.1.2 Dozor nad výkonem samostatné působnosti kraje.....	35
3.1.3 Dozor a kontrola nad výkonem přenesené působnosti kraje	35
3.1.4 Finanční vztahy.....	37
3.2 Kraj a obec	39
3.2.1 Obecná charakteristika	39
3.2.2 Právní úprava vztahů mezi obcemi a kraji	40
3.2.3 Kategorizace vztahů.....	40
4 PARDUBICKÝ KRAJ – ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA	48
4.1 Obyvatelstvo	48

4.2	Ekonomické údaje	49
4.3	Nej... Pardubického kraje	52
5	ZASTUPITELSTVO PARDUBICKÉHO KRAJE	54
5.1	Základní charakteristika	54
5.2	Volby do zastupitelstev	54
5.3	Institucionální otázky	55
5.4	Pravomoc zastupitelstva kraje	56
5.5	Zastupitelstvo Pardubického kraje	59
6	RADA PARDUBICKÉHO KRAJE	63
6.1	Složení rady	63
6.2	Pravomoci rady	64
6.3	Jednání rady	66
6.4	Rada Pardubického kraje	67
7	HEJTMAN PARDUBICKÉHO KRAJE	73
7.1	Obecná východiska	73
7.2	Činnost hejtmána.....	75
7.3	Hejtmán Pardubického kraje.....	81
8	KRAJSKÝ ÚŘAD PARDUBICKÉHO KRAJE	83
8.1	Organizační členění.....	84
8.2	Ředitel krajského úřadu.....	84
8.3	Zaměstnanci krajského úřadu	85
8.4	Krajský úřad Pardubického kraje	85
	8.4.1 Organizační členění.....	87
9	VÝBORY A KOMISE PARDUBICKÉHO KRAJE.....	95
9.1	Výbory zastupitelstva kraje	95
	9.1.1 Členové výborů.....	96
9.2	Výbory Pardubického kraje	97
	9.2.1 Finanční výbor ZPk.....	98
	9.2.2 Kontrolní výbor ZPk	99
	9.2.3 Výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost ZPk	100
9.3	Komise rady kraje	100
9.4	Komise Rady Pardubického kraje.....	101
	ZÁVĚR	103
	SEZNAM LITERATURY	105

SEZNAM PŘÍLOH.....	108
PŘÍLOHY	109

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Obrázek 1 Krajské rozdělení Čech v letech 1751-1849.....	16
Obrázek 2: Složení zastupitelstva Pardubického kraje pro období 2008-2012....	59
Obrázek 3: Složení zastupitelstev Pardubického kraje od roku 2000.....	62
Tabulka 1 Vývoj míry nezaměstnanosti v okresech Pardubického kraje.....	51
Tabulka 2 Základní ekonomické údaje Pardubického kraje v roce 2006	52
Tabulka 3 Měsíční odměny poskytované členům zastupitelstev krajů	74

ÚVOD

Současné kraje jsou poměrně mladým zřízením, a to i přesto, že zdejší historické území procházelo v průběhu času pestrým vývojem regionálních samospráv. V průběhu let se počet krajů měnil, stejně jako jejich velikost a pravomoci, nicméně kraj stále zůstával významným článkem veřejné správy. Reforma VS však nebyla jednoduchá, neb krajské zřízení mělo vždy krom příznivců i odpůrce. To bylo ostatně patrné již od prvních pokusů reformovat veřejnou správu po roce 1989. Námitky proti krajskému zřízení spočívaly zejména v tom, že taková struktura odporuje přirozenému a historickému dělení českého státu na země a dále v neshodách o účelu budoucích krajů, jejich počtu a působnosti. Diskuze se postupně koncentrovala na otázku, kolik krajů a s jakou působností má být zřízeno a zda má být na krajské úrovni oddělena státní správa od samosprávy, či nikoli. Zřízení krajů urychlil také tlak Evropské unie na zřízení regionálního stupně a zákonné stanovení jejich právních poměrů. O vzniku 14 krajů pojmenovaných podle sídelních měst (s výjimkou kraje Středočeského) bylo rozhodnuto ústavním zákonem v prosinci 1997 a formálně vznikly 1. 1. 2000. První volby do krajských zastupitelstev se ale konaly až v listopadu 2000. Teprve ustavením krajských řídicích orgánů 1. 1. 2001 začaly kraje skutečně fungovat. Hlavním motivem pro vznik krajů byla decentralizace, posunutí rozhodovacích procesů do jednotlivých regionů a dosažení lepší dostupnosti veřejné správy pro občany. Zákon svěřil krajům odpovědnost za komplexní územní rozvoj, vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče, ochranu a rozvoj zdravých životních podmínek, dopravy a spojů, výchovy a vzdělávání, kulturní rozvoj a veřejný pořádek.

Cílem této diplomové práce je podání uceleného obrazu na krajské zřízení na území České republiky. Práce je rozdělena na devět kapitol. První je zaměřená na vývoj krajského zřízení od jeho počátku až po současnou právní úpravu. Poté je čtenář seznámen s konstitutivními prvky kraje. Ve třetí kapitole se soustředím na vztahy mezi státem a kraji, ale také mezi územními samosprávami navzájem. Právě tato kapitola popisuje postavení krajů v současné veřejné správě. Těžiště celé práce je však v následujících kapitolách. Po stručném představení Pardubického kraje následuje podrobnější popis a analýza jednotlivých orgánů kraje, jejich činnosti a postavení, a to právě na příkladu Pardubického kraje, který jsem zvolila, neb jsem

v něm prožila celý svůj dosavadní život. Samotný závěr práce obsahuje stručné shrnutí a také návrhy změn vedoucích k větší efektivnosti krajské správy.

1 STRUČNÝ HISTORICKÝ VÝVOJ KRAJSKÉHO ZŘÍZENÍ NA ÚZEMÍ ČR

1.1 Počátky krajské správy

Počátky krajské správy spadají v Čechách do poloviny 13. století, kdy postupně zaniklo původní hradské zřízení. V tomto období byly pro česká královská města, jejich území a okolí ustavováni specializovaní úředníci tzv. **poprávcové**, kteří jménem panovníka pečovali o veřejnou správu a bezpečnost. Dohlíželi nad poddanými, v jejich rukou byla soustředěna trestní i policejní moc. Jmenování popravců přispívalo k vývoji krajů, které se z důvodu vybírání daní přeměňovaly ve všeobecné správní jednotky. Hlavními poprávci byli první, tzv. **krajští poprávci**, jejichž úkolem bylo dohlížet na klid a pokoj v kraji. Krajští poprávci bývali jmenováni ze stavu panského příslušného kraje. Za vlády Václava IV. byly Čechy rozděleny na 12 krajů, které se jmenovaly většinou podle města, které tvořilo jejich centrum. Ve 14. století tak na území Čech existovaly tyto kraje: Pražský (Kouřimský), Slánský, Žatecký, Litoměřický, Hradecký, Chrudimský, Čáslavský, Boleslavský, Prácheňský, Plzeňský, Rakovnický, Bechyňský¹. Na Moravě ani ve Slezsku ke členění na kraje nedošlo.

V husitském období se krajské rozdělení zkomplikovalo. Se smrtí Václava IV. přestávaly úřady, včetně postu krajských popravců, v zemi fungovat, místo nich zřídil Zikmund po svém jmenování funkci **krajských hejtmanů**, kteří mu měli pomoci zajistit klid v krajích. Po sjednání míru r. 1440 získávalo krajské zřízení opět na své důležitosti. Vznikají i zvláštní dohody, tzv. krajové landfrýdy, které byly jakousi zárukou veřejného pořádku. V čele nejsilnějšího východočeského landfrýdu stál Jiří z Poděbrad. Právě za jeho vlády se počet krajů z původních dvanácti rozšířil na čtrnáct (udržely se až do roku 1714).

Krajské sněmy tzv. sněmíky představovaly samosprávný charakter krajské správy. Jejich hlavní význam spočíval v tom, že byly oporou zemského sněmu. Byla na nich zveřejňována usnesení přijatá zemským sněmem, usnášeny tzv. obecné

---

¹ SOUKUP, Ladislav. *Vývoj veřejné správy v českých zemích I. do roku 1848*. Plzeň: Západočeská univerzita, 1996. 94 s. ISBN 80-7082-297-X, str. 14.

artikule, sloužící pak jako podklad pro jednání zemského sněmu. Zde byli také voleni delegáti nižší šlechty a měst na zemské sněmy a byly jim dávány plné moci a instrukce. Tak se v instituci krajských sněmů začaly vytvářet zárodky zastupitelské soustavy šlechtické a měšťanské. Další vývoj byl však přerušen za vlády Ferdinanda I. krajské sněmy přestaly být vůbec svolávány, neboť habsburští panovníci v nich viděli základ stavovské opozice.

Od r. 1434 volily krajské sněmy (až do zákazu jejich svolávání v r. 1494) hejtmany krajů. Hejtman byl do čela každého kraje zvolen ze stavu panského nebo zemanského, převzal správní, soudní i trestní funkci, dohlížel ale i na vojsko. Počet hejtmanů se pohyboval mezi jedním a dvěma, výjimečně i třemi hejtmany na kraj. Jejich působnost se někdy prolínala i do sousedních krajů. Krajský hejtman měl k pomoci radu. Ta byla od roku 1508 volena i ze stavu městského a měla pomoci krajskému hejtmanovi ve výkonu jeho funkce. Krajsští hejtmani rozhodovali společně ve všech otázkách a byli podřízeni jedině stavům. Panovník pouze schvaloval jmenované krajské hejtmany. Od počátku však existovaly snahy panovníků jmenovat vlastní hejtmany.

V dalším období nedoznal post krajského hejtmana velkých změn- hejtmani odpovídali za veřejný pořádek, stíhali pachatele trestné činnosti, svolávali vojenskou hotovost v kraji, vybírali daně, dohlíželi na nošení zbraní, na výkon práva myslivosti, na dodržování měř a vah a ochraňovali poctivost mince. V roce 1528 začal král Ferdinand I. pro dobu své nepřítomnosti dosazovat hejtmana království neboli místodržícího královského. Mohl být jmenován jeden nebo i více a byl přímým nadřízeným pro hejtmany krajské. Téhož roku bylo zakázáno svolávat krajské sjezdy bez povolení krále. Na sjezdech se jednalo jen o povolení berní, které Habsburkové nutně potřebovali na obranu země proti stále sílícímu tureckému nebezpečí a na potlačování nevolnických povstání. Král od téhož roku jmenoval z místní šlechty dva hejtmany.

Na Moravě vznikly kraje až v roce 1527 a to pro vojenské účely. Ve Slezsku byly roku 1529 vytvořeny 4 kraje na obranu proti Turkům a i do budoucna tu kraje zůstaly výlučně vojenským zařízením.

1.1 Vývoj od bitvy na Bílé hoře do roku 1848

Během třicetileté války došlo k výraznému narušení krajské správy, v původním rozsahu bylo předchozí zřízení obnoveno po roce 1623, kdy byli opět krajští hejtmani jmenováni ze stavu rytířského a panského. Vydání Obnoveného zřízení zemského roku 1627 přineslo do Čech radikální reformu správy a postupně vedlo k zániku práv stavů na regionální samosprávu. Obnovené zřízení zemské také znamená konec pro krajské sjezdy, neboť jejich svolání bylo podmíněno souhlasem panovníka. Z krajských hejtmanů se stali královští úředníci a byli vybíráni z usazené šlechty. Bylo změněno pravidlo pro jmenování hejtmanů. Post byl každoročně obnovován králem, který ve funkci mohl potvrdit stávajícího hejtmana nebo jmenoval hejtmana nového. Každoroční změny krajských hejtmanů však byli velmi ojedinělé a nikdy nedocházelo k výměně obou hejtmanů zároveň, neboť napomáhali ke stabilitě státní moci.

Od roku 1648 se funkce hejtmana stala funkcí placenou, hejtmani začali pobírat plat ve formě peněžní či v podobě různých úlev z povinných dávek. Tím se hejtmani dostali do finanční závislosti na státu, což ovlivňovalo jejich rozhodování. Od roku 1685 se funkční období prodloužilo na pět let. Působnost krajského hejtmana byla trojí- ve věcech veřejné správy, daňové správy a vojenství. Krajský úřad v této době svými pravomocemi zasahoval do oblastí: obchod, živnosti, průmysl, soudní, politická a policejní agenda.

Do roku 1714 bylo v Čechách celkem 15 krajů. V souvislosti s berní reformou byl jejich počet zredukován na dvanáct- Bechyňský, Berounský, Boleslavský, Čáslavský, Hradecký, Chrudimský, Kouřimský, Litoměřický, Plzeňský, Prácheňský, Rakovnický a Žatecký. Důvodem byl požadavek, aby krajská hejtmanství byla rovnoměrně rozmístěna a měla spravovat přibližně stejně velké celky, proto byly některé menší kraje sloučeny.

Po nástupu Marie Terezie došlo k omezení české samostatnosti. Panovnice zrušila českou dvorskou kancelář i úřad královských místodržících. Její ústavní a správní reformy se velmi zřetelně odrazily v krajském zřízení a nově upravily působnost krajských hejtmanů, kteří dostali nové instrukce. V rámci tzv. první etapy tereziánských správních reforem císařským reskriptem v roce 1751 došlo

k postátnění krajských úřadů, čímž se staly druhou hlavní instancí veřejné správy. Služné hejtmana i jeho aparátu začíná platit stát. V kraji může být pouze jeden hejtman. Od roku 1787 mohl být hejtman i měšťanského původu. Čtyři největší kraje byly rozděleny vždy na dva podíly, které však byly hned postaveny na úroveň krajů. V Čechách tedy bylo 16 krajských úřadů (nikoli však krajských měst)². Praha nepatřila do žádného z krajů. Sídlní města byla pevně stanovena. Krajský aparát byl rozšířen o zástupce hejtmana, tzv. krajského adjunkta. Na Moravě bylo i nadále 6 krajů. Ve Slezsku byly kraje vytvořeny až v roce 1783 a to Opavský a Těšínský kraj. Do té doby zde reprezentoval stát královský úřad.

Obrázek 1 Krajské rozdělení Čech v letech 1751-1849

Zdroj: NOVÁKOVÁ, Michaela. *Vývoj územně správního členění a dominií od pol. 17. stol. na vybraném území ČR*. Plzeň, 2006. 70 s. Bakalářská práce na Fakultě aplikovaných věd Západočeské univerzity. Vedoucí diplomové práce Ing. Libuše Poustková.

Za Josefa II., v roce 1784, byly krajské úřady opětovně rozšířeny a staly se rozhodujícími orgány. Úřad tvořil hejtman, obvykle tři krajští komisaři, krajský sekretář, protokolista, dva kancelisté, praktikanti a krajští dragouni. Krajské úřady začaly být chápány jako opora státu při kontrole krajského území, a proto jim byla věnována velká pozornost. Vydávalo se velké množství právních předpisů a instrukcí zpřesňujících výkon jejich agendy, náplně činností jednotlivých úředníků a

² COGAN, Rudolf. *Krajské zřízení*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. 440 s. ISBN 80-7357-041-6, str. 65.

osobní odpovědnost hejtmana za rozhodování kraje³. Krajský úřad zajišťoval berní, vojenské, finanční, živnostenské a část soudních věcí, ale i určitou část politických a policejních záležitostí a ochranu poddaných před vrchností. V této podobě fungovaly krajské úřady až do konce roku 1850. Do tohoto roku byla nejdůležitější politickou, berní i soudní částí dominia. Poddaní byli v těchto dominiích vázáni. Josef II. se sice v roce 1789 pokusil zavést celkem 6050 katastrálních obcí v rámci berní reformy jako základní katastrální jednotky, ale i přesto byly hranice katastrálních obcí omezeny hranicemi dominií a krátké trvání této reformy jeho pokus zmařilo. V roce 1790 se snažil zavést první rozdělení Čech bez ohledu na hranice dominií tím, že ustanovil celkem 184 berních okresů, ale toto nové rozdělení bylo přerušeno jeho smrtí.

1.2 Vývoj v letech 1848 - 1918

V souvislosti s definitivním zrušením poddanství v roce 1848 vyvstala potřeba nové správní organizace. Počátky veřejné správy v moderním smyslu, v podobě, jak ji známe v současnosti, můžeme nacházet ve změnách, kterými veřejná správa prošla po revolučním roce 1848. Pillesdorfova ústava z tohoto roku zavedla samosprávu. Nadále již nehovoříme o vrchnostenské správě, ale pouze o státní správě (resp. zeměpanské správě). Občan se stal rovnocenným partnerem státních orgánů.

Kraje tvořily střední jednotku státní správy. V r. 1850 bylo krajské uspořádání v českých zemích složeno z 10 krajů (7 v Čechách, 2 na Moravě a jeden ve Slezsku), v jejichž čele stály krajské vlády, případně místodržitelé v menších zemích. Kraje měly pouze dohlížet na činnost okresní správy, samosprávné orgány krajů byly zrušeny. Od 12. května 1855 byl počet krajů rozšířen na 13 s krajskými úřady v krajských městech a s jedním kolegiálním soudem. Kraje se dále dělily na 79 politických okresů v Čechách a 25 politických okresů na Moravě – v každém politickém okrese bylo zřízeno okresní hejtmanství. V čele krajského úřadu stál krajský představený, kterého jmenoval císař. Zástupcem mu byl krajský komisař. Úloha krajů se zúžila na správu daní a kraje tvořily pouze spojovací článek mezi nižšími a vyššími instancemi a byly v roce 1860 zrušeny na Moravě a v roce 1862 i

---

³ COGAN, Rudolf. *Krajské zřízení*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. 440 s. ISBN 80-7357-041-6, str. 66.

v Čechách a jejich funkci převzala hejtmanství okresní. Až do roku 1868, kdy přišla další správní reforma, si ale zrušené krajské úřady zachovaly některé své pravomoci, dohlížely na okresní hejtmanství a definitivně zanikly až tímto rokem.

1.3 Vývoj od roku 1918 do 25. února 1948

Po vzniku samostatné Československé republiky 28. října 1918 zůstalo v platnosti předválečné rozdělení do politických okresů. Dosavadní správní orgány rakouské správy byly převedeny do podřízenosti pražského Národního výboru jako nejvyššího orgánu české politické reprezentace v říjnu 1918. Rozsah jejich správních činností ani personální obsazení těchto orgánů se neměnil. Zákonem č. 2/1918 Sb. bylo 12 nejvyšších úřadů přejmenováno na ministerstva. Národní výbor byl ještě téhož roku přeměněn tzv. prozatímní ústavou na Prozatímní národní shromáždění, které ihned ustanovilo nejvyšší orgány ČSR, čímž došlo i ke zrušení zákonodárné moci zemských sněmů.

Od samotného vzniku ČSR se vedly diskuse o efektivnosti zemského uspořádání. Pod tlakem slovenských politiků byl v roce 1920 přijat zákon o župním zřízení, dle kterého mělo být dosavadních 5 zemí (České, Moravské, Slezské, Slovenské a Podkarpatoruské) nahrazeno celkem 20 župami. K zavedení župního uspořádání došlo nakonec pouze na Slovensku, v českých zemích se samotný župní zákon nerealizoval. Výraznější reformu představoval až zákon 125/1927 Sb., o organizaci politické správy. Samosprávné okresy byly zrušeny, ustanovilo se zemské a okresní zastupitelstvo na šestileté období, došlo ke sjednocení Moravy a Slezska do země Moravsko-slezské se sídlem v Brně.

V období Protektorátu Čechy a Morava došlo k postupné likvidaci obecní samosprávy, byrokratizaci a centralizaci správy. V prosinci 1939 byla zrušena zemská zastupitelstva a jejich pravomoc převedena na zemské prezidenty. Do funkcí zemských viceprezidentů byli jmenováni nacisté, kteří byli říšským protektorem postaveni na úroveň prezidentů a země vlastně řídili. K razantním změnám došlo přijetím několika vládních nařízení, podle nichž například ministerstvo vnitra mohlo slučovat nebo rozlučovat obce, obce mohly být spravovány nad 15 000 obyvatel, některá území byla odstoupena sousedním správním celkům. Na zbývajícím území byly zachovány politické okresy a nově se zřídily správní celky **oberlandráty**, které

vykonávaly dozor nad činností orgánů protektorátní územní správy a prováděly výkon správy převzaté německou říší. Oberlandráty podléhaly přímo říšské nadvládě a zahrnovaly několik politických okresů. Po roce 1945 bylo opět navázáno na předválečné rozdělení na politické okresy, které zůstaly až do roku 1948 bez větších změn.

1.4 Vývoj od roku 1948 do 17. listopadu 1948

Ústava z 9. května 1948 vnesla pevně do našeho právního řádu institut národních výborů, které převzaly působnost zemských orgánů a staly se vykonavateli státní moci v obcích, krajích a okresech. Platila zásada podřízenosti národních výborů. Nižší národní výbor byl podřízen vyššímu a ten pak ministerstvu vnitra. České země se rozdělily na třináct krajů, jejichž sídla odpovídala sídlům dnešního krajského zřízení. Kraje tak nahradily země a převzaly i jejich působnost. V krajích zůstalo zachováno členění na okresy. Rokem 1945 byly vytvořeny místní, okresní a zemské národní výbory, které řídily příslušné působnosti a v platnosti zůstaly až do roku 1990. Výkonnými složkami kraje byly jeho předseda, náměstkové, referenti a komise. V každém kraji zasedal krajský národní výbor, počet jeho členů se odvozoval od počtu obyvatel v kraji. Jeho usnesení vykonávala krajská rada. V žádném případě však nelze hovořit o samosprávě, která byla politickým systémem zcela popřena. V březnu 1954 byl schválen zákon o národních výborech, upravoval pojem národního výboru jako místního orgánu státní moci pracujícího lidu a nejšířší organizace pracujících. Dělení na krajské, okresní a místní národní výbory bylo zachováno. Avšak byla vytvořena nová vnitřní organizace národního výboru. Nyní byl ztotožněn s plénem a ostatními složkami, které tvořily radu, odbory a ostatní orgány. Členové národního výboru tvořili komise. Výkonným orgánem byla i nadále rada. První přímé volby národních výborů proběhly v roce 1954.

Zákonem č. 36/1960 Sb., o územním členění státu byl počet krajů zredukován na sedm a k jejich označení bylo nově používáno světových stran. Krátce po přijetí nového zákona o územním členění státu byla vydána nová ústava (ústavní zákon č. 100/1960 Sb.). V roce 1967 byly zákonem 69/1967 Sb., o národních výborech rozšířeny jejich pravomoci. Ve fungování národních výborů nedošlo až do listopadu 1989 k zásadním změnám.

1.5 Od roku 1989 po současnost

Po svržení komunistického režimu v listopadu 1989 se začaly utvářet podmínky pro reformu veřejné správy. Hlavním rysem reformy veřejné správy byla její decentralizace se zrušením národních výborů a vznikem samosprávních obcí. 18. července 1990 byl schválen ústavní zákon č. 294/1990 Sb., kterým se zkrátilo volební období národních výborů. Počátkem devadesátých let byl v tehdejší Československu vytvořen tzv. smíšený model územní správy a Česká republika ho v nové ústavě v roce 1993 převzala. Již od začátku fungovala dvoustupňová územní samospráva, která byla tvořena obcí jako základním územním celkem a okresem, který byl ve druhé fázi reformy částečně nahrazen vyšším územněsprávním celkem krajem-v dalších letech bylo nutno stanovit jejich počet.

Územní samosprávné celky vykonávají kromě ústavně zaručené samosprávné působnosti také přenesenou, kterou na ně přenesl stát. Územní samospráva je jeden z důležitých prvků demokratického uspořádání státu, který klade velké nároky na politickou kulturu. Jednotlivé vztahy, které vznikají mezi státem, územní samosprávou a jednotlivými prvky samosprávy, vyžadují vysoký stupeň důvěry a vzájemné spolupráce.

V České republice vzniklo s účinností od 1. 1. 2000 14 krajů (zákon č. 129/2000 Sb.). Praha se stala samostatným krajem. Kraje vznikly prozatím pouze formálně, neboť dosud nebyly připraveny zákony umožňující jejich fungování. V listopadu 1999 po náročných jednáních v Poslanecké sněmovně a Senátu ČR byly přijaty zákony: zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze a zákon č. 147/2000 Sb., o okresních úřadech atd. Hlavními krajskými orgány byly uznány: krajské zastupitelstvo, rada kraje a v jejich čele hejtman kraje. V listopadu téhož roku proběhly volby do krajských zastupitelstev, která začala vykonávat svoji činnost od 1. ledna 2001. Až do zrušení okresních úřadů v roce 2003 tak vedle sebe fungovaly krajské úřady a okresní úřady, z nichž měl na kraje, ale hlavně na obce, postupně přejít výkon státní správy. 1. ledna 2003 byl vytvořen dvoustupňový systém správního uspořádání – obce a kraje.

Zřízené kraje a okresy, které vyznačují jejich území:

- Hlavní město Praha, vymezený územím hlavního města Prahy;
- Středočeský kraj se sídlem v Praze, vymezený územím okresů Benešov, Beroun, Kladno, Kolín, Kutná Hora, Mělník, Mladá Boleslav, Nymburk, Praha-východ, Praha-západ, Příbram a Rakovník;
- Jihočeský kraj se sídlem v Českých Budějovicích, vymezený územím okresů České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice a Tábor;
- Plzeňský kraj se sídlem v Plzni, vymezený územím okresů Domažlice, Klatovy, Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Rokycany a Tachov;
- Karlovarský kraj se sídlem v Karlových Varech, vymezený územím okresů Cheb, Karlovy Vary a Sokolov;
- Ústecký kraj se sídlem v Ústí nad Labem, vymezený územím okresů Děčín, Chomutov, Litoměřice, Louny, Most, Teplice a Ústí nad Labem;
- Liberecký kraj se sídlem v Liberci, vymezený územím okresů Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Liberec a Semily;
- Královéhradecký kraj se sídlem v Hradci Králové, vymezený územím okresů Hradec Králové, Jičín, Náchod, Rychnov nad Kněžnou a Trutnov;
- Pardubický kraj se sídlem v Pardubicích, vymezený územím okresů Chrudim, Pardubice, Svitavy a Ústí nad Orlicí;
- Vysočina se sídlem v Jihlavě, vymezený územím okresů Havlíčkův Brod, Jihlava, Pelhřimov, Třebíč a Žďár nad Sázavou;
- Jihomoravský kraj se sídlem v Brně, vymezený územím okresů Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo;

□ Olomoucký kraj se sídlem v Olomouci, vymezený územím okresů Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov a Šumperk;

□ Moravskoslezský kraj se sídlem v Ostravě, vymezený územím okresů Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín, Opava a Ostrava-město;

□ Zlínský kraj se sídlem ve Zlíně, vymezený územím okresů Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín a Zlín.

Dalším členěním území našeho státu jsou od roku 1998 statistické jednotky, tzv. NUTS. Původní členění bylo: NUTS1 - celé území republiky, NUTS2 bylo ustanoveno 8, vždy spojením krajů, NUTS3 představovalo 14 krajů, NUTS 4 bylo 77 (okresy) a NUTS5 představovaly obce⁴. S účinností od 1. ledna 2008 došlo k aktualizaci Klasifikace územních statistických jednotek CZ-NUTS sdělením ČSÚ č. 201/2007 Sb., v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 a nařízením Komise (ES) č. 105/2007, kde jsou promítnuty nové změny územních statistických jednotek členských států EU. V důsledku aktualizace byla úroveň NUTS 4 zrušena, aby došlo k souladu s evropskou klasifikací NUTS, která končí na úrovni NUTS 3.

---

⁴ COGAN, R. *Krajské zřízení*, 1. vyd. Praha: ASPI, 2004, COGAN, Rudolf. *Krajské zřízení*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. 440 s. ISBN 80-7357-041-6, str. 80.

2 KONSTITUTIVNÍ PRVKY KRAJE

Tato kapitola seznamuje čtenáře s prvky, které zakládají samotnou existenci kraje a možnosti kraje tyto prvky ovlivnit. Jednotlivé subkapitoly představují obecně uznávané konstitutivní prvky, kterými jsou občané, území, právní subjektivita a právo na samosprávu.

2.1 Občané kraje

Občané kraje jsou tím nejdůležitějším a zároveň i základním prvkem. Občanem kraje je fyzická osoba, která je občanem České republiky a je v některé obci kraje přihlášena k trvalému pobytu. V souvislosti s tímto je možno také zmínit pojem občanství kraje. Tento druh občanství vzniká a existuje nezávisle na vůli občana ze zákona (ex lege), a ex lege rovněž zaniká. K získání občanství stačí pouhá změna trvalého pobytu.

Práva občanů kraje jsou obsažena již v Listině základních práv svobod, kde je mimo jiné stanoveno, že Občané mají právo podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců a že za rovných podmínek mají přístup k voleným a jiným funkcím. V podmínkách ČR, tj. v zastupitelské demokracii, se občané podílejí na správě věcí veřejných zásadně prostřednictvím svých volených zástupců (členů zastupitelstev), pouze ve výjimečných případech je připuštěn přímý výkon veřejné moci občany (např. obecní či celostátní referendum; zákon upravující konání krajského referenda nebyl dosud přijat).

Dalším právním předpisem, který vymezuje práva a povinnosti občanů kraje je zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů. **Dle § 12 odst. 2 zákona o krajích má občan kraje, který dosáhl věku 18 let, právo:**

- **Volit a být volen do zastupitelstva za podmínek stanovených zákonem.** Volební právo je upraveno zákonem. č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů, ve znění pozdějších předpisů.
- **Zúčastňovat se zasedání zastupitelstva a v souladu s jednacím řádem zastupitelstva vyjadřovat na něm své stanovisko k projednávaným otázkám.** Podstatou tohoto práva je, umožnit občanům kraje seznámit

zastupitele se svými stanovisky k projednávaným otázkám dříve než bude v dané věci přijato rozhodnutí. Tato stanoviska mohou být pro zastupitele určitým vodítkem, ale v souladu s principy zastupitelské demokracie nejsou závazná. Jednací řád vydává dle § 44 zákona o krajích zastupitelstvo kraje.

- **Nahlížet do rozpočtu kraje a do závěrečného účtu kraje, do zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření kraje za uplynulý kalendářní rok, do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva, do usnesení rady, výborů zastupitelstva a komisí rady a pořizovat si z nich výpisy, pokud tomu nebrání jiné zákony⁵.** Citované ustanovení zákona o krajích obsahuje speciální úpravu práva na informace, které je dáno pouze občanům kraje, vztahuje se pouze na určité vymezené informace a týká se pouze nahlížení do dokumentů obsahující uvedené informace resp. pořizování výpisů z těchto dokumentů (nikoli pořizování kopií). Při poskytování informací občanům kraje dle tohoto ustanovení je třeba dodržovat právní úpravu, která zakazuje či omezuje ve stanovených případech poskytování informací (jedná se zejména o výjimky, které stanoví zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů).
- **Požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou nebo zastupitelstvem; je-li žádost podepsána nejméně 1 000 občany kraje, musí být projednána na jejich zasedání nejpozději do 60 dnů, jde-li o působnost zastupitelstva, nejdéle do 90 dnů⁶.** Bližší postup pro případ, kdy občan kraje požaduje v rámci svého vystoupení na zasedání Zastupitelstva projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti zastupitelstva, je dále většinou upraven v Jednacím řádu.
- **Podávat orgánům kraje návrhy, připomínky a podněty; orgány kraje je vyřizují bezodkladně, nejdéle však do 60 dnů, jde-li o působnost zastupitelstva, nejdéle do 90 dnů**

---

⁵ *Zákony V/2009*. Český Těšín: Poradce, 2009. Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, s. 33-49. ISSN 1802-8306, str. 34.

⁶ *Zákony V/2009*. Český Těšín: Poradce, 2009. Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, s. 33-49. ISSN 1802-8306, str. 34.

- **Vyjadřovat se k návrhu rozpočtu kraje a k závěrečnému účtu kraje za uplynulý kalendářní rok, a to buď písemně, ve lhůtě stanovené jednacím řádem, nebo ústně na zasedání zastupitelstva.⁷**

Shora uvedená práva, s výjimkou prvního, přiznává zákon o krajích dle § 12 odst. 3 i fyzické osobě, která dosáhla věku 18 let a vlastní na území kraje nemovitost. Dále ustanovení § 13 téhož zákona přiznává všechna shora uvedená práva i fyzické osobě, která dosáhla věku 18 let, je cizím státním občanem a je přihlášena k trvalému pobytu v některé obci nebo vojenském újezdu v územním obvodu kraje, stanoví-li tak mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána a která byla vyhlášena.

Kromě práv uvedených výslovně v zákoně o krajích je třeba do okruhu základních práv občanů vůči krajům počítat i právo na informace. Obecnou úpravu poskytování informací obsahuje zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Jde o úpravu obecnou, tedy dle tohoto zákona může o informace požádat kdokoli, nejen občan kraje, stejně tak na druhé straně povinnými subjekty, které mají podle tohoto zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, jsou nejen orgány krajů, ale obecně státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce, a dále také subjekty, kterým zákon svěřil rozhodování o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy.

2.2 Území kraje

Dalším důležitým prvkem kraje je jeho území. Samosprávné postavení kraje může totiž kraj uplatňovat pouze na svém území. Stejně tak jsou veškeré vyhlášky vydané krajem účinné pouze na území kraje a hranice nepřesahují. Rozdělování území může být prováděno na základě několika principů:

- Historické základy- v našich podmínkách je patrné rozdělení dle této zásady na Čechy, Moravu a Slezsko

---

⁷ *Zákony V/2009*. Český Těšín: Poradce, 2009. Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, s. 33-49. ISSN 1802-8306, str. 34.

- Rozdělení podle přirozených geografických hranic
- Rozdělení na základě sociálních vazeb- řada autorů považuje za kritérium pro toto rozdělování vzdálenost, kterou jsou lidé ochotni akceptovat pro dojíždění do zaměstnání. Dle výzkumů jde o vzdálenost 50-60 km. Vzdálenost od sídelního města by tedy neměla být větší z důvodu zajištění spádovosti
- Dle politických principů

V ČR jsou kraje dle zákona složeny z obcí a vojenských újezdů. Každá část území České republiky je tedy součástí některého kraje (respektive hlavního města Prahy)⁸. Změna hranic kraje se provádí pouze zákonem a je k ní tudíž nutné rozhodnutí zákonodárce.

2.3 Právní subjektivita kraje

Každý z krajů je považován za právnickou osobu, jelikož naplňuje veškeré její znaky, přestože to právní řád výslovně nestanoví. Z toho vyplývá, že kraj může žalovat a být žalován, je schopen mít práva a povinnosti, svými právy disponovat a také nést odpovědnost za své právní jednání. Kraje vlastní majetek, mají vlastní příjmy, hospodaří za podmínek stanovených zákonem podle svého rozpočtu. § 1, odst. 2 zákona o krajích definuje kraj jako veřejnoprávní korporaci (zvláštním druh korporace a specifická forma právnické osoby), která vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající⁹. To, že kraj vystupuje svým jménem a nese odpovědnost za své smlouvy a jiné právní vztahy, je celkem jasné a logické. Je však nutné zmínit, že vzhledem k různým omezením a specifikům samosprávy se stát nikdy nemůže zbavit minimálně nepřímé odpovědnosti za fungování krajů, protože je to právě on, kdo určuje krajům „pravidla“ a rozděluje peníze.

Důvody proč byly kraje vytvořeny, jsou ve zkratce vyjádřeny § 1, odst. 3 zákona o krajích: „Kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých

⁸ COGAN, Rudolf. *Krajské zřízení*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. 440 s. ISBN 80-7357-041-6, str. 85

⁹ *Zákony V/2009*. Český Těšín: Poradce, 2009. Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, s. 33-49. ISSN 1802-8306, str. 33.

občanů, při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem vyjádřený v zákonech a jiných právních předpisech.“ A v tomto ustanovení je obsažena hranice, kterou musí orgány kraje při svém rozhodování mít na mysli, tedy ochranu veřejného zájmu. Tedy ani v případě, že kraj chce rozvíjet své území a snaží se vykonat něco pro potřeby svých občanů, nesmí současně s plněním těchto úkolů jít proti veřejnému zájmu, což zákon v této souvislosti správně chápe jako vyšší hodnotu. Význam můžeme uvést na konkrétním případu, kterým by mohla být výstavba silnice přes chráněné území- na jedné straně by se řadě občanů zkrátila doba dojezdu do zaměstnání, na druhé straně by výstavba podobné silnice byla zcela jistě proti veřejnému zájmu, kterým v tomto případě může být ochrana životního prostředí. Tedy potřeby občanů nemusí být vždy v souladu s veřejným zájmem. Orgány kraje musí proto ve svém rozhodování zvládnout velmi nelehkou úlohu – zajišťovat potřeby občanů a současně rozhodovat v souladu s veřejným zájmem, který lze definovat v některých případech velmi stěží.

Nález Ústavního soudu č. 404/2002 Sb. (plné znění viz příloha č. 1), týkající se nakládání s majetkem nabytým od státu, poskytuje krajům plnou smluvní volnost. Plzeňský kraj zde protestoval proti podmínkám pro hospodaření a nakládání s jeho převáděným majetkem, kdy se domníval, že došlo k omezení jeho vlastnických práv. Ministerstvo stanovilo podmínky podle tehdy platného § 19 zákona o krajích.

Odpovědnost za škodu mají kraje jednak obecnou a ve zvláštních případech mají odpovědnost i za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.

2.4 Právo na samosprávu

Právo na samosprávu zaručuje krajům Ústava (hlava první: čl. 8, hlava sedmá: čl. 99 - 105) a zákon č. 129/2000 Sb., o krajích. Samosprávné celky vytvářejí vlastní orgány, jejichž prostřednictvím je výkon samosprávy uskutečňován.

O samosprávě můžeme hovořit v organizačním slova smyslu, tedy samosprávou rozumíme subjekty samosprávy. Ve formálním slova smyslu chápeme samosprávu jako činnost, samospráva představuje působení a ovlivňování společenského života prostředky nestátního charakteru, na něž byla určitá část správy věcí veřejných zákonem delegována. Samospráva je tedy veřejná správa,

vyznačující se zaměřením samosprávného subjektu na sebe samu a na své vlastní záležitosti.¹⁰ Samospráva působí vedle státní správy a v intencích demokratického právního státu je jejím nezbytným doplněním. Právo na samosprávu je totiž jedním ze základních principů demokratického právního státu. Výhodou samosprávy je, že je blíže spravovanému subjektu než vnější a centrální řízení, a proto by měla být při zabezpečování lokálních či zájmově vymezených záležitostí efektivnější a levnější. Samosprávu lze členit na územní a zájmovou.

Základem územní samosprávy v České republice jsou obce, které jsou základní územní samosprávné celky. Jelikož bylo a je nutné samosprávně řešit i mnoho otázek nad rámec územního obvodu obce, byla v Ústavě zakotvena i existence krajů. Kraje jsou vyššími samosprávnými celky a fungují jako určitý střední stupeň veřejné moci. Územní samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu a zákon stanoví, kdy jsou také správním obvodem.

2.4.1 Legislativní pravomoc

Výhodu obecně závazných vyhlášek jako mocenského nástroje kraje lze ve srovnání s ad hoc rozhodováním spatřovat v možnosti upravit poměry do budoucna tak, že je dlouhodobě zasažen obecně určený okruh případů nebo adresátů. Zákonodárství také poskytuje obecně závazným vyhláškám (a nařízením) vyšší stupeň ochrany proti zásahům státní správy než v případě "obyčejných" rozhodnutí kraje nenormativní povahy. Měřítkem správnosti (kritériem pro uplatnění nápravných opatření) je totiž u obecně závazných vyhlášek kraje soulad se zákony, kdežto u jiných rozhodnutí a opatření v samostatné působnosti soulad se zákony a jinými právními předpisy. Nařízení kraje tedy musí být v souladu se zákony, zatímco jiná rozhodnutí a opatření v přenesené působnosti musí být v souladu se zákony a právními předpisy vydanými vládou nebo ústředními správními úřady anebo usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů. Pro oblast samostatné působnosti může zastupitelstvo vydávat na základě článku 104 odst. 3 Ústavy obecně závazné vyhlášky, které mohou ukládat povinnosti jen na základě

---

¹⁰ MADAR, Zdeněk. *Slovník českého práva*. 3. rozš. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2002. 2 sv. (983, 861 s.). ISBN 80-7201-377-7, str. 1306.

zákona a v jeho mezích při zachování základních práv a svobod¹¹. Kraj má povinnost vyhlášovat právní předpisy ve Věstníku právních předpisů kraje. Právní předpisy kraje nabývají platnosti dnem vyhlášení, což je den publikace ve věstníku, účinnosti nabývají 15 dnem po tomto vyhlášení ve Věstníku kraje. Vyhlášením je chápáno rozeslání určité části Věstníku kraje. Věstník musí být přístupný každému na krajském úřadu, ale i v obcích a na ministerstvu vnitra. Kromě věstníku by měl být předpis vyvěšen na úřední desce, a na deskách obecních úřadů.

2.5 Působnost kraje

Působnost je oblast činnosti subjektu veřejné správy v rámci úpravy určitých společenských vztahů (věcná působnost), na určitém území (územní působnost), vůči určitému kruhu osob (osobní působnost) a v určitém čase (časová působnost).

Věcnou působností rozumíme oblast společenských vztahů v rámci veřejné správy, které jsou upravovány a spravovány příslušným subjektem veřejné správy v rámci jeho činnosti. Věcná působnost krajů je realizována jednak formou samosprávy (samostatná působnost) a jednak formou přenesené státní správy na kraj (přenesená působnost).

2.5.1 Samostatná působnost

Samostatná působnost kraje je zakotvena v právu na samosprávu a v ústavní úpravě. Do této působnosti smí stát zasahovat jen na základě zákona a to zákonem stanoveným způsobem. Je definována v § 14 zákona o krajích, kde se hovoří o tom, že má kraj právo na samosprávu ve věcech, které stanoví zákon. Při výkonu výše uvedené působnosti kraj spolupracuje s obcemi, přičemž nesmí zasahovat do jejich samostatné působnosti. Kraj se v samostatné působnosti stará o záležitosti, které jsou v zájmu kraje a jeho občanů. Jedná tak v případech, kdy nejde o přenesenou působnost kraje. Do samostatné působnosti rovněž nepatří činnosti sice vyvíjené v zájmu kraje nebo jeho občanů, ale svěřené zvláštními zákony do výkonu státní správy¹². Samostatnou působnost vykonává kraj především prostřednictvím

---

¹¹ COGAN, Rudolf. *Krajské zřízení*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. 440 s. ISBN 80-7357-041-6, str. 95.

¹² KADEČKA, Stanislav, ONDRUŠ, Radek, PRŮCHA, Petr. *Základy správního práva pro ekonomy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2003. 220 s. Skripta. ISBN 80-210-3050-X, str. 74.

zastupitelstva. Pro výkon samostatné působnosti si kraje mohou zřizovat právnické osoby a organizační složky kraje, stejně tak jako ve většině případů, kdy jsou kraji stanovována práva a povinnosti, platí „pokud zákon nestanoví jinak“. Jednou z nejvýznamnějších samosprávných pravomocí je vydávání obecně závazných vyhlášek v samostatné působnosti. Obecně závazné vyhlášky kraje vydává zastupitelstvo a nabývají platnosti dnem vyhlášení ve Věstníku právních předpisů kraje. Při jejich vydávání se kraj řídí zákonem, v ostatních záležitostech též jinými právními předpisy vydanými na základě zákona. Hlavním, avšak zdaleka ne jediným, pramenem pro výkon samostatné působnosti je zákon o krajích, dále to jsou zvláštní zákony, zejména o školství, zdravotnictví, památkové péči a odpadovém hospodářství.

Do samostatné působnosti kraje patří dle zákona o krajích:

- kontrola hospodaření kraje,
- provádění rozpočtu a roční bilance kraje,
- vedení peněžních fondů kraje,
- rozhodovat o obsazení a odměně krajského úřadu a zvláštních orgánů kraje, o jeho organizaci a jeho vedoucím a zajišťování personálních a materiálních podmínek pro jeho provoz,
- vydávání obecně závazných vyhlášek,
- předkládat návrhy zákonů poslanecké sněmovně,
- předkládat návrhy Ústavnímu soudu na zrušení právních předpisů, pokud má za to, že jsou v rozporu s právním řádem,
- koordinovat rozvoj územního obvodu,
- schvalovat územně plánovací dokumenty pro oblast kraje a vyhlášovat její obecně závazné části obecně závaznou vyhláškou kraje,
- rozhodovat o spolupráci kraje s jinými kraji a o mezinárodní spolupráci,
- stanovit rozsah základní dopravní obslužnosti pro území kraje,
- stanovit výši pokut a další.

Do vlastní působnosti patří dle zvláštních zákonů:

- rozvojový koncept ochrany památek a údržba a rekonstrukce kulturních památek,

- sekundární školství, učňovské školství, zvláštní školy, konzervatoře,
- dohled nad provozem ústavů péče, domovů důchodců, sociálně-výchovných ústavů, speciálních mateřských školek
- zakládání a provozování zařízení v oblasti zdravotnické péče, záchranné služby, záchytek,
- ochrana před zneužíváním alkoholu a drog,
- rozvoj konceptu hospodaření s odpadem,
- participace na řízeních o ochraně životního prostředí, vypracování projektů k ochraně životního prostředí a ovzduší.

2.5.2 Přenesená působnost

Na rozdíl od samostatné působnosti kraje je působnost přenesená dekoncentrovanou státní správou svěřenou krajům zákony na základě čl. 105 Ústavy ČR. Zákonnou úpravu nacházíme v § 29 a 30 zákona o krajích, ale také ve zvláštních zákonech. Přenesenou působnost vykonávají orgány kraje na svém území dle zákona a na tuto činnost získávají ze státního rozpočtu příspěvek, jehož výše je stanovena Ministerstvem financí. Kraj je při výkonu státní správy správním obvodem, který je povinen zabezpečit výkon přenesené působnosti, přičemž jsou orgány kraje podřízeny příslušnému ministerstvu. Orgány kraje se řídí při vydávání nařízení kraje zákony a jinými právními předpisy. V ostatních případech též usneseními vlády, směrnicemi ústředních správních úřadů a opatřeními příslušných orgánů veřejné správy přijatými při kontrole výkonu přenesené působnosti podle tohoto zákona. Usnesení vlády a směrnice ústředních správních úřadů nemohou ukládat orgánům kraje povinnosti, pokud nejsou stanoveny zákonem.

V přenesené působnosti kraj vydává nařízení kraje. Při jejich vydávání se řídí zákony a jinými právními předpisy. Jinak se při výkonu přenesené působnosti řídí také usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů. V případě instanční podřízenosti ve správním řízení je právně závazný i názor vyšších stolic, soudů a Ústavního soudu. Přenesená pravomoc je uskutečňována především krajským úřadem.

Do přenesené působnosti patří dle zvláštních zákonů:

- odvolací instance,

- kontrola výkonu státní správy orgány obcí a metodická podpora obcí,
- přezkoumávání hospodaření obcí, pokud o to obec požádá,
- výkon dohledu nad dodržováním právnosti státní správy a samosprávy obcí,
- oprávnění rozhodnout o přenesení úkolů státní správy v přenesené působnosti na jinou obec, pokud původně příslušná obec není činná,
- vydávání oprávnění k použití silnic II. a III. třídy ve zvláštním režimu,
- výkon státní ochrany památek a kulturních památek,
- zprostředkovávání adopcí a pěstounské péče,
- rozhodování o zařazení lesů do lesních kategorií,
- rozhodování v oblasti lovu a rybolovu, např. zakládání revírů,
- evidence odpadů, rozhodování o udělení oprávnění o nakládání s nebezpečným odpadem,
- řízení preventivních opatření proti závažným nehodám,
- výkon v oblasti ochrany přírody, ovzduší a půdního fondu,
- výkon úkolů krajských úřadů

2.5.3 Rozlišení samostatné a přenesené působnosti

V řadě případů může vzniknout problém rozlišit, do které působnosti spadá konkrétní činnost kraje. Důvodem je, že v zákoně je samostatná působnost vyjmenovaná pouze demonstrativním výčtem, a to tak široce, že umožňuje do samostatné působnosti zařadit značné množství oblastí sloužících zájmům kraje. Řadu samostatných působností pak stanoví speciální zákony (např. § 16 a 17 zákona o státní správě a samosprávě ve školství č. 564/1990 Sb. stanovující působnost krajské samosprávy ve školství). Protože je samostatná působnost kraje stanovena velmi široce, nezbyvá než konstatovat, že pokud určitá věc podle Ústavy nebo zákona nepřísluší do působnosti zákonodárství a soudnictví (stanovení trestného činu a trestu, stanovení skutkové podstaty přestupku – čl. 39 Listiny základní práv a svobod. §2 odst. 1 zákona o přestupcích) a nejde-li o působnost obcí, pak jde o samostatnou působnost kraje a není-li v zákoně daná věc uvedena jako výkon státní správy. Toto uvedení v zákoně musí být buď výslovné, nebo odvoditelné výkladově. Ústavní pravidlo platí již od roku 1993, výslovně jej potvrdil i zákon o krajích, který řadí do samostatné působnosti vše, o čem zákon výslovně neuvádí, že jde o přenesenou působnost (§ 4 zákona o krajích).

2.6 Symboly kraje

Stejně jako obce, mohou i kraje používat své symboly. V dnešní době důležitost symbolů neustále stoupá. Ze zákona o krajích vyplývá, že symboly kraje jsou znak, prapor a razítko. Právo užívat symboly kraje se samozřejmě vztahuje také na krajem zřízené nebo založené organizační složky a právnické osoby (jiné subjekty mohou užívat znak kraje pouze pod podmínkou, že jim byl k tomu krajem udělen souhlas, k užívání praporu kraje však tohoto souhlasu zapotřebí není).

Znak kraje může být kraji na jeho návrh udělen předsedou Poslanecké sněmovny. Znak kraje je stálým znamením právního statusu a musí být vytvořený podle stanovených heraldických pravidel. Tato pravidla stanoví například povinnost jednoduchosti a zřetelnosti erbu, povinnost kreslit erb na štít, základní zásady pro použití barev atd. Předseda Poslanecké sněmovny zpravidla předkládá návrh takového znaku Podvýboru pro heraldiku Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu a vyžádá si od něj stanovisko. Znak kraje užívá kraj k označení budov, v nichž mají sídlo orgány kraje, a to vedle velkého státního znaku.

Stejně jako se uděluje kraji znak kraje, lze udělit kraji na jeho návrh i prapor kraje. Prapor je pevně připevněný k žerdi a nemá pevně stanoven poměr mezi svou šířkou a délkou, jak je tomu u vlajky. Poměr mezi šířkou a délkou lze tedy měnit. Je pravidlem, že barvy užití na praporu kraje se shodují či vycházejí ze znaku kraje. Jak již bylo výše uvedeno, k užívání praporu kraje není zapotřebí souhlasu kraje.

Podle zákona o krajích může kraj také používat razítko kraje. Na razítku kraje má být vyobrazen znak příslušného kraje, přičemž je předepsáno, že znak kraje je vyobrazen uprostřed razítka. Po obvodu razítka má být uveden celý název kraje. Razítko kraje může být použito pouze na písemnosti týkající se samostatné působnosti kraje.

3 VZTAHY STÁTU A ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁV

3.1 Stát a kraj

Obecně se dá říci, že jakákoliv forma místní samosprávy může vzniknout pouze, pokud stát omezí svou státní moc v její prospěch. Z této skutečnosti vyplývá, že samospráva není rovnocenným partnerem státu. Samosprávná mocenská rozhodnutí jsou vykonatelná jen za pomoci státního donucení, neboť místní samospráva nedisponuje vlastními mocenskými složkami anebo jen velmi omezeně. Z toho principu lze vyvodit, že stát může existovat bez samosprávy, ale samospráva bez státu nikoli.¹³ Úloha státu spočívá především ve vytvoření zákonných mezí pro fungování samosprávy, vymezuje její pravomoci i působnost. Zákon o krajích (§ 15 odst. 1) umožňuje krajům vyjadřovat se k návrhům státních orgánů týkajících se samostatné působnosti kraje. Kraj je také oprávněn obracet se na Parlament České republiky s návrhy zákonů. **Soudní moc** přezkoumává individuální právní akty ve správním soudnictví a normativní právní akty samosprávy prostřednictvím ústavního soudu. **Výkonná moc** zasahuje do samosprávy pouze při výkonu správního dozoru nad právními předpisy, usneseními, rozhodnutími a jinými opatřeními obcí a krajů v samostatné a přenesené působnosti, což může být pouze při ochraně zákona a zákonem stanovených mezí.

3.1.1 Vztahy státu ke kraji

Vztah kraje a státu je definován Ústavou ČR. Tento vztah vzniká již samotným právním vytvořením krajů. V regionálním rozvoji plní stát i kraje nezastupitelné role. Je nutná jejich spolupráce, avšak vzájemné nahrazování se je vyloučené. Kraje nemohou převzít funkci státu už z toho prostého důvodu, že působí pouze na svém vymezeném území a nemohou překonat prostorové limity působnosti územních samospráv. Stát navíc vystupuje ve vztahu k příslušným institucím Evropské unie jako nezastupitelný partner při uplatňování politiky hospodářské a sociální soudržnosti a tedy realizaci regionální politiky EU na území ČR. Při plnění

---

¹³ KOUDELKA, Zdeněk. *Obce a kraje*. 2. vyd. Praha: LINDE Praha, a.s., 2001. 423 s. ISBN 80-7201-272-X, str. 16.

dílčích funkcí regionální politiky a rozvoje regionů je samosprávné postavení krajů plně respektováno. V této oblasti je uplatňován princip subsidiarity, v rámci něhož Strategie regionálního rozvoje představuje zastřešující koncepční dokument jak pro tvorbu regionálních rozvojových strategií, tak i pro uplatnění jednotlivých nástrojů v rámci implementace národní regionální politiky při přípravě a realizaci čerpání prostředků z evropských fondů.

3.1.2 Dozor nad výkonem samostatné působnosti kraje

Dozorem se obecně rozumí činnost, která směřuje ke sledování jiné činnosti a na kterou navazuje hodnocení a použití nástrojů vedoucích k zajištění účelů stanovených pro dozorčí činnost. Zákon upravuje dozor státu zaměřený na následné posuzování zákonnosti v činnosti krajů. Tento dozor budou provádět věcně příslušná ministerstva a jiné věcně příslušné ústřední správní úřady. Zásadním znakem dozoru je skutečnost, že je prováděn následně.

Při výkonu samostatné působnosti jsou orgány kraje nezávislé na státní moci, stát pouze vykonává dozor nad vydáváním a obsahem obecně závazných vyhlášek krajů a usnesení, rozhodnutí a jiných opatření orgánů krajů v samostatné působnosti. Zjišťuje, zda nejsou v rozporu se zákonem či jinými právními předpisy. Dozorčím orgánem je Ministerstvo vnitra ČR, které má například právo požadovat změnu nebo zrušení aktu, nápravu, splnění zákonem stanovené povinnosti nebo provést náhradní výkon zákonné povinnosti. Tyto zásahy do samosprávy krajů mohou být pouze tehdy, pokud to vyžaduje ochrana zákona a jen způsobem stanoveným zákonem. Prostředkem nápravy je oprávnění Ministerstva vnitra rozpustit zastupitelstvo kraje a následně vyhlásit nové volby. Toto oprávnění uplatní ministr vnitra v případě, že se po dobu 6 měsíců nesejde zastupitelstvo kraje tak, aby bylo usnášeníschopné a také když v kraji po dobu více jak 6 měsíců není hejtman.

3.1.3 Dozor a kontrola nad výkonem přenesené působnosti kraje

Při výkonu přenesené působnosti jsou orgány kraje podle § 92 zákona o krajích podřízeny příslušnému ministerstvu a příslušným ústředním správním úřadům. Měřítkem správnosti je u nařízení kraje soulad se zákony, u jiných rozhodnutí a opatření soulad se zákony a právními předpisy vydanými vládou nebo ústředními správními úřady či usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních

úřadů¹⁴. V případě nalezení rozporů mohou dozorčí orgány navrhnout změnu či zrušení napadeného aktu, zrušit sporné rozhodnutí kraje, uložit pokutu při neplnění uložené povinnosti podat na vyžádání informace, pozastavit účinnost nezákonného nařízení kraje a navrhnout Ústavnímu soudu jeho zrušení.

Kraje mají **informační povinnost** vůči Ministerstvu vnitra, jemuž musí zaslat obecně závaznou vyhlášku kraje neprodleně po dni jejího vyhlášení. Kraj je povinen také zasílat nařízení kraje neprodleně po dni jeho vyhlášení věcně příslušnému ministerstvu nebo jinému ústřednímu správnímu úřadu. Informační povinnost má také krajský úřad v případě, pokud klesne počet členů zastupitelstva o více než polovinu oproti počtu stanovenému zákonem a nejsou náhradníci, musí tuto skutečnost bezodkladně oznámit ministerstvu.¹⁵

Vedle dozoru vykonávají ministerstva a ústřední správní úřady **kontrolu** výkonu samostatné a přenesené působnosti kraje, při které zjišťují, zda orgány kraje dodržují při výkonu samostatné působnosti zákony a jiné právní předpisy a při výkonu přenesené působnosti zákony, jiné právní předpisy a v jejich mezích též usnesení vlády, směrnice ústředních správních úřadů a opatření příslušných orgánů veřejné správy přijatá při kontrole výkonu přenesené působnosti. Ministerstva organizují provádění kontrol na vybraných úsecích činnosti orgánů kraje, vyhodnocují jejich výsledky a předkládají vládě návrhy na potřebná opatření. Kontrola na rozdíl od dozoru není činností pouze následnou, ale může mít i preventivní charakter. Nezaměřuje pouze na vyhledávání nezákonnosti, ale hodnotí stav i z hlediska hospodárnosti, efektivnosti, účelnosti, posuzuje též plnění vládních usnesení a směrnic ústředních správních úřadů, ačkoliv to nejsou právní předpisy a jejich porušení nemůže založit nezákonnost.

Dále ministerstva a jiné ústřední státní orgány konzultují s orgány kraje vydávání směrnic, jež se dotýkají přenesené působnosti kraje nebo přenesené působnosti obce. Vedle uvedené spolupráce poskytují ministerstva a jiné orgány státní správy odbornou pomoc krajským úřadům, organizují porady ředitelů

---

¹⁴ COGAN, Rudolf. *Krajské zřízení*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. 440 s. ISBN 80-7357-041-6, str. 355.

¹⁵ *Zákony V/2009*. Český Těšín: Poradce, 2009. Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, s. 33-49. ISSN 1802-8306, str. 39.

krajských úřadů, řídí výstavbu a realizaci informačních systémů krajů a zabezpečují řešení a realizaci projektů¹⁶.

3.1.4 Finanční vztahy

Bez optimálního uspořádání rozpočtové soustavy by nebyla efektivní decentralizace působnosti vůbec představitelná, a právě proto patří finanční vztahy mezi nejdůležitější vztahy vznikající mezi kraji a státem. V těchto vztazích dochází k neustálým bojům o rozdělení pravomocí, o systém veřejné správy a jeho finanční zabezpečení.

Financování krajů se řídí zákonem o rozpočtovém určení daní, který byl po vzniku krajů několikrát novelizován. Finanční prostředky, o jejichž užití mohly kraje v rámci své samostatné působnosti rozhodovat, získaly kraje až roku 2002. Tím bylo možno změnit i dotační vztahy státního rozpočtu, kdy byl zaveden ukazatel - příspěvek na výkon státní správy, ten se poskytuje obcím i krajům v rámci tzv. souhrnného vztahu státního rozpočtu k jejich rozpočtům a nepodléhá vypořádání. Nespotřebované příspěvky není nutno po ukončení rozpočtového roku zúčtovat a vrátit do státního rozpočtu, ale jsou ponechány územně samosprávným celkům. Další novela zákona o rozpočtovém určení daní ve vztahu ke krajům proběhla v roce 2004, podstatně však navýšila daňové příjmy krajů až novela provedená zákonem č. 1/2005 Sb., která zvýšila celkový podíl krajů na celostátních výnosech daní z 3,1 % na 8,92 %, v důsledku převodu kompetencí, zejména v oblasti školství. Podíl na celostátním hrubém výnosu jednotlivých daní je u jednotlivých krajů odvislý od počtu obyvatel, zohledňuje se také počet organizačních složek a příspěvkových organizací, které kraj přebíral od státu.

Financování krajských rozpočtů je od počátku závislé na dotacích ze státního rozpočtu, které tvoří 85% příjmů krajů. Dotace jsou nástrojem zasahování do rozhodování samospráv, což dává státu do ruky nástroj k podpoře regionálního rozvoje. Ten, kdo platí, může totiž stanovit, na co jím poskytnutá plnění budou využita. Stát tak může usměrňovat výdaje kraje. V roce 2001 byly například

---

¹⁶ ŠEMORA, Vítězslav. *Dozor a kontrola nad samostatnou a přenesenou působností svěřenou orgánům obcí, krajů a hlavního města Prahy - komentář a odkazy na související právní předpisy*. Vyd. 2007. Praha: Linde Praha, a.s., 2007. 256 s. ISBN 978-80-7201-640-2, str. 117.

normativem krajům stanoveny dokonce i prostředky na činnost zastupitelstva, což zasahovalo do jejich samosprávného rozhodování. V návaznosti na převody majetku státu a příslušných agend byly krajům poskytovány další dotace ze zainteresovaných kapitol státního rozpočtu, což vyžadovalo značně náročné operace, kterými se měnily finanční toky ze státního rozpočtu do jednotlivých úrovní územní správy. Přidělování dotací ovlivňuje řada faktorů. V první řadě se jedná o značné rozdíly v jejich rozloze a počtu obyvatel. Podstatné jsou i rozdíly v počtu obcí, měst a v jejich vybavenosti. Rozdílná je délka a stav silnic, geografické a klimatické podmínky, demografická data atd. Diametrální rozdíly brání nalezení nějakého zjednodušeného kritéria pro jejich financování. Dotace rozdělujeme na běžné, určené k pokrytí neinvestičních výdajů rozpočtového období a kapitálové, které kryjí jednorázové investiční akce poskytující dlouhodobý užitek. Jiným kritériem je účelovost dotace. Kromě účelu může být poskytnutí a využití dotace vázáno i na další podmínky. Mluvíme tak o dotaci podmíněné a nepodmíněné. V rámci Evropské unie mohou získávat kraje dotace i ze strukturálních fondů. V tomto případě se kraj musí určitým procentem podílet na realizaci dotované investice.

V současnosti jsou krajům poskytovány dotace:

- schválené zákonem o státním rozpočtu
- z kapitoly všeobecná pokladní správa
- z kapitol jednotlivých ministerstev,
- ze strukturálních fondů Evropské unie
- z Národního fondu
- ze státních fondů
- dary od osob soukromého práva¹⁷

Dotační způsob financování zastupitelům a úředníkům do jisté míry vyhovuje, neboť omezuje jejich tvůrčí úlohu ale i zodpovědnost.

Je zřejmé, že dosavadní vývoj v systému financování územních samosprávných celků není zdaleka ukončen a je nutná jeho optimalizace. Všeobecné spravedlivé řešení pro všechny je do jisté míry iluzí, kterou nelze nikdy naplnit. Je

---

¹⁷ *Finanční systém územní samosprávy jako nástroj regionálního rozvoje 2.* [online]. c2009, [cit. 2009-03-13]. Dostupné z www: <<http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6228732>>.

však možno odstranit určité problémy, úzké profily, neodůvodněný resortismus. To všechno by mělo být obsahem nezávislé analýzy, kterou připravuje Ministerstvo financí.

3.2 Kraj a obec

Mezi kraji a obcemi logicky existuje velká míra provázanosti, která je dána faktem, že kraje působí v územních obvodech obcí. Tato skutečnost způsobuje, že dochází k překrývání místní i věcné působnosti obou veřejnoprávních korporací. Z toho pramení určité konflikty, které v praxi mají spíše negativní charakter, což znamená, že ani kraj ani obec se určitým problémem nechtějí zabývat a to hlavně z finančních důvodů. Vodítko pro určení působnosti poskytuje čl. 4 odst. 2 Ústavy a to tak, že ve věcech samosprávy rozhoduje obec, pokud není určitá působnost zákonem svěřena kraji¹⁸. Kraj je tedy oprávněn dotýkat se působnosti obcí, avšak hranice obecní působnosti nesmí překročit. Proti případnému nezákonnému zásahu krajů do samostatné působnosti obcí, je obcím zajištěna soudní ochrana.

3.2.1 Obecná charakteristika

Vztahy krajů a obcí spadají do kategorie správněprávních vztahů, což znamená, že se realizují při výkonu veřejné správy. Správněprávní vztahy jsou definovány v normách správního práva, které vznikají s příslušnými právními skutečnostmi. Jako všechny právní vztahy mají i správněprávní vztahy charakter vztahu volního. Ve většině správněprávních vztahů je předpokladem vzniku, změny či zániku právní skutečnost, volní akty subjektů¹⁹. Pro tyto vztahy je typické, že jedním ze subjektů je vždy orgán veřejné správy, který jedná z titulu mocenského postavení. Subjekt veřejné správy je oprávněn jednostranně autoritativně rozhodovat. Tomu odpovídá povinnost adresáta rozhodnutí respektovat, podřídit se mu. Vztahy obcí a krajů však mocenský charakter nemají, proto se jedná o organizačněprávní vztahy, které jsou založeny na vzájemných právech a povinnostech. Nejde tedy o vztahy nadřazenosti a podřízenosti, ale o

---

18 COGAN, Rudolf. *Krajské zřízení*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. 440 s. ISBN 80-7357-041-6, str. 341.

19 PRŮCHA, Petr. *Správní právo: obecná část*. 2004. aktualiz. vyd. Brno: DOPLNĚK a Masarykova univerzita v Brně, 2004. 356 s. ISBN 80-7239-157-7, str. 136.

vztahy dělby působnosti a koordinace, založené na vzájemném respektování autonomie samosprávného postavení obcí a krajů. Krajům je sice přiznáno vyšší postavení, nikoli však nadřazené²⁰.

3.2.2 Právní úprava vztahů mezi obcemi a kraji

Právní úprava vztahů mezi samosprávnými celky respektuje samosprávné postavení obcí. Právní vymezení obcí i krajů nesplňuje pouze ústavní předpoklad, naplňuje také Evropskou chartu pro místní samosprávu, která má vliv i na jednotlivá řešení konkrétních vztahů mezi obcemi a kraji na principu tzv. subsidiarity. Zásadní otázka nastává při poměru samostatné a přenesené působnosti obcí, resp. krajů, kde vývoj značí o posilování rozsahu samosprávy na úkor státní správy, tedy přenesené působnosti.²¹I pro budoucnost je tento vývoj žádoucí.

Zákon o obcích přenesenou působnost vymezuje v ustanovení § 61 odst. 1 tak, že obci přiznává výkon státní správy na svém území ve věcech, které zákon stanoví, tuto působnost je nutné dovozovat ze zvláštních zákonů. Přenesenou působností obce, nejedná-li se o působnost samostatnou, je to, co dříve příslušelo místním národním výborům. Není-li v zákoně přesně stanoveno, o jakou působnost se jedná, máme na mysli působnost samostatnou. To umožňuje nová úprava zákona o obcích platná od 1. ledna 2003.

3.2.3 Kategorizace vztahů

Existuje celá řada kritérií, podle kterých by se daly vztahy krajů a obcí rozčlenit. V následujícím textu budou uvedena ta nejzákladnější. Důležité je si uvědomit, že pro vazby mezi vztahy je podstatné, zda se jedná o výkon samostatné či přenesené působnosti.

Jako první členění uvedu rozdělení podle toho, zda vztahy vyplývají ze zákona o obcích či ze zákona o krajích. Toto rozlišení se však může jevit jako dosti nepraktické.

---

²⁰ PRŮCHA, Petr. *Správní právo: obecná část*. 2004. aktualiz. vyd. Brno: DOPLNĚK a Masarykova univerzita v Brně, 2004. 356 s. ISBN 80-7239-157-7, str. 182.

²¹ SKULOVÁ, Soňa. *Veřejná správa na prahu 21. století*. 1. vyd. Brno: MU v Brně, 2001. 150s. ISBN 80-210-2739-8, str. 115.

V nejobecnější rovině lze vztahy obcí a krajů dle jejich právního obsahu dělit na:

- organizační
- hmotněprávní
- procesněprávní

Dalším aspektem pro členění může být fakt, zda vztahy vznikají závisle či nezávisle na vůli subjektů. Dle tohoto kritéria rozlišujeme:

- vztahy, které závisí na projevu vůle obcí a krajů
- vztahy závislé na vůli pouze jednoho z těchto subjektů
- vztahy nezávislé na vůli subjektů vznikající na základě zákonem předpokládané objektivní skutečnosti nebo přímo ze zákona.

Vztahy mezi obcemi a kraji můžeme členit dle typu na:

- dozorové a kontrolní vztahy
- instanční vztahy
- vztahy odborné a metodické pomoci krajů obcím
- vztahy vzájemného informování, projednávání povinnosti a vzájemné spolupráce

Dozorové a kontrolní vztahy mezi obcí a krajem

Dozor a kontrola patří mezi základní záruky zákonnosti při realizaci veřejné správy. Samospráva jako jedna z větví veřejné správy je určitým druhem právního společenství, který nemůže být v demokratickém státě ponechán bez zákonného dozoru a kontroly. Tento dozor a kontrolu lze chápat jako princip brzd a rovnováhy²². Cílem dozoru je identifikace obcí porušených podmínek, které stanovuje zákon a následné zjednání nápravy. K tomuto se užívá prostředku pozastavení účinnosti či podání návrhu k Ústavnímu soudu na zrušení příslušného aktu. Kontrola, oproti dozoru, plní pouze funkci identifikační či též zjišťovací a nemá žádné prostředky pro zjednání nápravy. Náprava nedostatků je plně v kompetenci kontrolované obce. Obec, ve které při kontrole byly zjištěny

---

²² KOLMAN, Petr. Reforma veřejné správy a správní dozor nad obcemi. *Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*, Praha: C.H. Beck. ISSN 1210-6410, 2003, roč. 11, č. 4, s. 187-189.

nedostatky, by měla ve svém vlastním zájmu v zásadě dobré správy jako služby veřejnosti zjednat co nejrychleji nápravu. Pokud by tak neučinila, mohla by ztratit důvěru vlastních občanů. Občané obce mohou vyjádřit nespokojenost s řešením daného nedostatku na zasedání zastupitelstva obce a v příštích obecních volbách si zvolit jiné zástupce.

Při realizaci státní správy provádí dozor a kontrolu nadřízený orgán. U samosprávy může být tento princip realizován pouze v případě přenesené působnosti. Při výkonu samostatné působnosti je situace trochu jiná, protože v případě zásahu do výkonu samostatné působnosti jiným orgánem by se jednalo o porušení základního ústavně zaručeného práva samosprávy na nezávislost.

Zákon č. 234/2006 Sb. svěřuje nově dozor nad výkonem samostatné působnosti obcí do pravomoci Ministerstva vnitra. Dříve vykonával dozor nad výkonem samostatné působnosti krajský úřad v přenesené působnosti společně s Ministerstvem vnitra. Novela přesněji vymezila oblasti dozoru, odstranila duplicitu při dozoru a zároveň více reaguje na ústavní zakotvení zásahu státu do výkonu samosprávy. V rámci přenesené působnosti se novela dotkla vztahu k samostatné působnosti. Byl specifikován dozor nad vydáváním a obsahem nařízení obcí a usnesení, rozhodnutí a jiných opatření orgánů obcí v přenesené působnosti. Dozor se již neuplatňuje tam, kde orgány obce nerealizovaly přenesenou působnost ve formě správních aktů nebo byly nečinné. Cílem dozoru je zjistit, zda se obec při výkonu přenesené působnosti řídila zákonem. Subjektem, který dozor vykonává, je krajský úřad, který tak činí v přenesené působnosti, má postavení správního orgánu podle správního řádu a je určen podle místní příslušnosti. Pokud by orgán obce neplnil svoji povinnost, je úřad oprávněn převést výkon přenesené působnosti či její část na jinou obec.²³ Další dozor kraje vůči obci se týká usnesení, rozhodnutí nebo jiných opatření orgánu obce v přenesené působnosti, pokud odporují zákonu, jinému právnímu předpisu, usnesení vlády, směrnici ústředního správního úřadu nebo opatření krajského úřadu přijaté při kontrole výkonu přenesené působnosti.

---

²³ KOUDELKA, Zdeněk, ONDRUŠ, Radek, PRŮCHA, Petr. *Zákon o obcích (obecní zřízení: Komentář*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2004. 379 s. ISBN 80-7201-444-7, s. 223 – 224.

Dozor můžeme dělit z hlediska času na předběžný, průběžný a následný, také soustavný nebo jednorázový.

Kontrolou se podle zákona o obcích rozumí výkon působnosti ve veřejné správě. Zjišťuje se, zda orgány obcí dodržují při výkonu samostatné působnosti zákony a jiné právní předpisy. Stejně jako dozor, prošla i úprava kontroly výkonu obce legislativními změnami a to v samostatné i přenesené působnosti. Vedle kontroly samostatné působnosti kontrolují taktéž výkon přenesené působnosti, zda je v souladu se zákony, jinými právními předpisy, usneseními vlády, směrnicemi ústředních správních úřadů, jakož i opatřeními příslušných orgánů veřejné správy přijatými při kontrole výkonu přenesené působnosti.²⁴ Kontrola může být předem ohlášená, kdy je obec informovaná přípisem, nebo neohlášená, jejichž oznámení se uskuteční až na místě při zahájení kontroly předáním písemného pověření ke kontrole. Tzv. kontrolující je zaměstnanec krajského úřadu působící u krajského úřadu, který provádí kontrolu přenesené působnosti svěřené orgánům obcí, podobně jako zaměstnanec státu zařazený do Ministerstva vnitra, který provádí kontrolu samostatné působnosti svěřené orgánům obcí. Osoba kontrolující je fyzickou osobu, která je pověřena výkonem kontroly v tzv. písemném pověření.²⁵

Instanční vztahy mezi obcí a krajem

Instanční vztahy mezi obcí a krajem nalezneme jak při výkonu samostatné působnosti, tak při výkonu přenesené působnosti. Jedná se o vztahy vznikající při správním řízení upraveny ve správním řádu, zákon č. 500/2004 Sb. V zákoně o obcích nalezneme dvě situace, kdy orgány obce rozhodují podle správního řádu. První jsou správní delikty podle § 58 a § 59, tyto ustanovení můžeme považovat za trestněprávní ustanovení, upravující správní delikty právnických osob a fyzických osob podnikajících. Tyto správní delikty lze podřadit pod výkon samostatné působnosti. Druhým příkladem ustanovení je § 147 odst. 1 písm b), což

---

²⁴ *Zákony V/2009*. Český Těšín: Poradce, 2009. Zákon č.128/2000 Sb., o obcích, s. 7-32. ISSN 1802-8306, str. 27.

²⁵ ŠEMORA, Vítězslav. *Dozor a kontrola nad samostatnou a přenesenou působností svěřenou orgánům obcí, krajů a hlavního města Prahy - komentář a odkazy na související právní předpisy*. Vyd. 2007. Praha: Linde Praha, a.s., 2007. 256 s. ISBN 978-80-7201-640-2, str. 62.

jsou práva a povinnosti právnických a fyzických osob na úseku přenesené působnosti.

Odborná a metodická pomoc kraje obci

Odborná a metodická pomoc úzce souvisí se vztahy dozoru a kontroly. Jedná se o jednostrannou pomoc kraje obci, například v případech, kdy dozor či kontrola zjistí nedostatky a obec si neví rady jak, je napravit. Nejedná se pouze o výše uvedený příklad, ale i o běžné každodenní situace při výkonu přenesené působnosti. Pomoc by měla mít preventivní charakter, neboť je i v zájmu kraje problémům předcházet než je později složitě řešit. Pokud se tedy kraj dozví o určité nové skutečnosti, kterou by obec mohla pro výkon přenesené působnosti potřebovat, měla by obec informovat. V platné právní úpravě se tato pomoc objevuje pouze při výkonu přenesené působnosti, vzhledem k tomu, že kraje ztratily výkon dozoru a kontroly nad samostatnou působností obce. Právní úpravu tohoto vztahu nalezneme v zákoně o obcích v § 61 odst. 3 a v zákoně o krajích v §67 odst. 1 c). Hlavním úkolem obce je výkon samosprávy, ale v České republice funguje smíšený model veřejné správy, kdy obce vykonávají i výkon přenesené působnosti. V souvislosti s přenesením části úkolů států na obce v rámci přenesené působnosti zákonodárci zajistili metodickou a odbornou pomoc orgánům obce. Tuto metodickou a odbornou pomoc mají poskytovat především krajské úřady, které se této povinnosti nemohou zprostit.²⁶ Krajský úřad by měl především poskytovat možnost školení a odborného vzdělávání pracovníků obcí, kteří v dané oblasti rozhodují. Rovněž je povinen zajišťovat pro obce odborná a výkladová stanoviska k aktuálním problémům aplikační praxe výkonu přenesené působnosti. Tato stanoviska lze opět vydávat jen v obecné rovině, nevztahovat je pouze ke konkrétním případům. V rámci jednotnosti aplikační praxe by kraj tyto stanoviska neměl vydávat sám, ale měl by se obracet na ústřední orgány státní správy, kam konkrétní záležitost spadá, aby ty v dané věci vydaly svá stanoviska a ta pak rozeslat všem krajům, aby byla zachována jednotnost aplikační praxe a právní jistota občanů. Jednotlivé krajské úřady pak o tomto informují samotné obce, ve kterých se tento problém může vyskytnout. Obce by se při problémech výkonu přenesené působnosti měly obracet o pomoc právě na kraj

---

²⁶ KOUDELMKA, Zdeněk, ONDRUŠ, Radek, PRŮCHA, Petr. *Zákon o obcích (obecní zřízení: Komentář*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2004. 379 s. ISBN 80-7201-444-7, str. 190.

a nezatěžovat ústřední orgány státu. Formy, které mohou být použity při plnění odborné, a metodické pomoci zákon nestanovuje.

Vzájemné informování, projednávací povinnost a spolupráce obcí a krajů

Tyto vztahy vznikají jak při výkonu samostatné, tak přenesené působnosti a jsou založeny na koordinaci postupu obcí a krajů v otázkách společného zájmu. Nesmíme ovšem zapomínat na skutečnost, že obce ani kraje si nesmí navzájem zasahovat do výkonu samostatné působnosti. Jsou uloženy zákonem o obcích i zákonem o krajích a mají sloužit k lepšímu fungování samosprávy jako celku. Dle mého názoru by tyto vztahy fungovaly i bez zákonného pověření. Vyměňování informací a spolupráce při realizaci stejných úkolů, které obcí a krajů ukládá zákon, je běžné v každém odvětví i praxi, nejen ve veřejné správě, ale i v soukromém sektoru.

Vzájemné informování obcí a krajů

Vztahuje se k výkonu působnosti obcí a krajů. Vzhledem k tomu, že tato působnost je vždy výslovně vymezena zákony nebo z nich přímo vyplývá, nemělo by v praxi činit problémy, zda jde či nejde o informaci, k níž se daná povinnost vztahuje. Pokud obec požádá o informace, které jsou nezbytné pro výkon její působnosti, je povinností státních orgánů a orgánů kraje je povinností tyto údaje a informace obci bezplatně poskytnout. Stejně tak je i obec povinna poskytnout žádané údaje státním orgánům či orgánům kraje. A to opět bezúplatně a bez časových průtahů.

Důležitou informační povinnost má obec při vydávání právních předpisů obce, které musí obecní úřad neprodleně po vyhlášení zaslat krajskému úřadu. Za nesplnění povinnosti zaslat právní předpis, případně za pozdní poslání nejsou stanoveny žádné sankce mimo jiné i proto, že zákon slůvko neprodleně nespecifikuje, v praxi je tento pojem vykládán jako třídní lhůta. Jistě by bylo mnohem výhodnější, kdyby zákon stanovoval, že právní předpis musí být zaslán krajskému úřadu po jeho schválení orgánem obce, ještě než se stane platným. Krajský úřad by se mohl k danému nařízení vyjádřit a upozornit na nedostatky. Tímto postupem by se předešlo zdlouhavé proceduře při výkonu dozoru, který

následuje, pokud dané nařízení je již účinné a je v rozporu se zákonem či jiným právním předpisem.

Vedle informační povinnosti obce zasílat nařízení obce kraji stojí povinnost kraje zasílat Věstník kraje, který obsahuje právní předpisy kraje a musí být přístupný každému na obecním úřadě.

Pokud obce mají v úmyslu uzavřít dohodu o sloučení nebo připojení, mají povinnost oznámit krajskému úřadu rozhodnutí svých zastupitelů. Stejně tak musí obce kraj informovat v případě, kdy počet zastupitelů obce klesne více než o polovinu, popřípadě pod pět a zastupitelstvo nemůže být doplněno z náhradníků. Krajský úřad v tomto případě informuje ministra vnitra, který vyhlásí nové volby.

Projednávací povinnost kraje s obcí

Povinnost orgánů kraje projednat s obcí návrhy na opatření dotýkající se působnosti obce, je stanovena zákonem. Přímou organizační podřízenost samosprávy obce na kraji a naopak podstata samosprávy vylučuje, na druhou stranu je určitá koordinace pro efektivní výkon správy nezbytná, protože kraje i obce tvoří jeden systém, ve kterém je vhodné dodržovat určité postupy, bez jejichž koordinace by se mohl zhroutit.

Projednávání má pouze konzultační charakter, orgány státu ani orgány kraje nejsou konkrétními stanovisky obcí při tomto projednání vázány. Cílem je tedy dostatečná informovanost obcí se záměry kraje a to pokud možno v předstihu, aby se mohly vyjádřit. Zákon stanovuje, že projednávání ze strany kraje je povinné, až na případy, kdy to není možné. Pokud obec požádá o informace, které jsou nezbytné pro výkon její působnosti, je povinností státních orgánů a orgánů kraje je povinností tyto údaje a informace obci bezplatně poskytnout. Stejně tak je i obec povinna poskytnout žádané údaje státním orgánům či orgánům kraje. A to opět bezúplatně a bez časových průtahů. Projednání nemusí nutně vyžadovat osobní účast na jednáních. V jednodušších věcech může mít tento proces pouze písemnou formu, a přesto je účel zákona naplněn.

Informační vztahy a projednávací povinnost vyúsťují ve vztahy vzájemné spolupráce mezi obcí a krajem. Spolupráce mezi obcí a krajem vyplývá z osobního

hlediska postavení krajů a obcí. Občané obce jsou zároveň občany příslušného kraje. Obec, která spravuje zájmy vlastních obyvatel, má mít možnost se podílet na rozhodnutích týkajících se jejich obyvatel. Také některá rozhodnutí obcí mohou mít širší dopad, proto by mělo dojít ke spolupráci i z druhé strany. Jedná se o vztah kooperativní a v žádném případě by nemělo být zasahováno do samostatné působnosti.²⁷

Spolupráce obce a kraje

Spolupráce mezi kraji a obcemi patří mezi jednu z povinností těchto subjektů. Zásadu spolupráce obcí a krajů lze najít v ustanovení § 14 odst. 4 zákona o krajích, které říká, že při výkonu samostatné působnosti kraj spolupracuje s obcemi, nesmí přitom ovšem zasahovat do jejich samostatné působnosti, to samé platí i pro obce. V § 24 odst. 1 zákoně o krajích, je uvedeno, že kraje mohou spolupracovat s ostatními kraji a s obcemi avšak nemohou být členem svazků obcí. Konkrétní spolupráce mezi obcí a krajem se může uskutečňovat v nejrůznějších oblastech-při péči o všestranný rozvoj území a o potřeby svých občanů, při přípravě právních předpisů, při územním plánování, spolupráce při realizaci velkých investičních akcí, spolupráce při veřejných akcích atd. Tato spolupráce spočívá například při vytváření regionální spolupráce, slouží k uskutečňování nejrůznějších společných cílům.

Vzájemná spolupráce obce a kraje vychází z § 59 odst. 1 g) zákona o krajích, který stanovuje, že rada kraje má vyhrazeno vyřizovat návrhy, připomínky a podněty obcí z územního obvodu kraje. Spolupráce mezi obcí a krajem byla také nutná při zřizování krajských úřadů. Sídlní obec kraje měla povinnost zabezpečit důstojné prostory odpovídající významu těchto orgánů.

Vztahy spolupráce nejsou v zákonech blíže specifikovány, ale jsou jedny z nejzákladnější pro fungování obcí a krajů. Vzájemné poskytování informací napomáhá vytváření samosprávy jako celku, který potom lépe může plnit své úkoly, jež mu byly svěřeny ústavními pořádkem a zákony. Je nutno také zdůraznit, že dobře fungující samospráva lépe slouží občanům, neboť uspokojení potřeb občanů by mělo být jejím hlavním posláním.

---

²⁷ SVOBODA, Karel, GROSPÍČ, Jiří, VEDRAL, Josef, KUŽVART, Ladislav. *Zákony o územní samosprávě*. Praha: Eurounion, 2003. 507 s. ISBN 80-7317-017-2, str. 270.

4 PARDUBICKÝ KRAJ – ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA

Pardubický kraj má rozlohu 4 519 km², což představuje necelých 6% rozlohy celé České republiky a je tak pátým nejmenším krajem v ČR. Zahrnuje území čtyř okresů – Pardubice, Chrudim, Svitavy, Ústí nad Orlicí. Samotný Pardubický kraj je územní jednotkou NUTS 3, v roce 1998 byl pro účely Evropské unie spojen spolu s Libereckým a Královéhradeckým krajem do jednotky Severovýchod na úrovni NUTS 2.

Jako správní celek existuje Pardubický kraj již potřetí. Poprvé byl vytvořen v roce 1850, po druhé byl jedním z 19 krajů v letech 1949 až 1960. Následně se Pardubice staly okresním městem v rámci tehdejšího Východočeského kraje. Dnešní Pardubický kraj byl spolu s dalšími třinácti kraji ustanoven 1. ledna 2000 ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků. Od roku 2003 se Pardubický kraj člení na 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností, které byly vyhláškou Ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb. určeny takto: Česká Třebová, Hlinsko, Holice, Chrudim, Králíky, Lanškroun, Litomyšl, Moravská Třebová, Pardubice, Polička, Přelouč, Svitavy, Ústí nad Orlicí, Vysoké Mýto a Žamberk. Díky vývoji infrastruktury se z Pardubického kraje stala vyhledávaná oblast pro investory. K 1. 1. 2007 bylo na území kraje celkem 451 obcí, z toho 15 obcí s rozšířenou působností a 26 obcí s pověřeným obecním úřadem. Z celkového počtu obcí je 34 měst a 6 městysů. Sídlním městem kraje je statutární město Pardubice. Vzhledem k poloze jsou v Pardubickém kraji rozdílné přírodní podmínky, jež v minulosti významně ovlivňovaly rozvoj průmyslové i zemědělské výroby.

4.1 Obyvatelstvo

Ke konci roku 2007 byl počet obyvatel kraje 511 tisíc (cca 5 % celkového počtu obyvatel ČR). Populačně největším správním obvodem je obvod Pardubice, jehož 120 979 bydlících obyvatel představuje 23,8 % obyvatelstva kraje a to především díky městu Pardubice. Druhým nejlidnatějším obvodem je Chrudim. Má 82 110 bydlících obyvatel (16,2 % obyvatelstva kraje). Třetím demograficky největším obvodem je Vysoké Mýto (32 016 obyvatel, 6,3 % obyvatel kraje).

Populačně nejmenší jsou obvody Králíky, Holice a Česká Třebová. Králíky mají pouze 9 500 trvale bydlících obyvatel, Holice 15 480 obyvatel a Česká Třebová 19 446 obyvatel.

Z poměru počtu obyvatel a průměrných rozloh obvodů vyplývá jejich nestejná hustota zalidnění jednoho čtverečního kilometru v obvodu. Nejvyšší hustotu má obvod Pardubice (296), za ním je obvod Česká Třebová (244) a třetím je Ústí nad Orlicí (141). Na opačném konci jsou méně zalidněné obvody, například Králíky (60), ale také Moravská Třebová (67) a Holice a Polička (72).

Vzdělanostní struktura obyvatel starších 15 let v Pardubickém kraji je v některých hodnotách až o 3% horší než je celorepublikový průměr. Pouze základní (či nedokončené základní) vzdělání má 23,1 % obyvatel (23,4 % v ČR), střední vzdělání bez maturity 40,6 % (37,9 % v ČR), střední vzdělání s maturitou 26,8 % (v ČR 27,1 %), terciární vzdělání však jen 8,2 % (v ČR 10,2 %). Pro věkové kategorie 20 - 29 let a 30-39 let se již hodnoty od celostátního průměru liší pouze nepatrně.

4.2 Ekonomické údaje

Pardubický kraj lze charakterizovat jako průmyslově-zemědělský. V kraji se koncentruje průmysl, ale i komerční a veřejné služby. Průmyslová výroba má pestrou strukturu - nejsilnější je všeobecné strojírenství, dále pak průmysl textilní, oděvní, kožedělný, nejvyšší podíl na celostátní produkci má průmysl chemický. Na průmyslu v kraji závisí 33,3 % obyvatel oproti 29 % v ČR. Nejprůmyslovějšími obvody – měřeno podílem závislých na průmyslu – jsou Lanškroun (47,1 %), Hlinsko (44,8 %) a Moravská Třebová (39,9 %). Významný je ale i zemědělský sektor, neb téměř na polovině území kraje se rozkládá Polabská nížina, která patří k vysoce produktivním zemědělským oblastem. Však také zemědělská půda zaujímá z celkové rozlohy kraje 60,75 %, lesy 29 % a vodní plochy zabírají 1,35 % území.

Ekonomickou prosperitu výrazně ovlivňuje to, že region protíná evropský železniční rychlostní koridor s důležitými křižovatkami Pardubice a Česká Třebová. Územím kraje prochází 541 km železničních tratí a zhruba 3590 km silnic. K říční dopravě slouží v kraji pouze krátký splavný úsek řeky Labe do Chvaletic, splavnění Labe až do krajského města bylo zatím odloženo. V letecké dopravě hraje

rozhodující úlohu mezinárodní letiště v Pardubicích s vojenským a civilním provozem. Proto v poslední době zaznamenává kraj významný zájem zahraničních investorů, kteří využívají nabídek připravených průmyslových zón.

Průměrný evidenční počet zaměstnanců za rok 2007 činil 134 909 fyzických osob, což oproti roku 2006 představuje nárůst o cca 3,5 tisíce. Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců Pardubického kraje se v uplynulých letech vyznačovala neustálým růstem, v roce 2007 dosáhla u fyzických osob hodnoty 18 569 Kč – 85,6% úrovně průměrné hrubé měsíční mzdy celé ČR (3. nejnižší mzda po Karlovarském a Olomouckém kraji). Z hlediska odvětvového členění jsou ve srovnání mezi kraji průměrné hrubé měsíční mzdy v kraji v průmyslu třetí nejvyšší a mzdy ve stavebnictví sedmé nejvyšší²⁸.

Dle míry nezaměstnanosti připadá na kraj v celostátním porovnání 6. místo a pohybuje se pod republikovým průměrem. Ke konci roku 2008 činila míra nezaměstnanosti v kraji 6%, nejvíce postiženým regionem okresu je Svitavsko. Zhruba polovinu (52,8 %) z počtu nezaměstnaných tvoří ženy.

Nejvyšší počet uchazečů o zaměstnání v kraji byl koncem roku 2008 a to celkem 16998 osob. V průběhu 1. pololetí 2008 došlo k postupnému poklesu na 12663 uchazečů v červnu 2008. Ve 2. pololetí 2008 došlo k nárůstu počtu uchazečů až na 16998 osob v prosinci 2008. Počty uchazečů v kraji se v průběhu roku zvýšily o 1581 osob, k nárůstu došlo ve všech okresech kraje. Průměrný počet uchazečů za kraj za rok 2008 byl 14363 osob. Nejvíce nově evidovaných uchazečů bylo v prosinci 2008 a to 3674 osob a nejméně v květnu 2008 - 1704 osob. Nejvíce uchazečů bylo vyřazeno v dubnu 2008 - 3069 osob a nejméně v prosinci 2008 - 1364 osob. Počet volných míst v kraji v průběhu roku 2008 stoupal do června 2008, ve 2. pololetí 2008 došlo k poklesu počtu volných míst. Nejvíce volných míst bylo v únoru a to 10928 míst. V průměru bylo v roce 2008 evidováno v kraji měsíčně 8480 volných míst. Počet volných míst se v průběhu roku 2008 snížil o 5887 míst. Počet volných míst klesal v průběhu roku 2008 ve všech okresech Pardubického kraje. Poměr nabídky a poptávky na krajském trhu práce se v roce 2008 v důsledku

---

²⁸Charakteristika Pardubického kraje (údaje za rok 2007) [online]. c2008, [cit. 2009-03-13].

Dostupné z [www](http://www.czso.cz):

<[http://www.czso.cz/xe/redakce.nsf/i/charakteristika_pardubickeho_kraje_\(udaje_za_rok_2007\)](http://www.czso.cz/xe/redakce.nsf/i/charakteristika_pardubickeho_kraje_(udaje_za_rok_2007))>.

růstu počtu uchazečů a snižování počtu volných míst zhoršoval a v závěru roku 2008 dosáhl hodnoty 4,7 uchazečů na jedno volné místo.

Problémy s nezaměstnaností lze spatřovat v dlouhodobém nedostatku kvalifikovaných pracovníků pro některá specifická povolání, v nedostatku stabilizovaných zaměstnavatelů v některých mikroregionech, ve výrazně vyšší nezaměstnanosti v některých zejména periferních regionech, v nedostatku bytů a ve stagnaci bytové výstavby. Vývoj míry nezaměstnanosti ukazuje tabulka.

Tabulka 1 Vývoj míry nezaměstnanosti v okresech Pardubického kraje

míra nezaměstnanosti	stav k					průměr za rok 2008
	31.12. 2007	31.3.2008	30.6.2008	30.9.2008	31.12.2008	
kraj Pardubický	5,4	5,1	4,5	5,0	6,0	5,0
okres Pardubice	3,8	3,6	3,1	3,6	3,9	3,5
okres Chrudim	5,8	5,3	4,5	5,2	6,6	5,3
okres Svitavy	8,4	8,0	7,1	7,5	8,8	7,8
okres Ústí nad Orlicí	5,0	4,6	4,3	5,0	6,1	4,9

Zdroj: *Pardubický kraj za rok 2008 v základních číslech* [online]. c2009, [cit. 2009-04-01]. Dostupné z [www.<http://portal.mpsv.cz/sz/local/pa_info/zpravy_up_pa>](http://portal.mpsv.cz/sz/local/pa_info/zpravy_up_pa).

V oblasti lidských zdrojů jsou pro Pardubický kraj charakteristické dobré rozložení a vzdělanostní struktura obyvatelstva, vyšší míra zaměstnatelnosti obyvatelstva ve srovnání s některými jinými kraji, kvalitní síť předškolního školství, základních a středních škol, včetně odborných. Značný význam má i existence Univerzity Pardubice s humanitními, ekonomickými i vědecko-technologickými obory.

V Pardubickém kraji činil v roce 2007 hrubý domácí produkt na 1 obyvatele v PPS 69,1 % průměru EU27 (o 3,8 % více než v roce 2006). Na tvorbu HDP působí v kraji rozhodující měrou 5 odvětví, která představují 72,4 % hrubé přidané hodnoty kraje. Rozhodující vliv má zpracovatelský průmysl, jehož podíl na HPH kraje v roce 2007 dosáhl 32,6 %. Vysoký podíl na HPH byl zaznamenán i u obchodu (10,5 %) a

u skupiny doprava, skladování a spoje (11,6 %). Dalšími významnými odvětvími byly činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu (10,4 % HPH kraje), stavebnictví (7,3 %) a zemědělství (4,8 %).

Tabulka 2 Základní ekonomické údaje Pardubického kraje v roce 2006

Základní ekonomické údaje Pardubického kraje v 2006			
Ukazatel	Měrná jednotka	Pardubický kraj	ČR
Podíl kraje na tvorbě HDP	%	4,0	100,0
HDP na 1 obyvatele v PPS	%	64,7	75,6
Míra registrované nezaměstnanosti	%	6,9	7,7
Počet uchazečů o zam. na 1 volné pracovní místo		2,7	4,8
Počet registrovaných subjektů na 1000 obyvatel		207,4	236,3
Délka silnic a dálnic na 10 000 obyvatel	km	70,7	54,0
Stav přímých zahr. investic na 1 000 obyvatel	mil. Kč	75,0	162,0

Zdroj: *Kraj*. [online]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/kraj>](http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/kraj).

4.3 Nej... Pardubického kraje

- nejnižší počet potratů na 100 narozených
- nejvyšší podíl vývozu strojů a dopravních prostředků na objemu vývozu z kraje
- nejnižší produktivita práce ze stavebních prací
- nejvyšší podíl ekonomicky aktivních cizinců evidovaných na úradech práce
- nejnižší podíl ekonomicky aktivních cizinců s platným živnostenským oprávněním
- nejvyšší počet narozených a odchovaných telat na 100 krav
- nejvyšší počet slepic na 100 ha orné půdy
- nejnižší počet hromadných ubytovacích zařízení
- druhá nejnižší průměrná hrubá měsíční mzda v dopravě, skladování a spojích
- druhý nejvyšší podíl obyvatel starších 15 let používajících internet
- druhý nejvyšší podíl skotu na 100 ha zemědělské půdy
- druhý nejvyšší podíl zemědělské půdy na celkové výměře kraje
- druhá nejnižší průměrná cena za ubytování v hromadných ubytovacích zařízeních

- druhý nejnižší počet hospitalizovaných na 1 000 obyvatel
- druhá nejvyšší volební účast při volbách do zastupitelstev obcí 20. a 21. října 2006
- druhý nejnižší počet požárů na 1 000 obyvatel
- druhý nejnižší podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu
- třetí nejnižší podíl HDP na zaměstnance
- třetí nejvyšší objem vývozu na obyvatele
- třetí nejvyšší podíl obyvatel žijících v obcích do 999 obyvatel
- třetí nejnižší produkce podnikových odpadů na obyvatele
- třetí nejnižší počet trestných činů na 1 000 obyvatel
- třetí nejnižší počet osob stíhaných a vyšetřovaných na 1 000 obyvatel
- čtvrtá nejnižší průměrná hrubá měsíční mzda v průmyslu
- čtvrtý nejnižší počet cizinců na 1 000 obyvatel
- čtvrtý nejvyšší počet zahájených bytů na 1 000 obyvatel
- čtvrtý nejvyšší podíl obyvatel starších 15 let používajících osobní počítač
- čtvrtá nejnižší průměrná výše plného starobního důchodu
- čtvrtý nejnižší počet dopravních nehod na 1 000 obyvatel²⁹

---

²⁹*Charakteristika Pardubického kraje* [online]. c2008, [cit. 2009-03-15]. Dostupné z [www: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/pardubicky-kraj/charakteristika-pardubickeho-kraje/1000931/40745/#ekonudaj>](http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/pardubicky-kraj/charakteristika-pardubickeho-kraje/1000931/40745/#ekonudaj).

5 ZASTUPITELSTVO PARDUBICKÉHO KRAJE

5.1 Základní charakteristika

Zastupitelstvo kraje je voleným a současně nejvyšším samosprávným orgánem a zastupitelským sborem kraje. Podle Ústavy České republiky je vyšší územní samosprávný celek samostatně spravován zastupitelstvem. Zastupitelstvo je také jediným orgánem, který Ústava České republiky výslovně uvádí. Z toho také jednoznačně vyplývá, že Ústava České republiky považuje krajské zastupitelstvo za klíčový a nejdůležitější samosprávný orgán kraje.³⁰ Ústava dále stanovuje právo zastupitelstva rozhodovat ve věcech kraje, označení členů zastupitelstva, zásady pro volby členů zastupitelstva, délku funkčního období, upravuje možnost vyhlášení předčasných voleb do zastupitelstva, způsob stanovení působnosti zastupitelstva a právo zastupitelstva vydávat obecně závazné předpisy.³¹

Další orgány kraje jsou jmenovány v §2, odst. 1 zákona o krajích, avšak i zde je zastupitelstvu z pohledu hierarchie přisouzena nejvyšší příčka. Zastupitelstvu se zde přisuzuje právo a povinnost „spravovat kraj“. Další orgány jsou zmiňovány tzv. v druhém běhu, jakoby existovaly jaksi druhé v pořadí co do významu. Takto zdůrazněná hierarchie se však poněkud rozchází s další stavbou zákona – citované orgány zde mají poměrně přesně vymezené pravomoci, což pozici zastupitelstva kraje jako nejvyššího orgánu mírně oslabuje. Je však důležité si uvědomit, že existují poměrně velké možnosti zásahů do pravomocí.

5.2 Volby do zastupitelstev

Volby do zastupitelstev krajů upravuje zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a prováděcí vyhláška č. 152/2000 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Pro volby je užíván systém poměrného zastoupení.

---

³⁰ SVOBODA, Karel, GROSPÍČ, Jiří, VEDRAL, Josef. *Územní samospráva a státní správa*. 1.vyd. Praha: Eurounion, 2000. 353 s. ISBN 80-85858-90-8, str. 224.

³¹ COGAN, Rudolf. *Krajské zřízení*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. 440 s. ISBN 80-7357-041-6, str. 99

Kandidátky jsou vázané, ale nikoliv přísně, voliči mají možnost udělit až 4 preferenční hlasy různým kandidátům na jedné kandidátce. Volby vyhlašuje prezident republiky. Vždy se volí zastupitelstvo jako celek, nekonají se doplňovací volby jen některého člena. Uzavírací klauzule je dána 5% pro všechny volební strany. Kandidovat mohou jen politické strany, hnutí a jejich koalice. Členové zastupitelstev jsou voleni tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva. Volí občané ČR a občané obcí náležících do územního obvodu kraje a to prezenčním upravováním lístků. Funkční období zastupitelstev krajů je čtyřleté a volby do zastupitelstev krajů se konají ve lhůtě počínající třicátým dnem před uplynutím volebního období a končící dnem jeho uplynutí.

5.3 Institucionální otázky

Počet zastupitelů je zákonem odvozen od počtu obyvatel kraje. V zákoně jsou takto kraje rozděleny do tří skupin- pro kraje do 600 000 obyvatel je voleno 45 zastupitelů, v krajích s 600 001 až 900 000 je voleno 55 členů a v krajích s více než 900 000 obyvatel je počet zastupitelů ustanoven na 65. Kraje si tak na rozdíl od obcí nemohou počet zastupitelů nikterak upravit.

První ustavující zasedání zastupitelstva musí proběhnout mezi prvním a čtyřicátým dnem od vyhlášení výsledků voleb. Zasedání zahajuje dosavadní hejtman a je-li přítomna nadpoloviční většina členů, považuje se zastupitelstvo za ustavené a má od tohoto okamžiku právo rozhodovat a to až do okamžiku ukončení hlasování v dalších volbách - řádných či mimořádných. Zastupitelstvo je považováno za usnášéníschopné, je-li přítomna většina jeho členů. K platnosti usnesení je potřeba nadpoloviční většiny všech členů. Pravidla projednání jsou dána jednacím řádem.

Jednací řád zastupitelstva kraje je povinným vnitřním předpisem pravidel pro jednání zastupitelstva kraje. Obsah a přijetí jednacího řádu přísluší zastupitelstvu kraje formou usnesení, musí být plně v souladu se zákonem o krajích a nemůže být v rozporu s jinými zákonnými předpisy. Jednací řád musí nutně vymezit možnost občana vyjadřovat se na zasedání. Musí upravovat i jednání výborů zastupitelstva, mělo by jít o společný jednací řád.

Člen zastupitelstva kraje je přímo voleným zástupcem občanů, práv a povinností se ujímá složením slibu a podpisem. Slib skládá člen na začátku prvního

zasedání zastupitelstva, kterého se člen zúčastní. Členem zastupitelstva kraje může být zvolen každý volič (tj. státní občan České republiky, který alespoň druhý den voleb dosáhl věku 18 let a je přihlášen k trvalému pobytu v obci, která náleží do územního obvodu kraje), u kterého není překážka ve výkonu volebního práva, tj. zákonem stanovené omezení osobní svobody z důvodu výkonu trestu odnětí svobody nebo zbavení způsobilosti k právním úkonům (§ 4 a 5 zákona). Za překážku výkonu mandátu člena zastupitelstva se považuje i tzv. neslučitelnost funkce.

Mandát zastupitele vzniká zvolením nebo uvolněním mandátu v zastupitelstvu. Základním pravidlem pro činnost člena zastupitelstva je „volný mandát“, což znamená, že svá práva a povinnosti vykonává dle vlastní vůle, bez povinnosti podřizovat svá rozhodnutí příkazům jiných³². Členům zastupitelstva pro výkon funkce uvolněným náleží odměna z rozpočtových prostředků kraje, neuvolněným členům poskytne zaměstnavatel pracovní volno s refundovatelnou náhradou mzdy. Člen má právo hlasovat v zastupitelstvu, předkládat zastupitelstvu návrhy, vznášet dotaci a připomínky a podněty na radu, výbory a vedoucí organizačních složek kraje a statutární orgány příspěvkových organizací, které kraj zřídil. Člen má právo požadovat od zaměstnanců krajského úřadu informace související s výkonem funkce, pokud nebrání mlčenlivost nebo zákaz zveřejnění. Člen zastupitelstva je povinen zúčastňovat se zasedání zastupitelstva a jiných orgánů je-li jejich členem. Je povinen plnit úkoly jemu uložené nebo vyplývající z jeho výkonu funkce. Je povinen hájit zájmy občanů kraje a jednat a vystupovat tak, aby nebyla ohrožena vážnost jeho funkce. Je povinen sdělit skutečnosti o svém střetu zájmů před zahájením příslušného jednání.

5.4 Právomoc zastupitelstva kraje

Právomoc zastupitelstva kraje je stanovena v § 35 zákona o krajích. Ten ve svém odstavci 1 uvádí napřed obecné pravidlo, které směřuje právomoc zastupitelstva téměř vždy pouze do oblasti samostatné působnosti (tedy samosprávy), a to takto: „*Zastupitelstvo rozhoduje ve věcech patřících do*

---

³² COGAN, Rudolf. *Krajské zřízení*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. 440 s. ISBN 80-7357-041-6, str. 133.

samostatné působnosti. Ve věcech přenesené působnosti zastupitelstvo rozhoduje, jen stanoví-li tak zákon.“

V odst. 2 pak uvádí konkrétní rozhodovací pravomoci zastupitelstva, z nichž uvedu ty nejvýznamnější:

Zastupitelstvu je mimo jiné vyhrazeno předkládat návrhy zákonů Poslanecké sněmovně v souladu se zákonem (zákonodárna iniciativa), předkládat návrhy Ústavnímu soudu na zrušení právních předpisů, má-li za to, že jsou v rozporu se zákonem, vydávat obecně závazné vyhlášky kraje, koordinovat rozvoj územního obvodu, schvalovat programy rozvoje územního obvodu kraje podle zvláštních zákonů, zajišťovat jejich realizaci a kontrolovat jejich plnění, schvalovat územně plánovací dokumentaci pro území kraje a vyhlášovat její závazné části obecně závaznou vyhláškou kraje, stanovit rozsah základní dopravní obslužnosti pro území kraje, rozhodovat o spolupráci kraje s jinými kraji a o mezinárodní spolupráci, schvalovat rozpočet kraje a schvalovat závěrečný účet kraje, zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky kraje; k tomu schvalovat jejich zřizovací listiny, schvalovat zakladatelskou listinu, zakladatelskou smlouvu, společenskou smlouvu a stanovы obchodních společností, které kraj hodlá založit, a rozhodovat o účasti kraje v obchodních společnostech a v obecně prospěšných společnostech včetně stanovení výše vkladu a řada jiných.

Tím výčet pravomocí zastupitelstva nekončí. Ve stejném ustanovení pod písm. s) najdeme ještě obecnou pravomoc, která vyjadřuje, že i zvláštní zákony mohou stanovit zastupitelstvu kraje další pravomoci, nejen tedy striktně a pouze zákon o krajích.

V § 36 zákona o krajích najdeme výčet majetkoprávních úkonů kraje, které přísluší zastupitelstvu. Opět uvedu pouze ty, dle mého názoru, nejdůležitější: nabytí a převod nemovitých věcí, včetně vydání nemovitostí podle zvláštních zákonů, poskytování věcných a peněžitých darů podle zvláštního zákona v hodnotě nad 100.000 Kč v jednotlivých případech, poskytování dotací z vlastních prostředků občanským sdružením, humanitárním organizacím a jiným právnickým a fyzickým osobám působícím na území kraje v oblasti mládeže, sportu a tělovýchovy, sociálních služeb, požární ochrany, kultury, vzdělávání a vědy, zdravotnictví,

protidrogových aktivit, prevence kriminality a ochrany zvířat a životního prostředí v hodnotě nad 200 000 Kč jedné organizaci v kalendářním roce, poskytování dotací obcím z rozpočtu kraje a kontrola jejich využití, vzdání se práva a prominutí pohledávky vyšší než 200 000 Kč, zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě vyšší než 200 000 Kč, uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru, půjčky, výpůjčky, o převzetí ručitelského závazku, o přistoupení k závazku a ke smlouvě o sdružení, zastavení nemovitostí a další.

Pokud bychom chtěli výše uvedené pravomoci shrnout do jistých oblastí, můžeme je dělit takto:

- Pravomoc vyhrazená zákonem - jedná se o pravomoci, které zastupitelstvo nesmí přenést na žádný jiný orgán kraje
- Pravomoc dle zvláštních zákonů - pokud zvláštní zákon určí další pravomoc, měl by rovněž určit, zda se jedná o pravomoc výhradní, nebo zda ji zastupitelstvo může svěřit jinému orgánu kraje
- Pravomoc, kterou si zastupitelstvo vyhradilo - jedná se o „zbytkové“ věci, které zákon nesvěřuje ani zastupitelstvu, ani radě. Zastupitelstvo tuto výhradu provést může a nemusí. Výhrada by měla být provedena předem. Naopak nesmí si vyhradit pravomoci, které patří dle zákona radě kraje.
- Pravomoc rady pro zastupitelstvo „nedotknutelná“ - to, co zákon svěřuje radě kraje, si zastupitelstvo nesmí vyhradit. Nesmí tedy zasahovat ani do rozhodnutí rady v „zbytkové“ pravomoci, když už bylo rozhodnuto.
- Pravomoc rady, kterou na zastupitelstvo přenesl hejtman kraje - jedná se o postup dle § 62. Jedná se o významné oprávnění hejtmana kraje, kterým může zcela změnit rozdělení pravomoci dle zákona v konkrétní věci. Zdá-li se mu rozhodnutí rady nesprávné, pozastaví jeho výkon a přenesení pravomoc rozhodnout na zastupitelstvo kraje.
- Pravomoc rady, kterou vykonává proto, že rada se není schopna usnášet pro nízký počet členů - velmi specifická situace. V případě, že rada není usnášeníschopná, tj. má malý počet členů a nedojde k jejich volbě, stává se

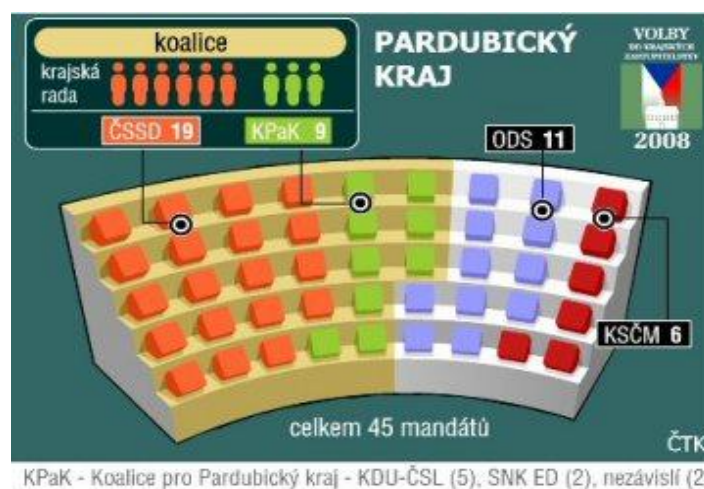
zastupitelstvo současně „radou“, navíc může pravomoci rady přenést na hejtmana. Lze tedy říci, že zastupitelstvo teoreticky tím, že nechá poklesnout počet členů rady, ovládne všechny významné pravomoci kraje.

5.5 Zastupitelstvo Pardubického kraje

Rada Pardubického kraje schválila dne 26. června 2008 pro funkční období 2008 -2012 počet členů Zastupitelstva Pardubického kraje na 45, s odkazem na ustanovení § 31 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů, neboť k 1. lednu 2008 měl Pardubický kraj celkem 511 400 obyvatel. Počet zastupitelů tak oproti předchozímu volebnímu období zůstal nezměněn.

Výsledky krajských voleb v říjnu 2008 výrazně zamíchaly s počtem zástupců jednotlivých stran v zastupitelstvu. V Pardubickém kraji stejně jako i v ostatních krajích vyhrála ČSSD se ziskem 35 procent hlasů a získala tak 19 zastupitelů a polepšila si o 13 zastupitelů. Druhá nejsilnější strana byla ODS, která s volebním výsledkem 21 % obsadila 11 křesel (7 křesel ztratila), třetí byla Koalice pro Pardubický kraj, která oslovila 19 % voličů a obsadila tak 9 křesel, o 3 méně než v letech 2004-2008, čtvrtou a poslední stranou, která se dostala do sboru, byli komunisté, kteří také přišli o 3 mandáty a v současném zastupitelstvu mají 6 zástupců.

Obrázek 2: Složení zastupitelstva Pardubického kraje pro období 2008-2012

KPaK - Koalice pro Pardubický kraj - KDU-ČSL (5), SNK ED (2), nezávislí (2)
Zdroj: V Pardubickém kraji bude ČSSD vládnout s koalicí. [online]. c2009, [cit. 2009-04-01]. Dostupné z www: <http://www.ceskenoviny.cz/tema/index_view.php?id=342899&id_seznam=677>.

Členové zastupitelstva jsou jmenovitě tito:

- **za ČSSD:** Milan Davídek, Mgr. Ladislav Effenberk, Petr Fiala, Mgr. Jaroslav Kacálek, Mgr. Martin Kiss, Ing. Václav Kroutil, Robert Křepinský, MUDr. Radomír Lána, Mgr. Radko Martínek, JUDr. Martin Netolický, Václav Neubauer, Ing. Jana Pernicová, MUDr. Vítězslav Podivínský, JUDr. Miroslav Stejskal, Lenka Svobodová, Mgr. Markéta Tauberová, JUDr. Miroslav Tejkl, Jan Tichý, Ing. Jaroslav Trávníček
- **za ODS:** Ing. Josef Janeček, Ing. Rudolf Jonák, doc. Ing. Simeon Karamazov Dr., Ing. Martin Košťál, PhDr. Magda Křivanová, Marie Málková, Ing. Miroslav Mareš, Mgr. Bc. Jana Smetanová, Ing. arch. Tomáš Soukup, Milan Stejný, Ing. Ivo Toman
- **za Koalici pro Pardubický kraj:** Mgr. Jiří Brýdl, MUDr. Štěpánka Fraňková, Ing. Josef Jílek, Ing. Roman Línek, Bc. Miloslav Macela, MUDr. Věra Rybová, Mgr. Petr Řezníček, Ing. Petr Šilar, Jaroslav Zedník
- **za KSČM:** Bc. Martin Dudla, Bc. Květa Končická, Ing. Miroslav Krejčí, Ing. Jaroslav Moučka, JUDr. Zdenka Šťastná, Mgr. Miroslav Žitek

První řádné jednání Zastupitelstva kraje bylo svoláno na sobotu 15. listopadu 2008. Vzhledem k tomu, že téměř polovina nově zvolených zastupitelů je v politice naprostými nováčky, bylo na prvním jednání nutné naučit nové členy ovládat hlasovací zařízení, což s sebou přineslo i lehce úsměvné chvíle při zkušebním hlasování. Dalším problémem byl samotný den jednání, neboť se v jednacím řádu Zastupitelstva Pardubického kraje II. kapitola 6. odstavec uvádí, že jednání se konají v pracovní dny, museli zastupitelé odhlasovat, že vzhledem k povolebním jednáním budou zasedat výjimečně v sobotu. Poté se již přistoupilo k samotnému programu, který byl následující:

- Složení slibu zastupitelů, předání osvědčení
- Volba návrhové komise
- Volba ověřovatelů
- Schválení dalšího programu jednání

- Stanovení počtu členů Rady Pardubického kraje uvolněných pro výkon funkce a stanovení počtu náměstků hejtmána
- Volba hejtmána Pardubického kraje
- Volba náměstků hejtmána Pardubického kraje
- Volba dalších členů Rady Pardubického kraje
- Vymezení oblastí svěřených zvoleným členům RPK
- Zřízení výborů ZPk
- Volba předsedů výborů Zastupitelstva Pardubického kraje

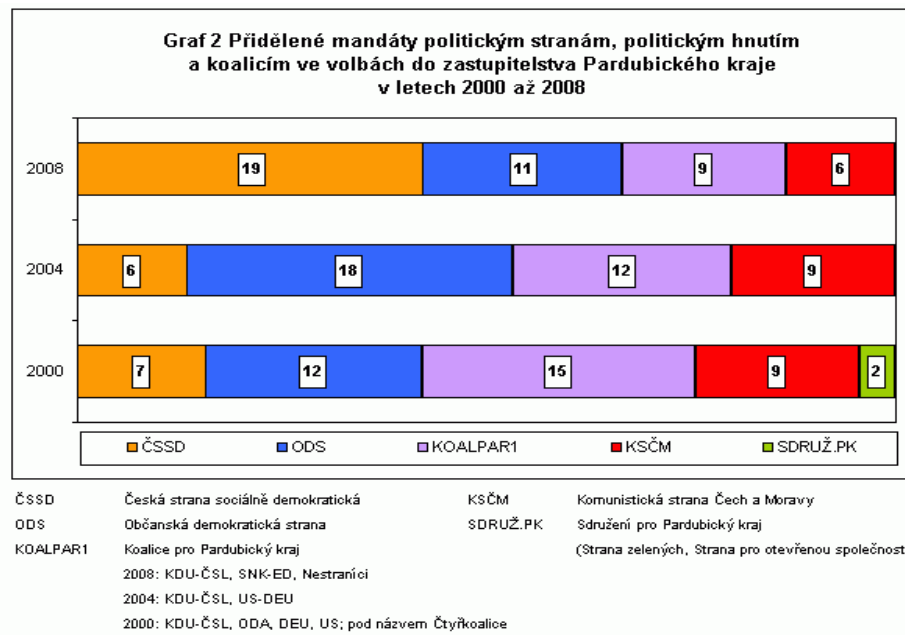
Na dalších schůzích se již zastupitelstvo pilně pustilo do práce. Během zatím uskutečněných tří řádných jednání mimo jiné zvolilo členy výborů, schválilo rozpočtové provizorium na 1. kvartál roku 2009 a následně rozpočet na rok 2009, který počítá s příjmy 3.406.554,44 tis. Kč, celkovými výdaji ve výši 4.083.566,8 tis. Kč a financováním ve výši 677.012,36 tis. Kč. Projednalo dotace a záležitosti týkající se Evropských fondů a majetkové záležitosti Pardubického kraje. Průměrná délka řádného zasedání byla 3 a půl hodiny. Proběhlo také 1. mimořádné jednání, které se uskutečnilo dne 29. 1. 2009 a jehož hlavním bodem byl největší volební tahák ČSSD a to zrušení regulačních poplatků ve zdravotnictví. Kromě projednávání tohoto v dnešní době velmi diskutovaného tématu (pro hlasovalo 30, proti 7, zdrželo se 8) a rozpočtu na rok 2009 (pro 34, proti 11) hlasovalo v ostatních záležitostech zastupitelstvo ve vzácné shodě. Nutno také podotknout, že krom jednoho jednání, kde byli 3 zastupitelé omluveni, proběhla ostatní za účasti všech 45 krajských zastupitelů.

Do konce roku je dle harmonogramu řádných jednání Zastupitelstva Pardubického kraje naplánováno 7 jednání.

Rozdělení jednotlivých mandátů v předchozích volebních obdobích je na obrázku níže.

Doposud vládla Pardubickému kraji dvě volební období od roku 2000 koalice ODS a lidovecké Koalice pro Pardubický kraj. Pro období 2008 – 2012 byla po vzájemných jednáních podepsána koaliční dohoda mezi vítěznou ČSSD a Koalicí pro Pardubický kraj.

Obrázek 3: Složení zastupitelstev Pardubického kraje od roku 2000

Zdroj: Složení zastupitelstev Pardubického kraje od roku 2000. [online]. c2009, [cit. 2009-04-01]. Dostupné z [www: < http://www.czso.cz/xed/edicniplan.nsf/t/0D00442A70 >](http://www.czso.cz/xed/edicniplan.nsf/t/0D00442A70).

6 RADA PARDUBICKÉHO KRAJE

Rada kraje je výkonným orgánem kraje v oblasti samostatné působnosti. V přenesené působnosti kraje radě přísluší rozhodovat jen v případech výslovného stanovení zákonnou úpravou. V rámci kraje jde o orgán nejvýznamnější, ačkoli dle legislativy se jako nejdůležitější jeví zastupitelstvo.

6.1 Složení rady

Počet členů rady je určen zákonem a je vždy lichý, v krajích do 600 000 obyvatel 9 členů, nad 600 000 obyvatel 11 členů. Dle vývoje počtu obyvatel může dojít ke změně počtu radních i v průběhu volebního období. Volba a odvolávání rady jsou plně v kompetenci zastupitelstva, kterému je také rada při výkonu své působnosti odpovědná. Volba se může konat jako tajná, poloveřejná nebo otevřeným hlasováním a může být hlasováno o každém členovi rady zvlášť anebo en bloc o radě jako celku³³. Odvolání celé rady nemá vliv na hejtmana a jeho náměstky, kteří (nejsou-li odvoláni) zůstávají i nadále ve svých funkcích. Obráceně však platí že, je-li hejtman nebo náměstek hejtmana odvolán z funkce nebo na tuto funkci rezignoval, přestává být i členem rady. Skutečné rozdělení míst je však ve skutečnosti výsledkem povolebních vyjednávání.

Členem rady se od 31. 12. 2002 může stát pouze člen zastupitelstva daného kraje. Radu kraje tvoří hejtman, náměstci hejtmana a tzv. další členové rady. Pro výkon funkce rady mohou být zastupitelstvem její členové uvolněni. Agendy mezi členy se většinou dělí takto: vnější vztahy, vnitřní záležitosti, hospodaření, zdravotnictví a sociální věci, rozvoj, kultura, školství a doprava. Pro výkon své agendy však členové rady nemají ze zákona žádné pravomoci. Odměna za výkon funkce se stejně jako u dalších orgánů kraje řídí přílohou č. 2 nařízení vlády č. 20/2009 Sb. kterým se mění nařízení vlády č. 37/2003 Sb., o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev, ve znění pozdějších předpisů.

---

³³ COGAN, Rudolf. *Krajské zřízení*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. 440 s. ISBN 80-7357-041-6, str. 176.

6.2 Právomoci rady

Základní pravomoci rady kraje jsou obsaženy v § 59 zákona o krajích. Rada mimo jiné:

- připravuje návrhy a podklady pro jednání zastupitelstva a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení
- zabezpečuje hospodaření podle schváleného rozpočtu
- kontroluje hospodaření podle něj
- provádí rozpočtová opatření v rozsahu svěřeném zastupitelstvem
- rozhoduje o vzniku a zániku některých orgánů
- vede činnost zastupitelstva kraje
- stanoví počet zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu organizačních složek a objem prostředků na platy těchto zaměstnanců
- ukládá krajskému úřadu úkoly v oblasti samostatné působnosti a kontroluje jejich plnění
- uskutečňuje usnesení zastupitelstva kraje mimo samostatnou působnost
- vydává nařízení v přenesené působnosti

Odstavec 2 § 59 pak vyjmenovává majetkoprávní úkony spadající do pravomoci rady.

Velmi důležité je ustanovení o „zbytkové“ pravomoci, které je obsaženo v § 59, odst. 3 zákona o krajích a zaručuje radě pravomoc v těch věcech, které zákon nesvěřuje ani jí, ani zastupitelstvu.

Souhrnně můžeme pravomoci rady shrnout takto:

- **Právomoc daná zákonem výčtem** - jedná se o pravomoc vyhrazenou, kterou nemůže zastupitelstvo radě odebrat.
- **Právomoc zůstatková** - jedná se o pravomoc, která není upravena zákonem taxativně. Spadá do pravomoci rady automaticky, pokud si z ní některé věci nevyhradilo předem zastupitelstvo.

Další členění by mohlo vypadat například takto:

a) Hospodaření

Schvalování rozpočtu sice přísluší zastupitelstvu, ale v přípravné fázi rozpočtu má rada kraje značný vliv stejně jako při jeho naplňování. Rada tedy projednává návrh rozpočtu, pokud toto oprávnění nesvěřilo zastupitelstvo výlučně finančnímu odboru. Nejsilnější oprávnění při rozpočtování obsahuje pravomoc přijímat rozpočtová opatření. Rozpočtovým opatřením je jednak přesun rozpočtových prostředků, při němž se jednotlivé příjmy nebo výdaje navzájem ovlivňují, aniž by se měnil jejich celkový objem. Dále je za rozpočtové opatření považováno použití nových příjmů, se kterými nebylo v rozpočtu počítáno, ke krytí neplánovaných výdajů, čímž se celkový objem rozpočtu zvýší nebo naopak snížení objemu rozpočtu vázáním rozpočtových výdajů, je-li jejich krytí ohroženo neplněním rozpočtových příjmů³⁴. V rámci hospodaření dle rozpočtu rozhoduje rada při kontraktaci (v procesu uzavírání smluv).

b) Organizační a řídicí moc

Rada může zřídit komisi rady. Rozhoduje také o zřízení odborů a oddělení krajského úřadu, ve zbytkové působnosti může rada zřizovat pracovní skupiny a vyšetřovací komise. Ve vztahu k organizačním složkám rozhoduje rada o všech věcech, které jsou v mezích zakládací listiny. Rada tak organizačním složkám ukládá úkoly, jejichž plnění kontroluje. Obchodní společnosti může rada zřídit jen, je-li kraj jediným společníkem- v tomto případě může o takovéto společnosti rozhodovat neomezeně. V samostatné působnosti může také rada ukládat úkoly krajskému úřadu. Hejtmanovi může ukládat úkoly jak v samostatné tak v přenesené působnosti. Další pravomocí v této oblasti je vedení činnosti zastupitelstva a výkon jeho usnesení. Rada připravuje návrhy a podklady pro jednání zastupitelstva

---

³⁴ COGAN, Rudolf. *Krajské zřízení*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. 440 s. ISBN 80-7357-041-6, str. 201.

c) Právotvorba v přenesené působnosti

Rada vydává nařízení kraje dle § 7 zákona o krajích a dále předpisy rady s interními účinky.

Odebrání či přechod pravomoci rady ve prospěch zastupitelstva může učinit hejtman v případě, že se mu zdá rozhodnutí rady nesprávné. Nemusí jít o nezákonnost, ale nesprávnost v nejširším slova smyslu – tedy například o rozhodnutí neekonomické, neetické apod. Na zastupitelstvo také přechází pravomoci rady poté, co není rada usnášeníschopná. Potom nepřejde jedna konkrétní věc ale pravomoc rady jako celek. Zastupitelstvo si ji může ponechat nebo má možnost něco svěřit hejtmanovi kraje. Přenos působnosti se může uskutečnit i rozhodnutím rady samé. Ta ji může svěřit hejtmanovi nebo krajskému úřadu. O přenosu působnosti může rozhodnout i samotné zastupitelstvo.

6.3 Jednání rady

Základní zásady jednání rady jsou dány v § 58 zákona o krajích, přičemž zákon nenařizuje přijmout podrobnější pravidla. Jednací řád rady kraje je tedy nepovinným vnitroorganizačním procesněprávním předpisem pravidel pro jednání rady kraje. Obsah a přijetí jednacího řádu přísluší radě kraje formou usnesení.

Zákon neurčuje, kdo rozhoduje o svolání jednání rady ani v jakých časových intervalech mají schůze probíhat. Termíny schůzí jsou tedy v kompetenci rady. Harmonogram schůzí rada většinou určuje na období jednoho roku. Schůze rady svolává hejtman, může tak učinit několika způsoby- ústně, elektronickou komunikací, telefonicky, musí však oslovit všechny členy rady. Návrhy k jednání předkládá člen zastupitelstva, skupina členů, případně zastupitelstvo jako celek. Dle § 12 zákona o krajích, může předložit návrh k jednání také občan kraje. Na rozdíl od návrhů do zastupitelstva můžou předložit návrh k jednání také obce a právnické osoby z územního obvodu.

Návrh radě by měl mít tyto náležitosti:

- měl by obsahovat, že je určen radě
- označení navrhovatele

- hodnocení stavu věci
- důvody pro nové řešení
- předpokládané dopady rozhodnutí, zejména hospodářské
- návrh konečného usnesení
- stanovisko dotčeného orgánu
- datum a podpis navrhovatele
- stanovený počet stejnopisů³⁵

Schůze rady jsou neveřejné. Úvod schůze většinou probíhá dle schématu:

- formální zahájení schůze – slovy toho, kdo schůzi svolala „Zahajuji schůzi rady...“
- ustanovení předsedajícího – může být určen volbou nastálo, či zvlášť na každé jednání, nebo jmenován hejtmanem
- volba ověřovatelů zápisu – povinnost ze zákona č. 231/2002 Sb.
- stanovení pořadu schůze
- projednání zápisu z předešlé schůze
- kontrola plnění usnesení – úkol kontrolního výboru

Rada se schází ke svým schůzím podle potřeby. K platnému usnesení, volbě nebo rozhodnutí je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů rady. O schůzi se pořizuje zápis, u kterého jsou dané zákonem požadavky na jeho obsah.

6.4 Rada Pardubického kraje

Členové Zastupitelstva Pardubického kraje zvolili na svém ustavujícím jednání Radu Pardubického kraje pro volební období 2008-2012. Sestavena je koalicí vítězné České strany sociálně demokratické (ČSSD) a Koalice pro Pardubický kraj (KPK). Pro toto volební období došlo ke změně v počtu uvolněných radních. Doposud byli všichni členové rady kraje pro výkon svých funkcí dlouhodobě uvolněni ze svého zaměstnání. Ve snaze zavést úsporná opatření bylo odhlasováno snížení počtu uvolněných členů rady na sedm. Od tohoto opatření si nová krajská rada slibuje zefektivnění práce krajské samosprávy. Rada Pardubického

---

³⁵ COGAN, Rudolf. *Krajské zřízení*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. 440 s. ISBN 80-7357-041-6, str. 191.

kraje má schválený jednací řád (viz příloha č. 2), který je účinný od 6. 6. 2008 a upravuje přípravu, svolávání a průběh jednání, způsob usnášení a kontrolu plnění úkolů rady, jakož i další záležitosti spojené s činností rady. Zároveň konkretizuje postavení, úkoly a činnost rady jako orgánu kraje. Dle řádu by rada měla být svolávána hejtmánem jedenkrát za 14 dnů.

Personální složení nové krajské rady je následující:

Radko Martínek, 52 let, ČSSD - hejtmán Pardubického kraje

Roman Línek, 45 let, Koalice pro Pardubický kraj - náměstek hejtmana zodpovědný za finance a majetek. Zástupce hejtmana v jeho nepřítomnosti. V krajském zastupitelstvu je již od roku 2000.

Jan Tichý, 46 let, ČSSD - náměstek hejtmana zodpovědný za dopravu, dopravní obslužnost a cestovní ruch

Jana Pernicová, 52 let, ČSSD- radní zodpovědná za školství, kulturu a památkovou péči

Markéta Tauberová, 31 let, ČSSD - radní zodpovědná za zdravotnictví.

Václav Kroutil, 40 let, ČSSD - radní zodpovědný za životní prostředí, zemědělství a venkov.

Miloslav Macela, 38 let, Koalice pro Pardubický kraj - radní zodpovědný za sociální péči a neziskový sektor.

Miroslav Stejskal, 53 let, ČSSD - neuvolněný člen rady kraje. Starosta obce

Petr Šilar, 52 let, Koalice pro Pardubický kraj - neuvolněný člen rady kraje³⁶

Za základní cíl si nová pardubická rada vytkla všestranný rozvoj svého území, zmírnění rozdílů mezi jednotlivými regiony a péči o potřeby svých občanů. V jednotlivých oblastech se chce krajská „vláda“ soustředit na následující:

REGIONÁLNÍ ROZVOJ, EVROPSKÉ FONDY, LIDSKÉ ZDROJE

---

³⁶ Rada Pardubického kraje [online]. c2009, [cit. 2009-04-01]. Dostupné z www: <<http://www.pardubickykraj.cz/org.asp?thema=2744&category=>>.

- podpora vytváření technologických parků k rozvoji zaměstnanosti v ekonomicky prosperujících regionech
- snaha přilákat investory do zaostávajících regionů, ve kterých by měly začít vznikat průmyslové zóny
- zlepšit informovanost občanů o fondech EU a o získávání dotací z nich, snaha o maximální využití fondů EU
- vytvořit co nejvíce jednoduchý a stabilní grantový systém
- v oblasti lidských zdrojů a celoživotní vzdělávání chce rada podpořit projekty, které by vedly ke zvýšení zaměstnanosti

EKONOMIKA, MAJETEK A INVESTICE

- snažit se získat co nejvíce prostředků a to především ze státního rozpočtu, státních fondů a programů fondů EU
- prosazovat rozšíření struktury sdílených daní pro obce a kraje o spotřební a ekologické daně
- nová rada chce sestavit střednědobý rozpočtový výhled na léta 2008 – 2013, který by měl napomoci zabránění dalšímu zadlužování kraje
- zpracovat jednoznačná kritéria pro zadávání veřejných zakázek
- veškeré investice provádět pod veřejnou kontrolou

ŠKOLSTVÍ, KULTURA

- podpora veřejné školství ve všech stupních vzdělávání
- prosazování zachování bezplatného přípravného ročníku pro předškolní děti, který by byl povinný
- podpora venkovských škol
- zachování základní speciální školství a zároveň podpora zapojení zdravotně postižených dětí do všech typů škol
- podpora sportu a neziskových organizací pracujících s mládeží
- zavést do školství větší důraz na výuku jazyků a počítačovou gramotnost dětí
- podpora učňovského školství a řemeslných dovedností a zavedení výuky přímo u zaměstnavatelů
- přizpůsobit strukturu středních a vyšších odborných škol potřebám trhu práce

- všeobecně vzdělávací střední školství – hlavním cílem je udržení sítě gymnázií dostupné pro všechny studenty
- zajistit dostupnost aktivit, veřejných a sportovních zařízení pro využití volného času dětí v rámci domů dětí a mládeže, školních družin, základních uměleckých škol apod.
- spolupráce a podpora dalšího rozvoje Univerzity Pardubice
- podpora činnosti kulturních zařízení

ZDRAVOTNICTVÍ

- zrušení regulačních poplatků
- vytvoření vzájemně propojené sítě zdravotnických zařízení a jednotného zdravotnického informačního systému
- zavedení účinných systémových opatření, která by snížila zadluženost krajských nemocnic
- zpracování koncepce komplexního poskytování zdravotní péče na celém území kraje
- udržení zdravotnických zařízení v jakékoliv právní formě pod veřejnou kontrolou
- posílení příjmů zdravotnických zařízení
- odstranění neodůvodněných rozdílů při ohodnocení stejných výkonů v jednotlivých zařízeních

SOCIÁLNÍ SLUŽBY

- zavedení fungující sítě vzájemně propojených sociálních služeb a možnosti volby druhu sociální služby, zlepšení vzájemné návaznosti sociální péče na zdravotnictví
- podpora terénní sociální služby
- zvýšení spolupráce s městy a neziskovými organizacemi a to hlavně v oblasti poskytování poradenské, metodické a právní pomoci pro činnost organizací v sociální oblasti a pro získávání peněz z fondů EU
- zavedení víceletého grantového systému financování organizací, které pečují o sociálně potřebné

- zpříjemnění života zdravotně handicapovaných občanů spočívající v odstraňování bariér, podpoře vzdělávací činnosti zdravotně postižených osob
- začlenění co největšího počtu obyvatel sociálních ústavů do běžného života formou tzv. chráněného bydlení

DOPRAVA, DOPRAVNÍ OBSLUŽNOST, CESTOVNÍ RUCH

- podpora výstavby rychlostních komunikací R35 včetně přivaděčů na Orlickoústecko a R43
- podpora výstavbu obchvatů měst a obcí
- pokračování v rekonstrukcích silnic II. a III. třídy
- budování integrovaného dopravního systému
- podpora rozvoje civilního letiště v Pardubicích
- snaha zvýšit cestovní ruch v kraji – zvýšení počtu ubytovacích kapacit, rozmanitosti nabídky služeb a budování doprovodné infrastruktury s využitím regionálních tradic
- zřizování cyklostezek

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, ZEMĚDĚLSTVÍ A VENKOV

- zvyšovat protipovodňovou ochranu
- ochrana vodních zdrojů a výstavba a údržba vodovodních sítí
- snaha využít co nejvíce prostředků EU k výstavbě moderních čistíren odpadních vod a kanalizačních a vodovodních sítí
- likvidace starých ekologických zátěží
- realizace Plánu odpadového hospodářství Pk
- propagace třídění odpadů a zvyšování stupně
- péče o krajinu, ochrana území, trvale udržitelný rozvoj
- podpora obnovitelných zdrojů energie – prosazování kombinovaných systémů obnovitelných zdrojů energií a systémy úspory energií
- podpora provázanosti zemědělských výrobních oborů a zpracovatelského průmyslu, propagace produktů místních výrobců
- udržení sítě zemědělských škol jako středisek celoživotního vzdělávání
- v rámci venkova podpora činnosti mikroregionů

- podpora pořizování územních plánů především menších obcí
- podpora Programu obnovy venkova a zvyšování prestiže soutěže Vesnice roku

7 HEJTMAN PARDUBICKÉHO KRAJE

7.1 Obecná východiska

V platné úpravě je hejtman zakotven jako jediný monokratický orgán kraje. Jedná se tedy o orgán kraje tvořený jedinou konkrétní osobou, který ve vymezeném rozsahu rozhoduje na základě své vlastní vůle. Na rozdíl od všech ostatních orgánů kraje je koncipován jako individuální hlava kraje, která má důležité kompetence při zastupování kraje navenek a také řadu zásadních pravomocí ve vnitřních věcech kraje. Opětovné zavedení pojmu hejtman představuje návrat k tradičnímu názvosloví pro českou správu. Tento pojem se tak do českého práva vrátil přijetím zákona o krajích o dlouhých 55 letech. Dle zákona může být do funkce hejtmana zvolen pouze člen zastupitelstva a musí tedy splňovat obecné podmínky pro zvolení do zastupitelstva stanovené zákonem č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů. Pokud jde o podmínky, které musí splňovat po dobu výkonu funkce hejtman, pak lze konstatovat, že jedinou striktní podmínkou vyplývající ze zákona o krajích je občanství České republiky, neboť podmínka členství v zastupitelstvu musí být splněna pouze v okamžiku volby hejtmana zastupitelstvem. Zánik mandátu člena zastupitelstva tedy neznamená ukončení působnosti ve funkci hejtmana.

Ustanovení hejtmana kraje do funkce je možné výlučně volbou, jež je vyhrazená zastupitelstvu kraje a právě zastupitelstvu je také hejtman ze své funkce odpovědný. K volbě dochází na ustavujícím zasedání zastupitelstva, které dle zákona svolává dosavadní hejtman nejpozději do 40 dnů po vyhlášení výsledků voleb. K uznání volby za platnou je potřeba nadpoloviční většina hlasů členů zastupitelstva. Zákon nestanoví délku období, pro které je hejtman volen a není tu žádná překážka pro znovuzvolení. Po svém zvolení již hejtman neskládá pro výkon funkce hejtmana slib³⁷.

Důležitou otázkou právního postavení hejtman je jeho příjem. Ten by měl samozřejmě splňovat motivační faktor pro případné zájemce, ačkoliv výběr hejtmana probíhá primárně v politických stranách. Nutné je si také uvědomit, že

---

³⁷ COGAN, Rudolf. *Krajské zřízení*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. 440 s. ISBN 80-7357-041-6, str. 214

správně stanovený příjem volených zástupců působí i protikorupčně. Odměny členů zastupitelstva se od ledna 2009 řídí přílohou č. 2 nařízení vlády č. 20/2009 Sb. kterým se mění nařízení vlády č. 37/2003 Sb., o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev, ve znění pozdějších předpisů a jsou vypláceny z rozpočtových prostředků kraje.

Tabulka 3 Měsíční odměny poskytované členům zastupitelstev krajů

Počet obyvatel kraje	Uvolnění členové zastupitelstva kraje za výkon funkce				
	hejtmana	náměstka hejtmana	předsedy zvláštního orgánu	člena rady	předsedy výboru zastupitelstva nebo komise rady
	odměna Kč měsíčně				
	1	2	3	4	5
do 600 000	81 110	73 650	66 420	59 190	55 070
do 900 000	87 680	80 330	72 980	65 770	60 740
nad 900 000	93 480	85 740	81 360	78 660	72 460

Zdroj: Příloha č. 2 k nařízení vlády č. 37/2003 Sb. [online]. c2009, [cit. 2009-04-01]. Dostupné z www: <www.mvcr.cz/soubor/sbirka-zakonu-dokumenty-sb007-09-pdf.aspx>.

Výše měsíční odměny hejtmana a ostatních funkcionářů kraje je dána pevnou částkou dle počtu jejich obyvatel a orgány kraje tudíž nemůžou rozhodnout o poskytování měsíční odměny v jiné výši. Z tohoto hlediska je odměňování funkcionářů kraje velmi transparentní směrem k občanům, když si kdokoliv může zjistit výši měsíční odměny každého člena zastupitelstva kraje.

7.2 Činnost hejtmána

Jednotlivé pravomoci hejtmána jsou charakteru spíše organizačního a vidimačního³⁸ a hejtmán je převážně obsazován do role vykonavatele vůle rady kraje či zastupitelstva kraje bez možnosti samostatného věcného rozhodování v podstatných záležitostech.

Činnost hejtmána můžeme rozdělit do následujících skupin:

- **působnost ve vztahu k zastupitelstvu a radě**

- a) organizace činnosti zastupitelstva**

Zasedání zastupitelstva dle § 40 odst. 2 a § 61 odst. 4 zákona o krajích svolává a řídí hejtmán, případně se v jeho nepřítomnosti této činnosti ujímá náměstek hejtmána výjimečně jiný předsedající člen zastupitelstva. Jednotlivé členy zastupitelstva zve hejtmán jmenovitou pozvánkou a to nejpozději 10 dnů přede dnem zasedání. Přípravu zasedání zastupitelstva organizuje hejtmán podle programu navrženého radou. Hejtmán zahajuje zasedání, v úvodu zasedání předkládá návrh programu zasedání, uděluje slovo všem přihlášeným členům zastupitelstva, řídí hlasování, zjišťuje a vyhláší jeho výsledek, ukončuje a přerušuje zasedání a dbá na to, aby mělo pracovní charakter a věcný průběh a také na to, aby zasedání mělo nerušený průběh. Předsedající také uděluje slovo přihlášeným občanům kraje nebo fyzickým osobám, které dosáhly věku 18 let a vlastní na území kraje nemovitost, aby mohli na zasedání zastupitelstva vyjádřit své stanovisko k projednávané věci nebo se vyjádřit k návrhu rozpočtu kraje a k závěrečnému účtu kraje za uplynulý rok. Byl-li program jednání vyčerpán a nikdo se již nehlásí o slovo, pak hejtmán zasedání ukončí.

- b) organizace činnosti rady**

Stejně jako zasedání zastupitelstva tak i schůzi rady svolává hejtmán, který ji k projednání neodkladných záležitostí může svolat i mimo schválené termíny. V době nepřítomnosti hejtmána ho zastupuje jeho náměstek. Oprávnění hejtmána

---

³⁸ COGAN, Rudolf. *Krajské zřízení*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. 440 s. ISBN 80-7357-041-6, str. 211.

svolávat a řídit schůze rady vyplývá jednoznačně z ustanovení § 61 odst. 4 zákona o krajích. Hejtman na schůzi podává informace o z jednání omluvených členech, určuje náhradní termín jednání (pokud není přítomna nadpoloviční většina rady), uděluje k jednotlivým bodům programu slovo předkladateli, zahajuje diskusi, řídí hlasování a ukončuje schůzi.

c) pozastavování (sistace) výkonu rozhodnutí rady

Hejtmanovo výsadní postavení mezi orgány kraje je v platné právní úpravě potvrzeno také tím, že je mu svěřena významná pravomoc orgánu vnitřní kontroly činnosti rady. Podle ustanovení § 62 zákona o krajích hejtman pozastaví výkon usnesení rady, má-li za to, že je usnesení nesprávné. Věc pak předloží k rozhodnutí nejbližšímu zasedání zastupitelstva. Pozastavení výkonu znamená, že usnesení rady nadále zůstává v platnosti, avšak dočasně jej nelze vykonat³⁹. Rozhodnutí hejtmana tak má odkladný účinek. Právo zrušit usnesení rady však hejtmanovi nepřísluší.

V praxi může dojít k situaci, že je přijato usnesení, s nímž se hejtman neztotožní. To se může stát např. v těchto případech:

- hejtman hlasoval proti přijetí usnesení a byl v radě přehlasován,
- hejtman nebyl přítomen na schůzi rady,
- hejtman změnil názor na správnost usnesení, pro které dříve hlasoval.

d) plnění úkolů uložených mu radou nebo zastupitelstvem a rozhodování v samostatné působnosti

Zákonný rámec pro plnění dalších blíže nespecifikovaných úkolů hejtmanem nalezneme v ustanovení § 61 odst. 3 písm. g) zákona o krajích. Stanoví se zde, že hejtman vykonává další úkoly v samostatné nebo přenesené působnosti, pokud jsou mu svěřeny zastupitelstvem, radou nebo tak stanoví zákon. Toto ustanovení představuje v podstatě upřesnění a doplnění obecné povinnosti člena zastupitelstva plnit úkoly, které mu uloží orgány kraje, jichž je členem, která vyplývá z ustanovení § 34 odst. 2 zákona o krajích.

---

³⁹ COGAN, Rudolf. *Krajské zřízení*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. 440 s. ISBN 80-7357-041-6, str. 219.

Rada tak na základě ustanovení § 59 odst. 4 zákona o krajích může hejtmanovi svěřit rozhodování o:

- uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce,
- nabytí a převodu movitých věcí na kraj včetně peněz,
- ostatních záležitostech patřících do samostatné působnosti kraje, pokud nejsou vyhrazeny zastupitelstvu nebo pokud si je zastupitelstvo nevyhradilo.

e) ověřování (vidimace) některých písemných výstupů činnosti rady a zastupitelstva

Podle ustanovení § 61 odst. 4 zákona o krajích hejtman podepisuje spolu s ověřovateli zápis z jednání zastupitelstva a zápis z jednání rady. Zápis o průběhu schůze rady podepisuje hejtman nebo náměstek hejtmana spolu s ověřovateli, čímž potvrzuje, že se jedná o zápis z konkrétní schůze rady nebo zasedání zastupitelstva. Vedle podepisování zápisů ze schůzí rady a zasedání zastupitelstva svěřuje hejtmanovi zákon o krajích v ustanovení § 61 odst. 3 písm. a) podepisování právních předpisů kraje. Právní předpisy spolu s hejtmanem podepisuje náměstek hejtmana. Podpis hejtmana a náměstka hejtmana na právním předpise kraje má v podstatě pouze formální a symbolický význam.⁴⁰ Závěrem k problematice vidimace výstupů z činnosti rady a zastupitelstva lze uvést, že v tomto směru jsou oprávnění hejtmana poměrně kusá a slabá. Kromě oprávnění (a současně povinnosti) podepsat zápis z jednání orgánu kraje nedisponuje hejtman v podstatě žádnými jinými oprávněními nad rámec oprávnění, která mají na základě zákona o krajích všichni ostatní členové zastupitelstva.

• ostatní působnost

a) zřizování orgánů kraje, jmenování členů orgánů kraje a řízení jejich činnosti

---

⁴⁰ KADEČKA, Stanislav. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. 408 s. ISBN 80-7179-794-4, str. 324.

Hejtman předsedá bezpečnostní radě kraje a zároveň rozhoduje o jejich jednotlivých členech. K jejímu vzniku není nutný úkon hejtmána, rada je tedy zřizována ze zákona. Hejtman podle ustanovení § 14 odst. 2 písm. b) krizového zákona zřizuje krizový štáb k řešení krizových situací jako svůj pracovní orgán. Krizový štáb není orgánem kraje, ale jde o pracovní orgán hejtmána. Hejtman je v čele krizového štábu. Hejtman kraje podle ustanovení § 80 odst. 1 vodního zákona zřizuje povodňovou komisi kraje a je jejím předsedou. Při jmenování členů povodňové komise je hejtmanovi ponechána větší volnost než v případě bezpečnostní komise kraje, neboť kategorie členů povodňové komise jsou určeny v podstatě otevřeně. Hejtman je dále oprávněn jmenovat komisi pro výběr uživatele rybářského revíru podle zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů. Další pravomocí hejtmána je zřízení poradního sboru podle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů a to pro účely zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče. Hejtman jmenuje a odvolává předsedu poradního sboru, jeho zástupce a ostatní členy poradního sboru. V souladu s ustanovením § 61 odst. písm. b) a c) zákona o krajích hejtman po předchozím souhlasu ministra vnitra jmenuje a odvolává ředitele krajského úřadu v souladu se zvláštním zákonem, stanovuje jeho plat, vyhlašuje výběrové řízení na pozici ředitele krajského úřadu.

b) zastupování kraje navenek (činění právních úkonů jménem kraje)

Pojem „zastupování navenek“ není v zákoně blíže rozveden. Pojem právní úkon je zákonem definován jako projev vůle směřující zejména ke vzniku, změně nebo zániku těch práv nebo povinností, které právní předpisy s takovým projevem spojují. Podle ustanovení § 20 občanského zákoníku právní úkony právnické osoby ve všech věcech činí ti, kteří k tomu jsou oprávněni smlouvou o zřízení právnické osoby, zakládací listinou nebo zákonem (statutární orgány). Občanský zákoník v tomto ustanovení dále také stanoví, že za právnickou osobu mohou činit právní úkony i jiní její pracovníci nebo členové, pokud je to stanoveno ve vnitřních předpisech právnické osoby nebo je to vzhledem k jejich pracovnímu zařazení obvyklé. Občanský zákoník výslovně v ustanovení § 18 odst. 2 písm. c) uvádí územní samosprávné celky ve výčtu právnických osob a v odstavci 1 téhož

zákonného ustanovení přiznává právnickým osobám způsobilost mít práva a povinnosti. Kraj je tedy právnickou osobou a jako právnická osoba přirozeně vedle právní subjektivity disponuje také způsobilostí k právním úkonům. Tomu svědčí také ustanovení § 1 odst. 2 zákona o krajích, kde se ve větě druhé stanoví, že kraj vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. Zákon o krajích v ustanovení § 23 odst. 2 přímo předpokládá, že namísto hejtmana může právní úkon navenek učinit jiná osoba, a to na základě písemného pověření hejtmana. Samotné pověření této jiné osoby je vyhrazeno hejtmanovi, jedná se tedy o právní úkon samotného hejtmana. Hejtman je tedy sám o své vůli oprávněn rozhodnout, zda určitý právní úkon učiní jménem kraje on sám anebo jiná jím pověřená osoba. Hejtman přitom není zákonem o krajích žádným způsobem omezován ve výběru osoby, kterou provedením úkonu pověří.

c) v přechodných obdobích výkon činnosti některých orgánů kraje ve stanoveném rozsahu

V souladu se zákonem o krajích vykonává hejtman velkou část působnosti rady v období od voleb do zastupitelstva do ustavujícího zasedání nového zastupitelstva. Jedná se hlavně o:

- zabezpečování hospodaření podle schváleného rozpočtu, provádění rozpočtových opatření v rozsahu svěřeném zastupitelstvem,
- jmenování a odvolávání vedoucích odborů krajského úřadu v souladu se zvláštním zákonem na návrh ředitele krajského úřadu,
- zřizování a zrušování podle potřeby komisí rady, jmenování a odvolávání jejich předsedy a členů z funkce,
- ukládání úkolů v oblasti samostatné působnosti krajskému úřadu a kontrola jejich plnění,
- stanovení pravidel pro přijímání a vyřizování petic a stížností,
- vykonávání zakladatelských a zřizovatelských funkcí ve vztahu k právnickým osobám, organizačním složkám, které byly zřízeny nebo založeny krajem nebo které byly na kraj převedeny zvláštním zákonem, včetně jmenování a odvolávání jejich ředitelů a stanovení jejich platu a odměn,
- rozhodovat ve věcech kraje jako jediného společníka obchodní společnosti

d) plnění dalších úkolů stanovených (svěřených) mu zákonem o krajích

Pokud jde o zbývající působnosti hejtmana dle zákona o krajích, je třeba uvést tyto:

- podle ustanovení § 61 odst. 3 písm. e) zákona o krajích hejtman odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření kraje za uplynulý kalendářní rok
- podle ustanovení § 61 odst. 3 písm. f) zákona o krajích hejtman odpovídá za informování občanů o činnosti kraje
- podle ustanovení § 64c zákona o krajích má hejtman právo užívat při významných příležitostech závěsný odznak

e) plnění dalších úkolů stanovených (svěřených) mu zvláštními právními předpisy

Vedle působností hejtmana svěřených mu přímo zákonem o krajích disponuje hejtman některými dalšími kompetencemi stanovenými v dalších zákonech. Jde zejména o zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů, zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

f) plnění dalších úkolů stanovených (svěřených) mu zvláštními právními předpisy na úseku krizového řízení

Na úseku krizového řízení jsou hejtmanovi svěřeny rozsáhlé a významné kompetence. Lze konstatovat, že ze všech orgánů kraje je to právě hejtman, kterému platná právní úprava problematiky krizového řízení svěřuje nejvíce úkolů. Jeho výsadní postavení v této oblasti oproti ostatním orgánům kraje vyplývá nepochybně z monokratického charakteru hejtmana jako orgánu kraje, který de facto jako jediný orgán kraje je schopen okamžité akceschopnosti v případě neočekávaně nastalé

krizové situace. Svěření úkolů v krizovém řízení hejtmanovi je relativní zárukou rychlého a jednoznačného rozhodování v krizových situacích, což kolektivní orgány kraje objektivně nemohou zabezpečit. Vzhledem k rozsahu pravomocí uvedu výčet těch z mého pohledu nejdůležitějších.

Hejtman organizuje integrovaný záchranný systém na úrovni kraje, koordinuje a kontroluje přípravu na mimořádné události prováděnou orgány kraje, územními správními úřady s krajskou působností, právníckými a fyzickými osobami, koordinuje záchranné a likvidační práce při řešení mimořádné události vzniklé na území kraje, pokud přesahuje území jednoho správního obvodu obce s rozšířenou působností a velitel zásahu vyhlásil nejvyšší stupeň poplachu nebo jej o to požádal anebo jej o koordinaci požádal starosta obce s rozšířenou působností; pro koordinaci záchranných a likvidačních prací může hejtman použít krizový štáb kraje zřízený podle zákona o krizovém řízení, schvaluje havarijní plán kraje, vnější havarijní plán a poplachový plán integrovaného záchranného systému kraje. Hejtman koordinuje záchranné a likvidační práce, analyzuje a hodnotí situaci v postiženém území s využitím podkladů poskytovaných ostatními správními úřady a zpracovává návrhy na opatření, eviduje a sleduje účinnost nasazení sil a prostředků, organizuje ochranu obyvatelstva postiženého území, dokumentuje činnost a postup při provádění záchranných a likvidačních prací, zpracovává informace pro sdělovací prostředky. Hejtman kraje (v Praze primátor hlavního města Prahy) vyhlásuje stav nebezpečí pro území kraje nebo jeho část. Hejtman dále při krizových stavech ukládá právníckým osobám a podnikajícím fyzickým osobám povinnost poskytnout věcný prostředek.

7.3 Hejtman Pardubického kraje

Zastupitelstvo Pardubického kraje vzešlé z říjnových voleb 2008 zvolilo na své ustavující schůzi dne 15. listopadu 2008 novým hejtmanem pro období 2008-2012 moravskotřebovského poslance a exministra pro místní rozvoj Radka Martíňka z ČSSD. Pro volebního lídra ČSSD Radka Martíňka se v tajné volbě vyslovilo 35 ze 45 zastupitelů, 9 hlasovacích lístků bylo prázdných a jeden hlas byl neplatný. Martínek neměl ve volbě žádného protikandidáta. Podpořila ho tak i část opozice, v níž je pro dané volební období ODS a KSČM, které mají 11, resp. 6 zastupitelů. Radko Martínek se stal v pořadí již čtvrtým hejtmanem Pardubického kraje.

V období 2000-2004 byl ve funkci hejtmana Roman Línek, pro volební období 2004-2008 byl zvolen občanský demokrat Michal Rabas, kterého po jeho úmrtí v únoru 2008 vystřídal ve funkci Ivo Toman.

Počet náměstků se oproti minulému volebnímu období snížil na dva. Prvním hejtmanovým náměstkem byl zvolen křesťanský demokrat Roman Línek, zodpovídat bude za krajské finance a majetek. Druhým náměstkem zastupitelstvo zvolilo Jana Tichého z ČSSD, odpovědný bude za dopravu, dopravní obslužnost a cestovní ruch. Martínek po svém zvolení zastupitelům i voličům slíbil, že použije veškeré své síly a um pro rozvoj Pardubického kraje a poděkoval také předchozím představitelům kraje. Krátce po svém nástupu se také osobně setkal se všemi pracovníky krajského úřadu, v jehož rámci se rozhodl snížit počet odborů.

Cílem nového hejtmana je dosáhnout, aby pardubický region patřil mezi ekonomicky nejsilnější kraje. Tomu také podřídil své priority:

- Zajistit dobrou dopravní obslužnost, pro niž je třeba vybudovat páteřní komunikace R35 a R43.
- Strukturu krajského školství podřídil tomu, aby v regionu bylo dost kvalifikovaných lidí, ochotných a schopných pracovat pro kraj
- Vytvořit systém propojených zdravotnických zařízení⁴¹.

Podle svého předvolebního slibu, ačkoli se tříměsíčním zpožděním, se k 31. 3. 2008 vzdal Radko Martínek poslaneckého mandátu. Po jedenácti letech tak skončil s prací v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR.

Dle koaliční dohody zodpovídá Radko Martínek kromě povinností hejtmana také za všeobecný rozvoj kraje a evropské fondy.

Stručný životopis pardubického hejtmana a ukázka jeho pracovního programu je v přílohách č. 3 a 4.

---

⁴¹ *Noví hejtmani představují své priority* [online]. c2009, [cit. 2009-04-15]. Dostupné z www: <http://www.d3klid.cz/media/05_01_2009_Moderni_obec.html>.

8 KRAJSKÝ ÚŘAD PARDUBICKÉHO KRAJE

Krajský úřad je výkonným a správním orgánem kraje, který zajišťuje běžný chod kraje organizačně a administrativně. K plnění svých úkolů má na území kraje širokou správní působnost a to jak samostatnou tak přenesenou. Krajský úřad vykonává v přenesené působnosti nejen úkoly vymezené mu zákonem, ale také spravuje jiné oblasti, které v přenesené působnosti nejsou zákonem vymezeny jiným orgánům- zastupitelstvu a radě nebo zvláštnímu orgánu. Veškeré činnosti krajského úřadu jsou financovány z krajského rozpočtu, samospráva kraje tak rozhoduje o výši prostředků, které úřad vynaloží na výkon samosprávy a kolik na státní správu.

V samostatné působnosti pečují kraje v souladu s místními předpoklady a zvyklostmi o komplexní územní rozvoj, rozvoj sociální péče, uspokojování potřeb občanů např. ochrany a rozvoje životních podmínek, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělání, kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku. Při výkonu samostatné působnosti kraje spolupracují s obcemi, nesmí přitom zasahovat do jejich samostatné působnosti. Orgány kraje jsou povinny své záměry konzultovat s orgány obcí, jichž se problematika dotýká. Kraje mohou v rámci samostatné působnosti vzájemně spolupracovat, společně zakládat právnické osoby, vstupovat do regionálních seskupení včetně zahraničních.

Přenesenou působnost vykonává krajský úřad ve všech věcech s výjimkou těch, které jsou zákonem svěřeny zastupitelstvu nebo zvláštnímu orgánu. Krajský úřad tak zejména rozhoduje ve správním řízení tam, kde mu zákonná úprava svěřuje rozhodování v tzv. prvním stupni, přezkoumává rozhodnutí vydaná ve správním řízení obecními úřady a magistráty měst Brna, Ostravy, Plzně, pokud není zákonem tato působnost svěřena zvláštnímu orgánu nebo zákon nestanoví jinak. Ukládá sankce, zabezpečuje výstavbu a provoz informačního systému správních úřadů, podílí se na odborné přípravě zaměstnanců okresních a obecních úřadů. Organizuje kontroly na vybraných úsecích činnosti, vyhodnocuje výsledky a předkládá ministerstvům popřípadě vládě návrhy na potřebná opatření. Kontroluje dodržování opatření vlády a poskytování pomoci obcím. Organizuje porady vedoucích úřadů působících v kraji a vykonává další působnosti svěřené mu zákonem.

8.1 Organizační členění

Krajský úřad se člení na odbory a oddělení. O organizační struktuře rozhoduje samospráva. Počet odborů je 15 až 20. V čele odboru je jeho vedoucí, který řídí a kontroluje jeho činnost. Vedoucí odboru je oprávněnou úřední osobu ve smyslu ustanovení § 15 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Je přímým nadřízeným vedoucích oddělení nebo zaměstnanců nezařazených do žádného oddělení. Řídí a kontroluje činnost vedoucích oddělení. Jmenuje a odvolává ho rada kraje na návrh ředitele krajského úřadu. Řediteli je také z výkonu své funkce odpovědný. Odbory se dále člení na 2-7 oddělení, v jejichž čele stojí vedoucí. Ten řídí a kontroluje činnost zaměstnanců zařazených do oddělení. Jmenuje a odvolává ho ředitel krajského úřadu na návrh vedoucího odboru. O počtu odborů rozhoduje rada kraje. Oborová působnost jednotlivých odborů částečně odráží působnost ministerstev (odbor životního prostředí a zemědělství, odbor školství, mládeže, sportu a tělovýchovy, odbor pro místní rozvoj), částečně je tato působnost určena vyčleněnou agendou přenesenou na krajský úřad (odbor krajského živnostenského úřadu), zřízení zbylých odborů vyplývá z konkrétních potřeb kraje jako právnické osoby (odbor majetkový, odbor ekonomický, odbor kontroly, odbor interního auditu, odbor kanceláře hejtmána, odbor kanceláře ředitele), někdy velmi specifických⁴².

8.2 Ředitel krajského úřadu

Ředitel krajského úřadu je zaměstnancem kraje. Jeho funkce je neslučitelná s jakoukoliv funkcí v politické straně či hnutí, nesmí být členem poslanecké sněmovny, senátu ani zastupitelstva územně samosprávného celku. Ředitele jmenuje hejtmán kraje po předchozím souhlasu ministra vnitra. Ze své funkce je odpovědný hejtmánovi, který může ředitele také odvolat. Dle zákona č. 312/5225 Sb., o úřednících územních samosprávných celků musí mít ředitel krajského úřadu minimálně tříletou praxi jako vedoucí zaměstnanec nebo při výkonu správních činností v pracovním poměru k územnímu samosprávnému celku či při výkonu státní správy v pracovním nebo služebním poměru ke státu, případně ve funkci člena zastupitelstva územního samosprávného celku dlouhodobě uvolněného pro výkon

---

⁴² *Krajský úřad* [online]. c2009, [cit. 2009-04-15]. Dostupné z www: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Krajsk%C3%BD_%C3%BA%C5%99ad>.

této funkce. Praxe musí být splněna v průběhu 8 let bezprostředně předcházejících jmenování do funkce⁴³. Zajišťuje úkoly v přenesené působnosti kraje vyplývající ze zvláštních zákonů. Plní vůči zaměstnancům krajského úřadu funkci statutárního orgánu, stanoví platy zaměstnancům, je jim nadřízený, kontroluje jejich činnost, vydává organizační a pracovní řád, spisový a skartační řád. Je oprávněn předkládat radě návrhy na vydání nařízení kraje, řídí a kontroluje činnost právnických osob, organizačních složek, příspěvkových organizací zřízených nebo založených krajem. Podle pokynů hejtmana plní úkoly z usnesení zastupitelstva a rady a další úkoly vyplývající z jeho pracovní náplně. Je oprávněn účasti na zasedání zastupitelstva a schůzi rady s hlasem poradním. V době nepřítomnosti jej zastupuje zástupce ředitele.

8.3 Zaměstnanci krajského úřadu

Zaměstnanci krajského úřadu jsou v pracovním poměru s krajem. Můžeme je dělit na dvě skupiny – úředníky a ostatní zaměstnance. Úředník je osoba, která se podílí na výkonu správních činností v krajském úřadu. Aby mohla být uzavřena pracovní smlouva s úředníkem krajského úřadu, musí nejprve projít výběrovým řízením, které vyhláší ředitel krajského úřadu, resp. hejtman pokud se jedná o místo ředitele. Bez výběrového řízení by byl pracovní poměr neplatný. Jak již bylo napsáno, ředitele jmenuje hejtman kraje, zástupce ředitele jmenuje sám ředitel se souhlasem hejtmana. Vedoucí jednotlivých odborů jsou jmenováni na návrh ředitele radou, s výjimkou vedoucího odboru odpovědného za výkon státní správy v oblasti školství, mládeže a tělovýchovy, k jehož jmenování je ještě nutný souhlas ministra školství.

8.4 Krajský úřad Pardubického kraje

Po vítězství ČSSD v krajských volbách doznala organizační struktura Krajského úřadu v Pardubicích řadu změn. Dosavadní schéma úřadu Pardubického kraje obsahovalo kromě kanceláře hejtmana se čtyřmi a kanceláře ředitele úřadu se dvěma odděleními také 11 odborů. Sociální demokraté považovali takovou

---

⁴³ COGAN, Rudolf. *Krajské zřízení*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. 440 s. ISBN 80-7357-041-6, str. 323.

organizaci za přebujelou. Ve svých úvodních prohlášeních přislíbil nový hejtman Radko Martínek úsporná opatření spočívající mimo jiné i ve snížení počtu odborů krajského úřadu o tři. „Dnes je tolik malých odborů, že pomalu každý je nějakým vedoucím,“ poznamenal Martínek. V této souvislosti byl ředitel krajského úřadu pověřen, aby ve spolupráci s hejtmánem připravil novou organizační strukturu, která by vedla k zefektivnění práce krajského úřadu.

Změny v organizační struktuře vešly v platnost 1. ledna 2009. Počet odborů se zatím snížil o dva. Dnes již bývalý odbor kultury a památkové péče se sloučil s odborem školství, mládeže a sportu do nového odboru školství, kultury a tělovýchovy. Zásadní organizační změnou je i převod oddělení investic do odboru dopravy, silničního hospodářství a investic. Došlo ke zrušení odboru rozvoje lidských zdrojů a krajský živnostenský úřad, kde činnosti z úseku rozvoje lidských zdrojů přešly částečně na odbor školství, kultury a tělovýchovy, částečně na odbor strategického rozvoje kraje a evropských fondů a náplň oddělení krajského živnostenského úřadu byla převedena na odbor organizační a právní⁴⁴. V novém organizačním uspořádání lze vysledovat i další dílčí přesuny a změny. Oddělení zastoupení Pardubického kraje v Bruselu patří nově pod kancelář hejtmána (doposud spadalo pod odbor strategického rozvoje kraje). Podobně se přesunulo oddělení informatiky do kompetence kanceláře ředitele úřadu. Do jednoho se sloučila také oddělení ochrany ovzduší a odpadového hospodářství spadající do odboru životního prostředí a zemědělství.

Zavedené změny provází také snižování počtu zaměstnanců, kterých bylo ke konci roku 2008 360. Zároveň se také ukázalo, že ačkoli není krajský úřad voleným orgánem, je v personálním obsazování členství ve vítězné politické straně velmi důležité. Přes všechna úsporná opatření je oproti roku 2008 nárůst ve výdajích o 9% a to zejména v kapitolách odboru finančního, dále v kapitole Kancelář hejtmána (o cca 7 mil. Kč), doprava, sil. hospodářství a investice (cca o 85 mil. Kč), zdravotnictví (cca o 14 mil. Kč). Z čehož by se dalo usoudit, že veškeré změny byly pouze kosmetickými přesuny, které ve skutečnosti k úsporám nevedou, leč pro

---

⁴⁴ *Návrh rozpočtu Pardubického kraje na rok 2009* [online]. c2009, [cit. 2009-04-15]. Dostupné z www: <<http://www.pardubickykraj.cz/article.asp?thema=3397&category=&themaRight=12>>.

veřejnost se tak tváří. Ke zvýšení efektivity a v konečném důsledku i ke kýženým úsporám by dle mého názoru mohlo vést lepší personální obsazování vedoucích odborů a oddělení. Důraz by měl být kladen především na jejich odbornou kvalifikaci, která by měla předcházet hledisku stranické příslušnosti. Vedoucí úředníci by měli zároveň býti i velmi dobrými managery, kteří jsou schopni účinně delegovat úkoly na své podřízené, dokáží je správně motivovat a také sami nejlépe vidí, nakolik jsou pracovně vytíženi a do jaké míry jsou tudíž pro úřad nepostradatelní.

8.4.1 Organizační členění

V následujícím textu je popisováno aktuální členění KÚ. U jednotlivých odborů je ustručně uvedena jeho činnost.

Ředitel úřadu

Ředitelem KÚ je Ing. Jaroslav Folprecht. Na rok 2009 jsou pro tento odbor vyčleněny výdaje v celkové výši 168 071 tis. Kč. Pod kancelář ředitele spadají 2 oddělení:

- **Interního auditu** - v oddělení jsou nyní 2 zaměstnanci. Oddělení plní příslušné úkoly a povinnosti úřadu, které vyplývají především ze zákona o finanční kontrole ve veřejné správě a z prováděcích předpisů k tomuto zákonu. V samostatné působnosti je hlavní pracovní náplní oddělení provádění interních auditů, zpracovávání zpráv o finančních kontrolách. Vykonávání metodické a konzultační činnosti v oblasti finanční kontroly. V rámci přenesené působnosti oddělení vyhotovuje souhrnnou roční zprávu o výsledcích finančních kontrol za obce v územním obvodu kraje a následně ji ve stanoveném termínu zasílá Ministerstvu financí ČR.
- **Oddělení personálních věcí a vzdělávání** - do oddělení jsou zařazeni 4 zaměstnanci. Oddělení především zajišťuje personální agendu zaměstnanců kraje. Přípravuje výběrová řízení a průběžné vzdělávání úředníků. Spravuje sociální fond a mzdovou agendu.

Kancelář hejtmána

Odbor vykonává samostatnou i přenesenou působnost. Odbor se člení do čtyř oddělení. Odbor zaměstnává celkem 19 úředníků. Výdaje odboru jsou na rok 2009 rozpočtovány ve výši 23 558 tis, což je ve srovnání s předešlým rokem o 5 538 tis. Kč více. Důvodem je především převod oddělení zastoupení Pk v Bruselu z kanceláře ředitele úřadu do kanceláře hejtmána.

- **Oddělení sekretariátu rady kraje** – v samostatné působnosti vede agendu související s činností hejtmána, náměstků hejtmána a uvolněných radních.
- **Oddělení komunikace** – hlavní pracovní náplní oddělení je propagace Pardubického kraje.
- **Oddělení krizového řízení** – oddělení v rámci přenesené působnosti především koordinuje oblast krizového plánování (tj. havarijní plánování, civilní nouzové plánování, obranné plánování) a krizového řízení v kraji a zabezpečuje připravenost kraje na řešení krizových situací. V samostatné působnosti plní úkoly zadané oddělení přímo hejtmánem.
- **Oddělení zastoupení Pardubického kraje v Bruselu** -oddělení funguje od září 2007. Shromažďuje informace o činnosti institucí EU a spolu s ostatními zástupci jednotlivých regionů se snaží prosazovat zájmy kraje.

Odbor organizační a právní a krajský živnostenský úřad

V odboru pracuje 21 zaměstnanců, z čehož téměř polovina připadá na oddělení vnitřních věcí.

Členění odboru:

- **Oddělení organizační** – v přenesené působnosti se oddělení ve dle zákona č. 21/2006 Sb. podílí na vidimaci a legalizaci. V samostatné působnosti mimo jiné zajišťuje po organizačně technické stránce jednání rady a zasedání zastupitelstva. Koordinuje spolupráci mezi úřadem a volenými orgány kraje. Eviduje písemnosti a spravuje úřední desku úřadu.

- **Oddělení vnitřních věcí** – součástí oddělení je úsek matrik a státního občanství, evidence obyvatel, občanských průkazů a cestovních dokladů.
- **Oddělení legislativní a právní** – v samostatné působnosti zajišťuje oddělení pro všechny orgány kraje právní služby. Dále vyřizuje agendu přisedících krajského soudu. V přenesené působnosti poskytuje na vyžádání součinnost odborům při přípravě podkladů pro nápravu nesprávných opatření obecních úřadů
- **Oddělení živnostenského podnikání** – přenesená působnost oddělení je dána především zákonem č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech. V rámci samostatné působnosti oddělení poskytuje metodickou pomoc v oblasti živnostenského podnikání a evidence zemědělských podnikatelů pro potřeby kraje, jeho orgánů, organizačních složek a organizací jím založených nebo zřízených, vyjadřuje se k návrhům zákonů a navrhuje novelizace zákonů v oblasti jeho působnosti, zabezpečuje a koordinuje spolupráci kraje s podnikateli, podnikatelskými svazy, společenstvy a sdruženími v oblasti živnostenského podnikání⁴⁵.

Odbor finanční

Finanční odbor je jedním z nejdůležitějších. V roce 2009 by měl odbor hospodařit celkem s 337 719,3 tis. V odboru je zařazeno 33 zaměstnanců. Oproti roku 2008 jde o výrazný nárůst vzniklý vytvořením rezervy na řešení potřeb ve zdravotnictví, sociálních věcech a dalších kapitolách ve výši 210 456 tis. Kč. Odbor se člení do tří oddělení:

- **Oddělení rozpočtu a financování** – základní oddělení odboru. V samostatné působnosti zodpovídá za zpracování a plnění rozpočtu, prování kontrolu čerpání a realizuje schválená rozpočtová opatření. Dle zákona o finanční kontrole vykonává funkci správce rozpočtu kraje. V přenesené působnosti oddělení hlavně zabezpečuje a provádí veřejnosprávní kontrolu podle zákona č. 320/2001 Sb. u prostředků poskytnutých ze SR, státních finančních aktiv, ze státního fondu nebo Národního fondu, z rozpočtu kraje nebo u prostředků poskytnutých ze zahraničí.

⁴⁵ *Oddělení živnostenského podnikání* [online]. c2009, [cit. 2009-04-15]. Dostupné z www: <<http://www.pardubickykraj.cz/index.asp?thema=3967&category=>>.

- **Oddělení účetnictví** - zajišťuje platební styk s peněžními ústavy, sestavuje závěrečný účet, vede účetnictví o hospodaření a majetku kraje, eviduje a archivuje daňové doklady a vykonává funkci hlavního účetního kraje.
- **Oddělení přezkumu hospodaření obcí** – oddělení pouze vykonává státní správu v oblasti dohlížení nad rozpočty obcí a poskytování metodické pomoci v oblasti účetnictví a výkaznictví.

Odbor majetkový a stavebního řádu

Odbor plní veškeré úkoly a povinnosti úřadu spadající do působnosti odboru vyplývající z následujících právních předpisů, případně textu náplně činnosti, zejména zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, č. 526/1990 Sb., o cenách, č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, č. 219/2000 Sb., o majetku ČR a jejím vystupování v právních vztazích, č. 344/1992 Sb., katastrální zákon. Rozpočet veškerých výdajů na rok 2009 je navrhován ve výši 55 023 tis. Kč. Do odboru je zařazeno 33 zaměstnanců a je členěn do tří oddělení: oddělení evidence majetku, oddělení správy majetku, oddělení stavebního řádu.

Odbor strategického rozvoje kraje a evropských fondů

Do odboru je začleněno 34 zaměstnanců a dělí se na 4 oddělení. Celkové výdaje této kapitoly jsou pro rok 2009 plánovány ve výši 1 017 446 tis. Kč.

- **Oddělení územního plánování** – v rámci samostatné působnosti zastupuje oddělení kraj v konzultačním výboru při pořizování a aktualizaci Politiky územního rozvoje ČR a z této oblasti také připravuje podklady pro radu a zastupitelstvo kraje. V přenesené působnosti vykonává oddělení úkoly dané krajskému úřadu stavebním zákonem, zákonem č. 56/2001 Sb., o pohřebnictví a zákonem č. 122/2004 Sb., o válečných hrobech a pietních místech, ve znění pozdějších předpisů.
- **Oddělení regionálního rozvoje a cestovního ruchu**- v samostatné působnosti oddělení zajišťuje především zpracování strategie hospodářského a sociálního

rozvoje a podílí se na tvorbě analytických a koncepčních materiálů v oblasti cestovního ruchu. V přenesené působnosti pak odpovídá za úkoly dané kraji zákony č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území a č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů.

- **Oddělení projektového řízení** – v samostatné působnosti zajišťuje celkové řízení a plní stanovené úkoly v procesu přípravy a realizace projektů Pardubického kraje spolufinancovaných z evropských fondů v plánovacím období 2007–13.
- **Oddělení programové pomoci EU** – oddělení má na starosti implementaci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Společného regionálního operačního programu a OP Rozvoj lidských zdrojů.

Odbor životního prostředí a zemědělství

Odbor zajišťuje velké množství činností jak v samostatné tak přenesené působnosti především v souladu se zákony upravujícími režim ochrany jednotlivých složek životního prostředí- zejména zákon o lesích, zákon o vodách, zákon o ochraně přírody a krajiny, zákone o vodovodech a kanalizacích, zákon o odpadech, zákon o myslivosti a dalších. Oddělení integrované prevence dále mimo jiné zajišťuje kompletní činnost Programu obnovy venkova Pardubického kraje. Do odboru je začleněno 38 zaměstnanců a je rozčleněn do 5 oddělení - **oddělení vodního hospodářství, oddělení integrované prevence, oddělení ochrany přírody, oddělení ochrany ovzduší a odpadového hospodářství a oddělení zemědělství**. Rozpočet výdajů tohoto odboru na rok 2009 je navrhován ve výši 341 936,3 tis. Kč.

Odbor školství, kultury a tělovýchovy

V odboru pracuje 47 úředníků a v rámci nové organizační struktury prošlo zřejmě největšími personálními změnami a přesuny. Výdaje pro odbor školství, kulturu a tělovýchovu jsou rozpočtovány ve výši 900 816,6 tis. Kč. Do odboru spadají čtyři oddělení:

- **Oddělení ekonomické** – jde o nejpočetnější oddělení odboru (20 zaměstnanců). Oddělení vykonává velkou řadu činností jak v samostatné tak v přenesené

působnosti. Oddělení provádí pro školy a školská zařízení řadu činností ekonomického charakteru- jde zejména o zajištění účetní metodiky, analýzy investičních akcí, přípravy podkladů pro zprávy o hospodaření, eviduje majetek těchto zařízení, rozhoduje o poskytování dotací atd.

- **Oddělení organizace školství a tělovýchovy** – přenesenou působnost vykonává dle zákona č. 561/2004 Sb. V rámci samostatné působnosti oddělení například pomáhá samosprávným orgánům v personálním obsazování míst ředitelů v krajských školských zařízeních, působí v oblasti lidských zdrojů, podporuje pořádání vzdělávacích akcí apod.
- **Oddělení vzdělávání** – vykonává řadu činností z oblasti školství v samostatné i přenesené působnosti. Jednotliví úředníci mají přiděleny určité typy škol v dané oblasti, pro které vykonávají veškeré činnosti oddělení.
- **Oddělení kultury a památkové péče** – oddělení je do odboru přidáno nově od ledna 2009. Vykonává úkoly v samostatné i přenesené působnosti svěřené kraji zákonem č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči.

Odbor sociálních věcí

Odbor, ve kterém je zaměstnáno 26 úředníků, by měl v roce 2009 hospodařit s 231 619 tis. Kč.

- **Oddělení sociálních dávek** – provádí činnosti v oblasti státní sociální podpory a dávek sociální péče.
- **Oddělení sociálních věcí** – oddělení zabezpečuje správu zařízení sociální péče, vykonává agendu plynoucí ze zákona č. 359/1999 Sb., o sociální-právní ochraně dětí. Součástí oddělení je i úsek romské problematiky a národnostních menšin.

Oddělení ekonomické – pro rozhodování orgánů kraje mimo jiné zabezpečuje finanční analýzy při spravování sociálních služeb, připravuje návrhy rozpočtu kraje v oblasti sociálních věcí a dohlíží na jeho realizaci.

Odbor zdravotnictví

Celková výše výdajů odboru zdravotnictví činí na rok 2009 267 474 tis. Kč, přičemž by se měl rozpočet navýšit o prostředky určené na platy zdravotnických pracovníků (předpokládá se částka cca 98 mil. Kč) a dále o prostředky určené na úhradu regulačních poplatků, jejichž výše bude odvislá od případného řešení těchto poplatků Parlamentem ČR. V odboru je zařazeno 20 zaměstnanců a člení se na tři oddělení. Samostatně postaven je právník odboru vykonávající pro odbor veškerou právní agendu a je podřízen přímo vedoucí odboru.

- **Oddělení zdravotní správy** – vykonává pouze přenesenou působnost a to dle zákonů č. 160/1992 Sb., 167/1998 Sb., 79/1997 Sb., 95/2004 Sb., 96/2004 Sb. a zákona č. 20/1966 Sb.
- **Oddělení zdravotní péče** – oddělení vykonává jak přenesenou působnost dle příslušných zákonů, tak samostatnou působnost v jejímž rámci se např. podílí na zřizování a kontrole krajských zdravotnických zařízení, protialkoholní záchytné stanici, účastní se přípravy havarijního plánu, archivuje zdravotnickou dokumentaci zrušených zdravotnických zařízení. Oddělení také působí v oblasti protidrogové prevence.
- **Oddělení ekonomické** – pro odbor zařizuje celkovou ekonomickou agendu.

Odbor dopravy, silničního hospodářství a investic

V odboru je zařazeno 31 zaměstnanců. V roce 2009 by měl odbor hospodařit s 1 337 591,5 tis. Kč. Odbor se člení na následující oddělení:

- **Oddělení dopravy** – oddělení vykonává přenesenou působnost a to na úseku silniční dopravy podle zákona č. 111/1994 Sb., na úseku způsobilosti k řízení motorových vozidel dle zákona č. 247/2000 Sb. A dále úkoly svěřené kraji státem zákonem č. 56/2001 Sb. a zákonem č. 361/2000 Sb.
- **Oddělení dopravní obslužnosti** – vykonává přenesenou i samostatnou působnost dle zákona č. 111/1994 Sb. a zákona č. 266/1994 Sb. Oddělení koordinuje a kontroluje Integrovaný dopravní systém Pardubického kraje.

- **Oddělení silničního hospodářství** – v samostatné působnosti pro rozhodování orgánů kraje zabezpečuje prostřednictvím zřízené organizace plnění úkolů při výkonu vlastníka silnic II. a III. třídy, připravuje návrhy na jmenování a odvolávání ředitelů organizací pro správu a údržbu silnic včetně stanovení jejich platů, stanovuje závazné ukazatele pro hospodaření příspěvkové organizace, sleduje a kontroluje hospodárnost a účelnost vynakládaných finančních prostředků zřizovaných organizací apod.⁴⁶ Přenesenou působnost vykonává oddělení dle zákona č. 13/1997 Sb., zákona č. 361/2000 Sb. a zákona č. 183/2006 Sb.
- **Oddělení přípravy a realizace investic** – oddělení vykonává pouze samostatnou působnost – dohlíží na realizaci investic, zajišťuje technický dozor, poskytuje metodickou pomoc při zadávání veřejných zakázek.

---

⁴⁶ *Náplň práce oddělení silničního hospodářství* [online]. c2009, [cit. 2009-04-15]. Dostupné z [www: <http://www.pardubickykraj.cz/index.asp?thema=3128&category=>](http://www.pardubickykraj.cz/index.asp?thema=3128&category=>).

9 VÝBORY A KOMISE PARDUBICKÉHO KRAJE

Zřizování výborů a komisí je zcela v působnosti kraje. Jedná se o poradní, přípravné a kontrolní orgány pro práci zastupitelstva a rady.

9.1 Výbory zastupitelstva kraje

Výbory zřizuje zastupitelstvo kraje jako své iniciativní a kontrolní orgány. Svá stanoviska a návrhy předkládají zastupitelstvu, kterému také za svou činnost zodpovídají. Předsedou výboru je člen zastupitelstva, ostatní členové nemusí být členové zastupitelstva. Každý výbor ze zákona plní úkoly, kterými jej pověřil zastupitelstvo kraje. Obligatorní výbory mají ale zákonem stanoveny samostatné úkoly, které plní bez ohledu na to, zdali jim je zastupitelstvo stanoví nebo ne. Naopak – plnit je musí i proti případné nevoli zastupitelstva. Usnesení výboru se vyhotovuje písemně a podepisuje je předseda výboru. Usnesení výboru je platné, jestliže s ním vyslovila souhlas nadpoloviční většina všech členů výboru (tedy nikoliv jen přítomných při hlasování) i z toho důvodu by mělo zastupitelstvo věnovat maximální péči výběru členů svých výborů, aby nedocházelo k blokadě hlasování kvůli „absentérům“. Žádný právní předpis sice přímo neukládá povinnost přijetí statutu předmětného výboru, nicméně z důvodu právní jistoty (jak vlastních členů, tak i ostatních orgánů) nelze přijetí tohoto interního dokumentu než doporučit. Výbory se scházejí dle potřeby.

Výbory můžeme dělit na:

a) výbory povinné (obligatorní)

Zastupitelstvo kraje má ze zákona povinnost zřizovat tři výbory. Jedním je výbor **finanční**, druhým výbor **kontrolní** a třetím **výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost**. V krajích, kde žije podle posledního sčítání lidu alespoň 5 % občanů hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje zastupitelstvo výbor pro národnostní menšiny.

b) ostatní výbory

Zastupitelstvo kraje může zřídit i další své výbory a to podle svého uvážení, podle potřeb kraje a jeho specifik. Mohou tak vzniknout výbory nejrůznějšího obsahu, které by měly plnit své iniciativní a poradní úkoly, vždy však platí, že by mělo jít o oblast samostatné působnosti kraje, neboť jim zákon neukládá úkoly v oblasti přenesené působnosti kraje a také zastupitelstvo kraje, jejich nadřízený orgán, v podstatě svou činnost omezuje na oblast samostatné působnosti (s výjimkou případů stanovených zákonem). Jinak je zastupitelstvo kraje prakticky zcela “svobodné” v tom, kolik a jaké výbory si zřídí⁴⁷. V praxi jsou fakultativně zřizovány např. výbor pro strategický a regionální rozvoj, výbor zahraniční, výbor pro životní prostředí, výbor pro územní plán, výbor sociální a zdravotní, výbor pro dopravu apod. Zastupitelstvo kraje dále může fakultativně zřídit výbor pro národnostní menšiny i v případech, kdy nejsou splněny podmínky dle §78 odst. 2 zákona o krajích.

9.1.1 Členové výborů

Členem výboru se může stát občan kraje starší 18 let. Určitá omezení však přeci jenom existují:

- předsedou výboru musí být vždy člen zastupitelstva kraje – požadavek zaručuje kontinuitu s prací zastupitelstva jako celku a je přímou vazbou na tento zřizující orgán.
- Ve finančním a kontrolním výboru nemůže být členem: hejtman, zástupce hejtmána, ředitel krajského úřadu, osoba zabezpečující rozpočtové a účetní práce na krajském úřadu.
- ve výboru pro národnostní menšiny jsou členy i zástupci národnostních menšin, pokud je deleguje svaz utvořený podle zákona č. 83/1990 S.

---

⁴⁷ HAMPLOVÁ, Jana. Postavení krajů a jejich orgánů. [online]. *Právní rádce*. 2003. č. 7. [cit. 2007-04-27]. Dostupné z [www:](http://www.pravniradce.ihned.cz/index.php?p=F00000_d&&article[id]=13108820)

<[http://pravniradce.ihned.cz/index.php?p=F00000_d&&article\[id\]=13108820](http://pravniradce.ihned.cz/index.php?p=F00000_d&&article[id]=13108820)>.

o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů. Příslušníci menšin musí tvořit nejméně polovinu všech členů výboru⁴⁸.

Co se počtu členů týká, jsou odlišná pravidla pro výbory obligatorní a fakultativní. Počet členů výborů musí být vždy lichý. Minimální počet členů povinných výborů (vyjma výboru pro národnostní menšiny) je pět, u ostatních výborů jsou to nejméně tři členové. Členy a předsedu výboru volí zastupitelstvo kraje. Není vyloučeno, aby stejná osoba byla členem více výborů, případně členem výboru zastupitelstva kraje i komise rady kraje.

9.2 Výbory Pardubického kraje

Na svém ustavujícím jednání dne 15. 11. 2008 zřídilo Zastupitelstvo Pardubického kraje pro dobu svého volebního období sedm výborů, a to

1. ze zákona

- výbor finanční
- výbor kontrolní
- výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost

2. jako iniciativní a kontrolní orgány s názvem výboru dané oblasti

- výbor pro dopravu a dopravní obslužnost
- výbor pro zdravotnictví, sociální věci a neziskový sektor
- výbor pro regionální rozvoj, kulturu, památkovou péči a cestovní ruch
- výbor pro životní prostředí, venkov a zemědělství

Oproti předchozímu volebnímu období se tak jejich počet snížil o tři. Opět se jedná o úsporné opatření pardubických zastupitelů.

Téhož dne proběhla i volba předsedů tří výborů zastupitelstva, které jsou ustanoveny zákonem. Dle principů poměrného zastoupení budou obsazovány také funkce předsedů a místopředsedů výborů ZPk, a to podle následujícího klíče:

---

⁴⁸ *Zákony V/2009*. Český Těšín: Poradce, 2009. Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, s. 33-49. ISSN 1802-8306, str. 34.

- ČSSD – 3 předsedové výborů, 3 místopředsedové výborů,
- ODS – 2 předsedové výborů, 1 místopředseda výboru,
- KPK – 1 předseda výboru, 2 místopředsedové výborů,
- KSČM – 1 předseda výboru, 1 místopředseda výboru.

V souladu s koaliční smlouvou bylo rozhodnuto, že předsedové finančního a kontrolního výboru budou tzv. uvolněni, tzn. že budou pracovat na plný úvazek. Předsedou finančního výboru se stal Miroslav Krejčí z KSČM a předsedou kontrolního Josef Janeček (ODS). Dva placené posty předsedů výborů, navíc určené opozici, jsou v Pardubickém kraji novinkou. Dle hejtmana má toto personální obsazení přizvat opozici ke spolurozhodování. Toto rozhodnutí vyplynulo také z povolebních vyjednávání, která poukázala, že zvolené strany mají v kraji řadu společných priorit.

Funkce předsedů a místopředsedů zbývajících výborů byly dle koaliční dohody nominovány takto:

- výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost – předseda KPK, místopředseda ČSSD,
- výbor pro dopravu a dopravní obslužnost – předseda ODS, místopředseda KPK,
- výbor pro zdravotnictví, sociální věci a neziskový sektor – předseda ČSSD, místopředseda KPK,
- výbor pro regionální rozvoj, kulturu, památkovou péči a cestovní ruch – předseda ČSSD, místopředseda KSČM,
- výbor pro životní prostředí, venkov a zemědělství – předseda ČSSD, místopředseda ODS.

Personální obsazení jednotlivých výborů je v příloze č. 5.

9.2.1 Finanční výbor ZPk

Pro volební období 2008-2012 byl počet členů odhlasován na 11. Podle výsledků voleb je personální rozdělení takovéto- ČSSD bude mít 5 členů výboru, ODS 3 členy, KPK 2 členy a KSČM 1 člena výboru. Stejně rozložení platí i pro kontrolní výbor. V roce 2009 se má finanční výbor sejít celkem 10krát a to každý měsíc krom letních prázdnin.

Finanční výbor provádí kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky kraje, kontroluje hospodaření právnických osob a zařízení založených nebo zřízených krajem nebo které byly na kraj převedeny. Finanční výbor je tedy oprávněn kontrolovat, zda je majetek kraje využíván účelně a hospodárně, v souladu s jeho zájmy a úkoly, zda kraj neručí za jiné závazky, než stanoví zákon. Finanční výbor je rovněž oprávněn kontrolovat dodržování rozpočtu kraje a pravidla stanovená pro hospodaření zákonem o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Tato kontrolní činnost finančního výboru má charakter preventivní a průběžné kontroly. Finanční výbor také provádí kontrolu využití dotací poskytnutých krajem z jeho prostředků obcím, za tímto účelem je výbor oprávněn požadovat od obcí příslušné podklady a obce jsou povinny poskytnout výboru požadovanou součinnost. Zastupitelstvo kraje může finanční výbor pověřit dalšími úkoly ve finanční oblasti (ale ne v jiné oblasti)⁴⁹.

9.2.2 Kontrolní výbor ZPk

Kontrolní výbor Zastupitelstva Pardubického kraje má pro toto volební období schválen stejný počet členů jako výbor finanční- tj. jedenáct (z toho je pro zajímavost pouze jedna žena).

Podle § 59 odst. 1 zákona o krajích rada kraje připravuje návrhy a podklady pro jednání zastupitelstva kraje a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení. Radě kraje je podle § 59 odst. 1 písm. e) zákona o krajích vyhrazeno ukládat krajskému úřadu úkoly v oblasti samostatné působnosti a kontrolovat jejich plnění. Hejtman kraje podle § 61 odst. 3 písm. e) zákona o krajích vykonává další úkoly v samostatné nebo přenesené působnosti, pokud jsou mu svěřeny zastupitelstvem, radou nebo tak stanoví zákon. Krajský úřad plní podle §66 zákona o krajích úkoly v samostatné působnosti uložené mu zastupitelstvem. Podle §69 odst. 1 písm. h) zákona o krajích ředitel krajského úřadu plní podle pokynů hejtmana úkoly vyplývající z usnesení zastupitelstva a rady a další úkoly vyplývající z jeho pracovní náplně, dále podle §69 odst. 1 písm. i) plní úkoly stanovené v samostatné působnosti zastupitelstvem a radou a další úkoly stanovené zákonem. Kontrolní výbor je orgánem kraje, který kontroluje ve výše uvedených případech, zda jsou plněna usnesení zastupitelstva a

---

⁴⁹ *Iniciativní, poradní a kontrolní orgány zastupitelstva a rady kraje* [online]. c2005, [cit. 2009-04-04]. Dostupné z [www: <http://web.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2002/0102/pril1.html>](http://web.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2002/0102/pril1.html).

rady kraje. Dále kontrolní výbor kontroluje dodržování právních předpisů ostatními výbory a krajským úřadem na úseku samostatné působnosti⁵⁰. Ze zákona může tento výbor kontrolovat dodržování právních předpisů pouze při činnosti výborů zastupitelstva kraje (včetně finančního výboru) a krajského úřadu, nikoli však komisi rady. Kontrolní výbor nezasahuje do činnosti zvláštních orgánů kraje, neboť ty jsou zřizovány pro výkon přenesené působnosti.

9.2.3 Výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost ZPk

Tento výbor má pro období 2008-2012 patnáct členů.

Výbor posuzuje a vyjadřuje se k síti škol a školských zařízení, studijních a učebních oborů a k jejich změnám v působnosti kraje, předkládá návrhy na zkvalitnění péče poskytované školami a školskými zařízeními, popřípadě předškolními zařízeními, které kraj zřizuje. Výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost se vyjadřuje k záměrům na poskytování dotací v oblasti mládeže, tělovýchovy a sportu a projednává zprávy o výsledcích výchovně vzdělávací činnosti škol, školských zařízení a předškolních zařízení. Zastupitelstvo kraje může tento výbor pověřit dalšími úkoly (pouze) v oblasti výchovy a vzdělávání.

9.3 Komise rady kraje

Zřizování komisí není povinné, zřizují se a ruší podle potřeby rady, které se ze své činnosti zodpovídají. Počet komisí je plně na uvážení rady, ale doporučuje se zřizovat komise pro každou oblast činnosti kraje. Komise jsou zřizovány jako iniciativní a poradní orgány rady kraje, nemají tedy funkci kontrolní. Předseda a členové jsou jmenováni radou kraje. Počet členů komise není zákonem nikterak určen. Zákon nestanovuje ani žádné podmínky pro členství v komisích rady kraje. Na rozdíl od výborů zastupitelstva kraje se nevyžaduje, aby předsedou komise byl člen zastupitelstva kraje. Není vyloučeno, aby členem komise byla osoba, která není občanem kraje. Je možné, aby stejná osoba byla členem dvou nebo několika komisí rady kraje nebo zároveň členem některého výboru či výborů zastupitelstva kraje.

---

⁵⁰ *Zákony V/2009*. Český Těšín: Poradce, 2009. Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, s. 33-49. ISSN 1802-8306, str. 43.

Zákon ani nestanovuje, jak často se mají komise rady kraje scházet, kdo je svolává a jakým způsobem, jak dlouho před jejich konáním apod. To lze upřesnit v jednacím řádu komisí, který může schválit rada kraje. Povinnost vydat jednacím řádu komisí zákon o krajích radě kraje neukládá, jeho vydání však není vyloučeno. Jednání komisí je neveřejné, i když to zákon výslovně nestanoví. Orgán, jemuž komise nebo výbor odpovídá, však může podle mého názoru v jednacím řádu stanovit, že jejich jednání je veřejné.

Zákon o krajích poskytuje komisím v § 66 právo na pomoc krajského úřadu při jejich činnosti. Podle tohoto ustanovení krajský úřad napomáhá činnosti výborů a komisí. V jednacím řádu lze blíže upřesnit např. práva členů na informace od krajského úřadu na jeho součinnost.

Zákon o krajích se v §80 nezmiňuje o tom, zda komise vypracovává zápis ze svého jednání, ale s vyhotovováním písemných usnesení z jednání komise rady kraje počítá ustanovení v §12 odst. 2 písm. c) zákona o krajích⁵¹.

Činnost komisí by měla být omezena na věci spadající do samostatné působnosti kraje, neboť jim zákon neukládá úkoly v oblasti přenesené působnosti kraje a také rada kraje, jejich nadřízený orgán, v podstatě svou činnost omezuje na oblast samostatné působnosti.

9.4 Komise Rady Pardubického kraje

V Pardubickém kraji jsou zřízeny tyto komise.

Komise RPK pro koordinaci protidrogové politiky

Mezi její úkoly patří zejména příprava podkladů pro vytváření protidrogové koncepce kraje, shromažďuje informace a podklady pro vyhodnocení rozsahu problémů způsobených drogami v kraji, pro oblast protidrogové politiky zpracovává radě doporučení a posuzuje navrhované projekty pro danou oblast. Komise také koordinuje postup při ochraně před problémy způsobenými omamnými a

---

⁵¹ *Iniciativní, poradní a kontrolní orgány zastupitelstva a rady kraje* [online]. c2005, [cit. 2009-04-04]. Dostupné z [www: <http://web.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2002/0102/pril1.html>](http://web.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2002/0102/pril1.html).

psychotropními látkami, alkoholem a tabákem a plní další úkoly, které jí rada určí. Podle schváleného statutu je předsedou této komise radní odpovědný za oblast protidrogové politiky a tajemníkem protidrogový koordinátor Krajského úřadu Pardubického kraje. Dalšími členy Komise rady jsou zástupci Krajského úřadu Pardubického kraje, organizací zabývajících se problematikou drogových závislostí v oblastech primární prevence, léčby, resocializace a Policie ČR.

Komise RPK pro integraci romské menšiny a dalších etnických skupin

Komise spravuje tyto agendy: integraci romských komunit a integraci cizinců a azylantů. Vzhledem k velikosti kraje a dané problematice je tato kumulace agend únosná. Z rozpočtu Pardubického kraje jsou finančně podporovány v rámci dotačního řízení projekty v Programu integrace romské komunity a integrace cizinců.

Další komise zřízené Radou Pardubického kraje jsou **majetková komise** a **komise pro přípravu realizace komunikací R35 a R43**.

ZÁVĚR

Obnovením krajského zřízení se znovu vytvořil střední stupeň samosprávy v České republice. Kraje vstoupily do veřejného života pomalu, ale jistě. O faktu, že bez krajů nemůže existovat regionální politika, nás přesvědčuje zkušenost ostatních evropských zemí. Při přenášení kompetencí z centra na kraje je, stejně jako v Evropě, nutno postupovat podle zásady subsidiarity, která znamená přenesení moci z centra do regionů, měst a obcí. Právo rozhodovat tedy musí být co nejbliže těm, jichž se samotné rozhodnutí týká. Kraj není nadřizený obcím, ale dělá to, na co obce samy nestačí. Zkušenosti obcí a menších měst prokázaly, že je mnoho problémů, které v současnosti ani v budoucnu nebude v silách obcí zvládnout a které stát z centrální úrovně i při nejlepší vůli efektivně řešit neumí. Posláním krajských zastupitelstev je tedy řešení funkčnosti celého regionu na základě místních znalostí. Zároveň je třeba dohlédnout na to, aby nedocházelo k neúčelnému horizontálnímu a vertikálnímu dublování a překrývání kompetencí, zejména aby se předešlo pokusu konstruovat paralelní samosprávné a státní kompetence (s odpovídajícími aparáty) v územích, pokud to není nutné a plně odůvodněné.

Cílem této diplomové práce bylo podat ucelený výklad problematiky krajského zřízení na příkladu konkrétního kraje, mimo jiné i proto, že existuje jen velmi málo publikací, které by toto téma komplexně zpracovávaly. V následujícím textu stručně vyzdvihnu oblasti, které by si v tomto kontextu dle mého názoru zasloužily pozornost.

O smyslu existence krajské samosprávy se dlouhá léta diskutovalo. Nyní již můžeme konstatovat, že kraje si své místo v rámci veřejné správy našly, o čemž svědčí i stále rostoucí spokojenost občanů se situací v krajích. Avšak stále bychom našly řadu problémů, jejichž vyřešení by krajskou správou mohlo dle mého názoru zefektivnit. Kraje si stěžují na nejasnosti v rozdělení kompetencí na centrální a krajské úrovni. K výkonu kompetencí však krajům chybí potřebné finanční zázemí, čímž je omezena i schopnost krajů zabezpečovat rozvoj svého území. Příkladem může být oblast školství, kde má kraj zřizovatelskou funkci nad školami, ale peníze na platy zůstaly na ministerstvu školství. Jsem přesvědčena, že na kraje by měly být přeneseny i další kompetence, avšak za podmínky, že spolu s nimi budou

dislokovány i peníze, což se v minulosti nestávalo. Další problém vidím v překrývání kompetencí jednotlivých krajských orgánů, například komise zastupitelstva mají kompetence, které se překrývají se zodpovědností jiných orgánů kraje a vznikají nadbytečné paralelní útvary. Podle principů systémového řízení má být systém veřejné správy co nejjednodušší a nejpřehlednější. Proto je třeba jasně definovat zodpovědnosti starostů, hejtmanů a státu, jinak se občan - laik v systému nevyzná. Toto jasné vymezení by mělo být obsaženo také v zákonech o obcích a krajích. Kraje by měly koncepčně naplňovat regionální politiku, což bude v důsledcích znamenat pozvolný zánik ministerstva pro místní rozvoj. Z tohoto pohledu bylo doposud převedeno na kraje málo kompetencí. Dále se domnívám, že krajská samospráva se má především zaměřit na potřeby a zájmy kraje a nepodřízovat se účelovým zájmům stranických sekretariátů, na prvním místě by tak měl být rozvoj kraje bez nutnosti stranických kompromisů a ústupků v rámci programu svých stran. S tím souvisí i personální obsazování jediného nevoleno orgánu - krajského úřadu. Prioritním požadavkem na úředníka by měly být jeho profesní a manažerské schopnosti a ne politická příslušnost, jak je tomu např. v současnosti na Krajském úřadu Pardubického kraje, kde byli krátce po volbách provedeny personální změny právě na základě politické angažovanosti. Ke zvýšení efektivnosti úřadu by mohla přispět i změna organizačního uspořádání. V současném modelu má ředitel Krajského úřadu Pardubického kraje příliš mnoho přímých podřízených. To by šlo vyřešit zavedením mezičlánku, či sdružením jednotlivých odborů dle podobnosti. Za úvahu by jistě stálo také významné posílení pravomocí hejtmana, neboť právě s jeho osobou si řada občanů kraj spojuje. Velký politický mandát by hejtmanovi dala také přímá volba, která by mu zároveň umožnila plnit jeho volební program, ale současně by byl také pod podstatně větší kontrolou veřejnosti, zda ten volební program plní. Zastávám také názor, že možnost přímo volit hejtmana by mohla zvýšit zájem občanů o dění v kraji a přivést ke krajským volbám více voličů. Rezervy krajů spatřuji i v nedostatečném využívání informačních technologií a možností internetových prezentací, stejně jako v nedostatečném využívání fondů EU.

Vzhledem k tomu, že kraje jsou poměrně mladou institucí, se domnívám, že stávající systém krajské správy není ve své konečné podobě a bude i v budoucnu procházet dalšími změnami.

SEZNAM LITERATURY

LITERATURA:

1. COGAN, Rudolf. *Krajské zřízení*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. 440 s. ISBN 80-7357-041-6.
2. HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan, DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích, od počátků státu po současnost*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny. 2005. ISBN 80-7106-709-1.
3. CHARBUSKÝ, Miloš. *Řízení měst v historickém vývoji*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2003. 114 s. ISBN 80-7194-602-8.
4. KADEČKA, Stanislav. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. 408 s. ISBN 80-7179-794-4.
5. KADEČKA, Stanislav, ONDRUŠ, Radek, PRŮCHA, Petr. *Základy správního práva pro ekonomy*. 1.vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2003. 220 s. Skripta. ISBN 80-210-3050-X.
6. KOLMAN, Petr. *Reforma veřejné správy a správní dozor nad obcemi. Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*, Praha: C.H. Beck. ISSN 1210-6410, 2003, roč. 11, č. 4, s. 187-189.
7. KOUDELKA, Zdeněk. *Obce a kraje*. 2. vyd. Praha: LINDE Praha, a.s., 2001. 423 s. ISBN 80-7201-272-X.
8. KOUDELKA, Zdeněk, ONDRUŠ, Radek, PRŮCHA, Petr. *Zákon o obcích (obecní zřízení): Komentář*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2004. 379 s. ISBN 80-7201-444-7.
9. MADAR, Zdeněk. *Slovník českého práva*. 3. rozš. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2002. 2 sv. (983, 861 s.). ISBN 80-7201-377-7.
10. PRŮCHA, Petr. *Správní právo: obecná část*. 2004. aktualiz. vyd. Brno: DOPLNĚK a Masarykova univerzita v Brně, 2004. 356 s. ISBN 80-7239-157-7.
11. SKULOVÁ, Soňa. *Veřejná správa na prahu 21. století*. 1. vyd. Brno: MU v Brně, 2001. 150s. ISBN 80-210-2739-8.
12. SOUKUP, Ladislav. *Vývoj veřejné správy v českých zemích I. do roku 1848*. Plzeň: Západočeská univerzita, 1996. 94 s. ISBN 80-7082-297-X.
13. SVOBODA, Karel, GROSPÍČ, Jiří, VEDRAL, Josef. *Územní samospráva a státní správa*. 1.vyd. Praha: Eurounion, 2000. 353 s. ISBN 80-85858-90-8.

14. SVOBODA, Karel, GROSPÍČ, Jiří, VEDRAL, Josef, KUŽVART, Ladislav. *Zákony o územní samosprávě*. Praha: Eurounion, 2003. 507 s. ISBN 80-7317-017-2.
15. ŠELEŠOVSKÝ, Jan. *Krajské zřízení a vztah krajů a obcí. Územní samospráva v praxi*, Praha, Verlag Dashofer. ISSN 1212-110X, 2001, roč. 2001, č. 4, s. 11-36.
16. ŠEMORA, Vítězslav. *Dozor a kontrola nad samostatnou a přenesenou působností svěřenou orgánům obcí, krajů a hlavního města Prahy - komentář a odkazy na související právní předpisy*. Vyd. 2007. Praha: Linde Praha, a.s., 2007. 256 s. ISBN 978-80-7201-640-2.
17. TOMANCOVÁ, Jaroslava, HYNŠT, Alois. *Krajské zřízení I. Studijní text pro distanční vzdělávání*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita Brno, 2005. ISBN 80-7326-086-7.
18. VODIČKA, Karel, CABADA, Ladislav. *Politický systém České republiky. Historie a současnost*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha 2007 : Portál. 374 s. ISBN 978-80-7367-337-6
19. *Zákony V/2009*. Český Těšín: Poradce, 2009. 400 s. ISSN 1802-8306.

INTERNETOVÉ ZDROJE

1. *Finanční systém územní samosprávy jako nástroj regionálního rozvoje 2*. [online]. c2009, [cit. 2009-03-13]. Dostupné z www: <<http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6228732>>.
2. HAMPLOVÁ, Jana. *Postavení krajů a jejich orgánů*. [online]. *Právní rádce*. 2003. č. 7. [cit. 2007-04-27]. Dostupné z www: <[http://pravniciradce.ihned.cz/index.php?p=F00000_d&&article\[id\]=13108820](http://pravniciradce.ihned.cz/index.php?p=F00000_d&&article[id]=13108820)>.
3. *Charakteristika Pardubického kraje (údaje za rok 2007)* [online]. c2008, [cit. 2009-03-13]. Dostupné z www: <[http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/charakteristika_pardubickeho_kraje_\(udaje_za_rok_2007\)](http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/charakteristika_pardubickeho_kraje_(udaje_za_rok_2007))>.
4. *Charakteristika Pardubického kraje* [online]. c2008, [cit. 2009-03-15]. Dostupné z www: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/pardubicky-kraj/charakteristika-pardubickeho-kraje/1000931/40745/#ekonudaj>>.
5. *Iniciativní, poradní a kontrolní orgány zastupitelstva a rady kraje* [online]. c2005, [cit. 2009-04-04]. Dostupné z www: <<http://web.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2002/0102/pril1.html>>.
6. *Krajský úřad* [online]. c2009, [cit. 2009-04-15]. Dostupné z www: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Krajský%C3%BD_%C3%BA%C5%99ad>.

7. *Náplň práce oddělení silničního hospodářství* [online]. c2009, [cit. 2009-04-15]. Dostupné z www: <<http://www.pardubickykraj.cz/index.asp?thema=3128&category=>>.
8. *Návrh rozpočtu Pardubického kraje na rok 2009* [online]. c2009, [cit. 2009-04-15]. Dostupné z www: <<http://www.pardubickykraj.cz/article.asp?thema=3397&category=&themaRight=12>>.
9. *Noví hejtmani představují své priority* [online]. c2009, [cit. 2009-04-15]. Dostupné z www: <http://www.d3klid.cz/media/05_01_2009_Moderni_obec.html>.
10. *Oddělení živnostenského podnikání* [online]. c2009, [cit. 2009-04-15]. Dostupné z www: <<http://www.pardubickykraj.cz/index.asp?thema=3967&category=>>.
11. *Pardubický kraj za rok 2008 v základních číslech* [online]. c2009, [cit. 2009-04-01]. Dostupné z www: <http://portal.mpsv.cz/sz/local/pa_info/zpravy_up_pa>.
12. *Příloha č. 2 k nařízení vlády č. 37/2003 Sb.* [online]. c2009, [cit. 2009-04-01]. Dostupné z www: <www.mvcr.cz/soubor/sbirka-zakonu-dokumenty-sb007-09-pdf.aspx>.
13. *Rada Pardubického kraje* [online]. c2009, [cit. 2009-04-01]. Dostupné z www: <<http://www.pardubickykraj.cz/org.asp?thema=2744&category=>>.
14. *V Pardubickém kraji bude ČSSD vládnout s koalicí.* [online]. c2009, [cit. 2009-04-01]. Dostupné z www: <http://www.ceskenoviny.cz/tema/index_view.php?id=342899&id_seznam=677>.
15. *Zákon č. 312/2002 Sb. o úřednicích územních samosprávných celků a změně některých zákonů* [online]. [cit. 2008-03-13]. Dostupné z www: <<http://www.mvcr.cz/sbirka/2002/sb114-02.pdf>>

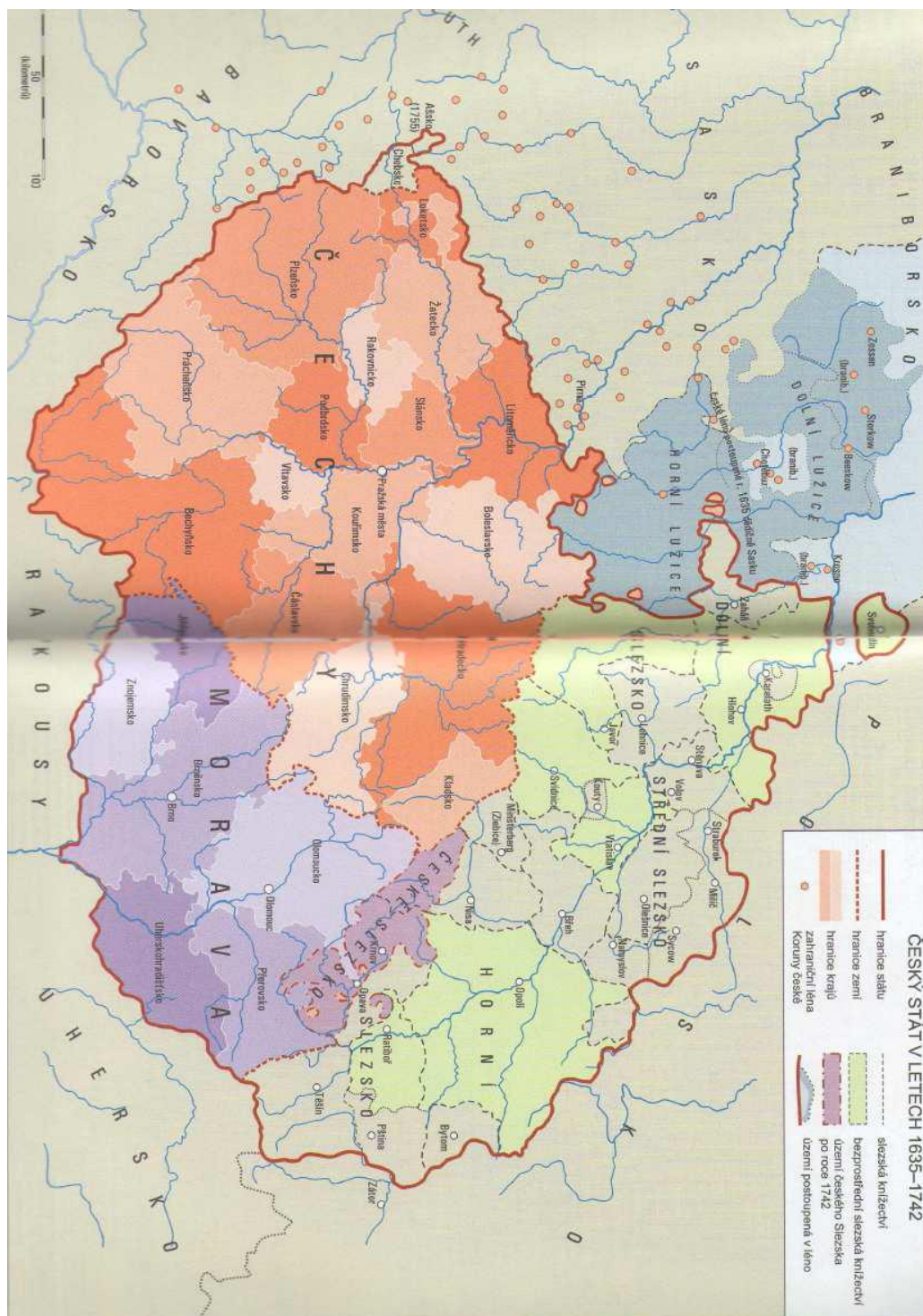
SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Vývoj krajského zřízení – grafické znázornění	109
Příloha 3: Nerealizované župní zřízení.....	116
Příloha 4: Pracovní týden hejtmána od 13. 4. 2009 do 19. 4. 2009	117
Příloha 5: Personální obsazení výborů Pardubického kraje pro období 2008 - 2012	118

PŘÍLOHY

Příloha 1: Vývoj krajského zřízení – grafické znázornění

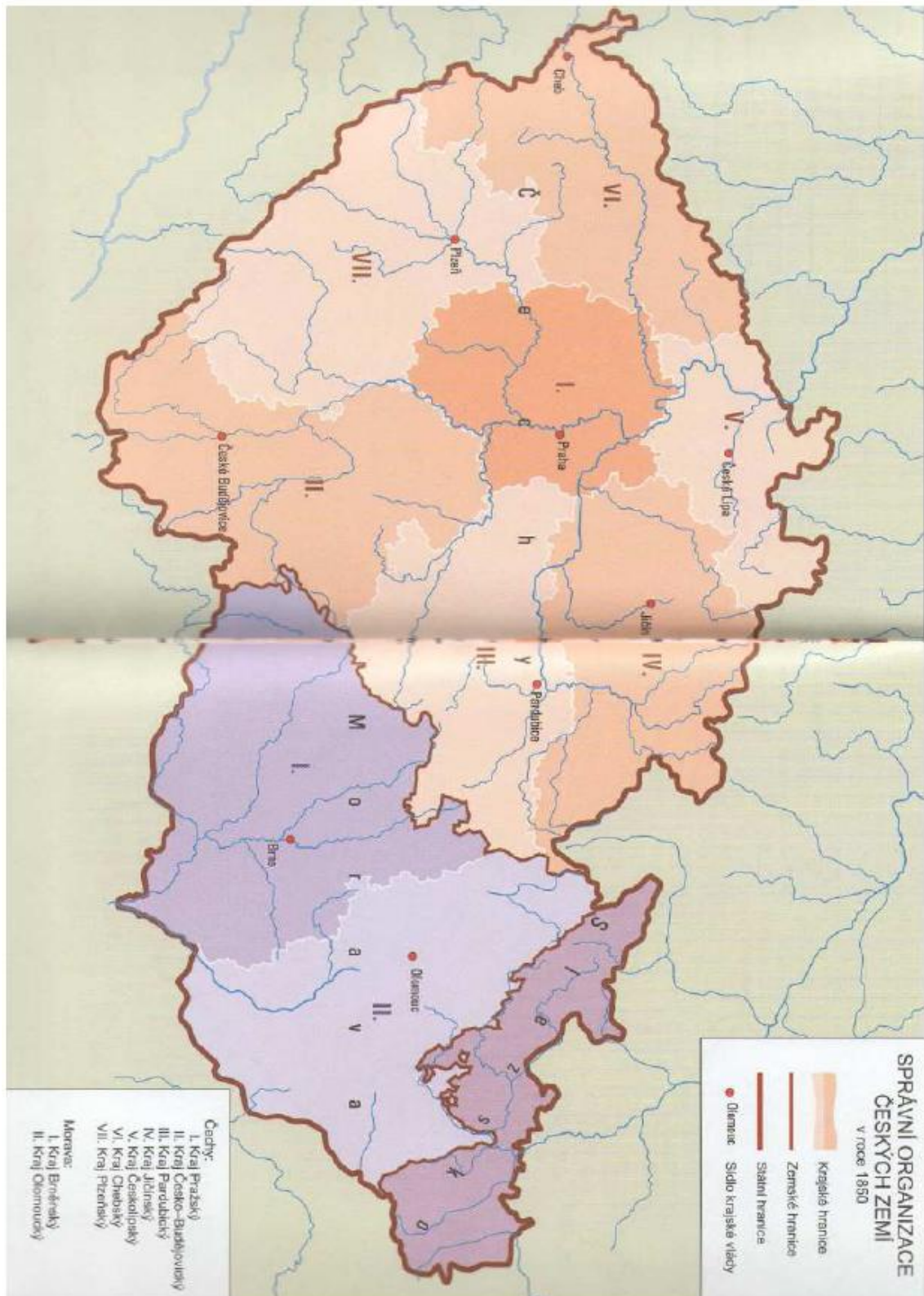
Český stát v letech 1635-1742

Zdroj: Hledíková Z., Janák J., Dobeš J., Dějiny správy v českých zemích od počátku po současnost, Praha: Lidové noviny 2005 str. 500 - 501

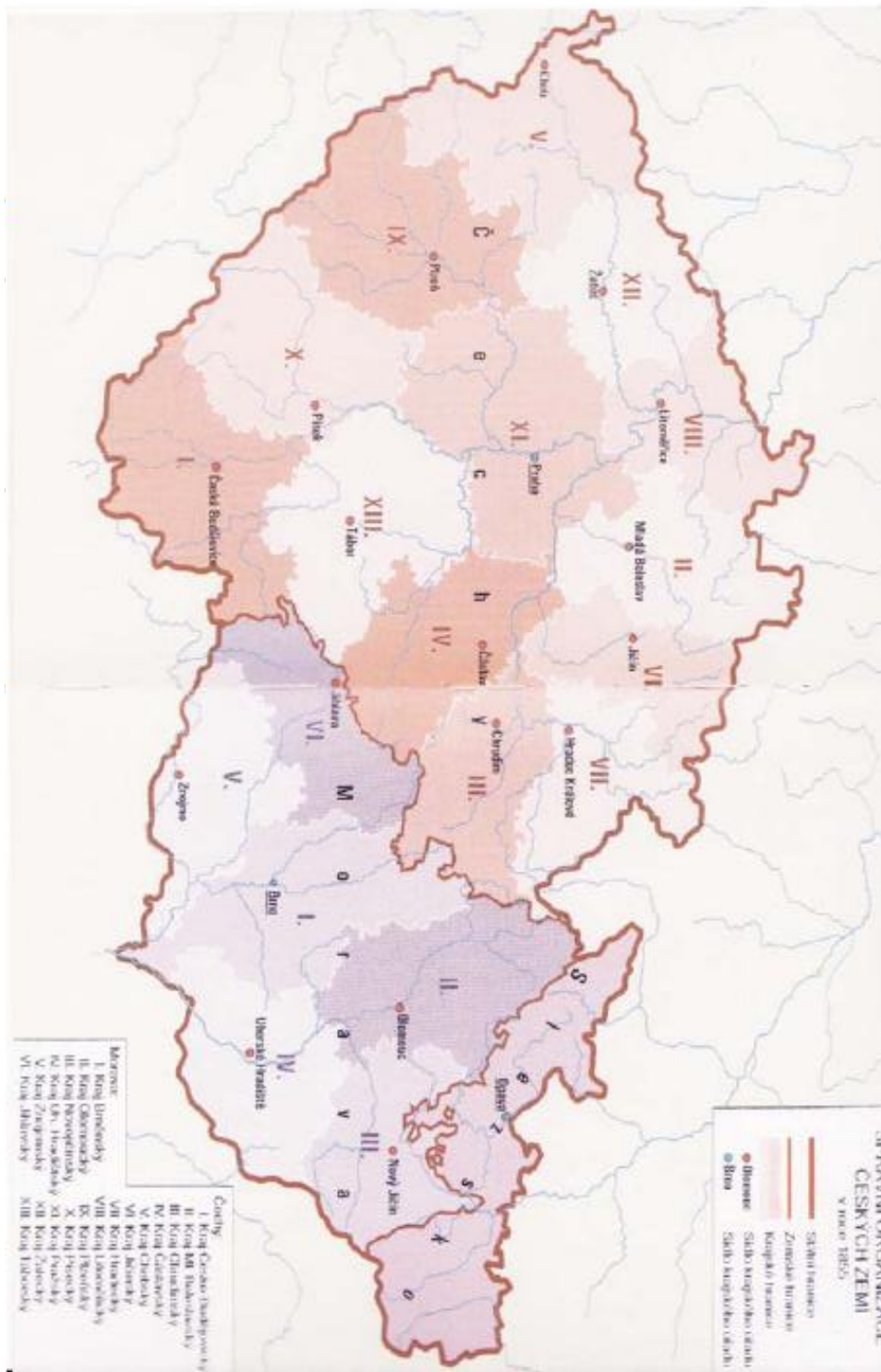
Kraje v českých zemích v roce 1850

Zdroj: Hledíková Z., Janák J., Dobeš J., Dějiny správy v českých zemích od počátku po současnost, Praha: Lidové noviny 2005 str. 518 – 519

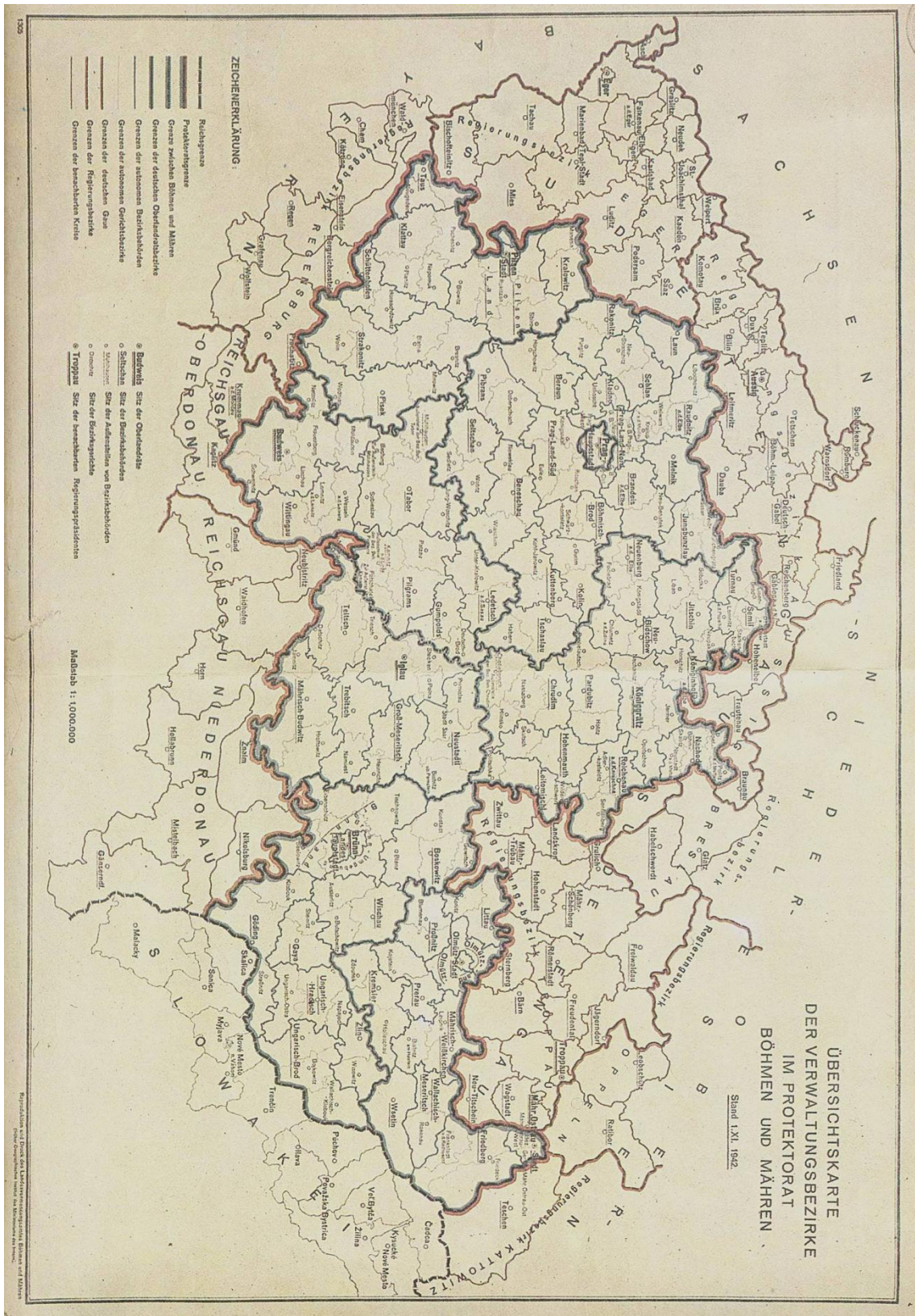

Kraje v českých zemích v letech 1855 - 1868

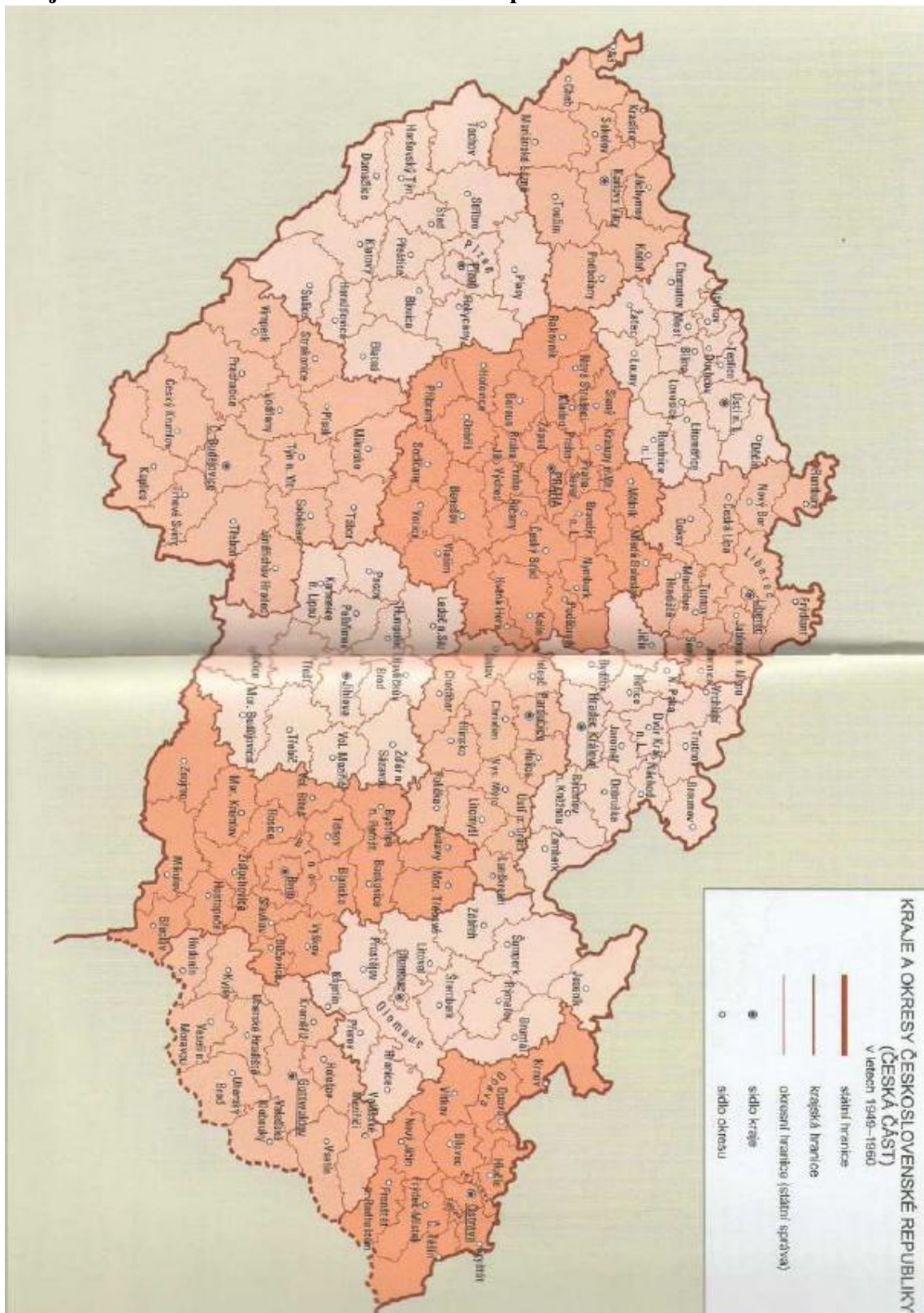
Zdroj: HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích, od počátků státu po současnost. 2.* vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny. 2005. s. 520-521

Mapa správního rozdělení protektorátu z 1. listopadu 1942

Zdroj: <http://www.fronta.cz/fotka.php?t=3&foto=4.jpg&h=c10acb3cc430faac83950bff6aa5db32>

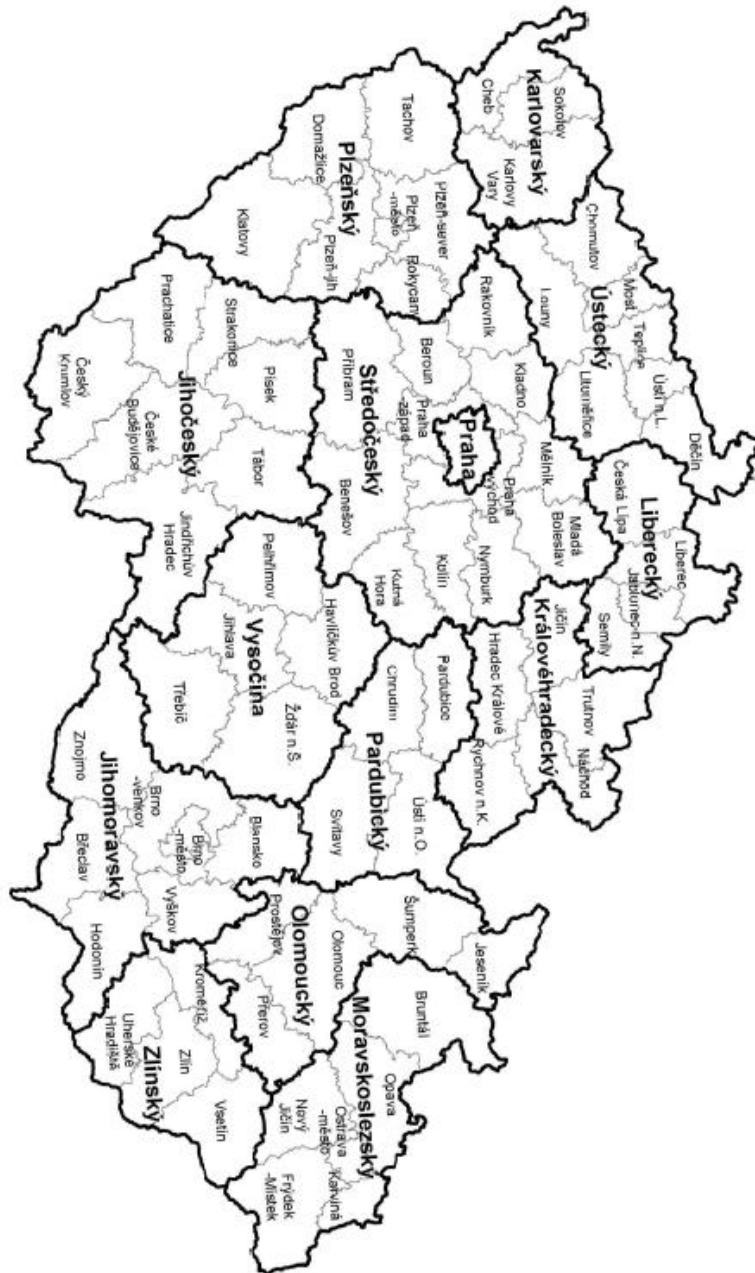
Krajské a okresní zřízení v Československé republice v letech 1949 - 1960

Zdroj: Hledíková Z., Janák J., Dobeš J., Dějiny správy v českých zemích od počátku po současnost, Praha: Lidové noviny 2005 str. 530 - 531

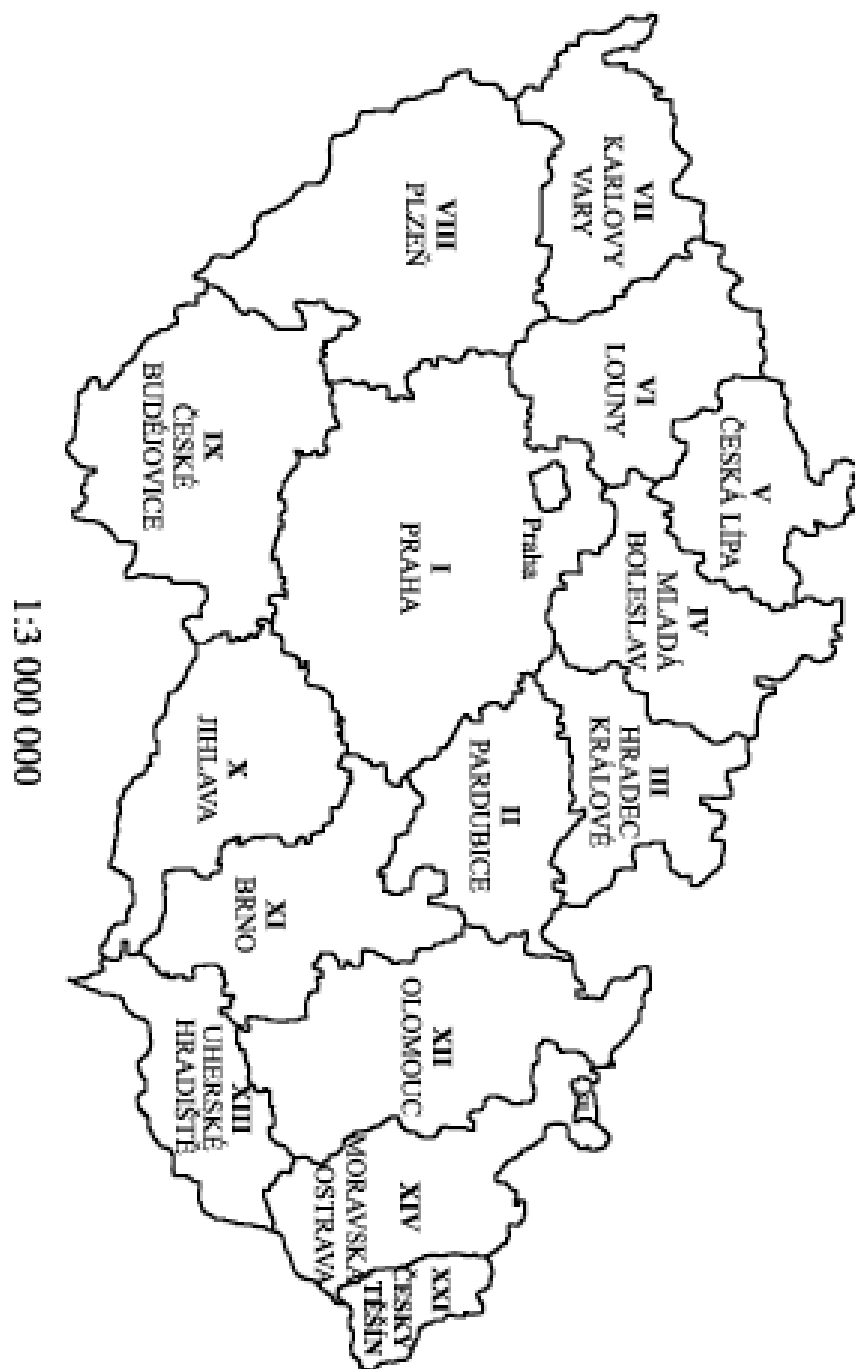
Současné rozdělení krajů

Mapa administrativního členění České republiky na kraje a okresy

Zdroj: [http://www2.czso.cz/xs/edicniplan.nsf/t/84004CD3B3/\\$File/13210806k000_adm_cl.pdf](http://www2.czso.cz/xs/edicniplan.nsf/t/84004CD3B3/$File/13210806k000_adm_cl.pdf)

Příloha 2: Nerealizované župní zřízení

Zdroj: <http://klaudyjan.psomart.cz/pictures/zupy.gif>

Příloha 3: Pracovní týden hejtmána od 13. 4. 2009 do 19. 4. 2009

Výběr z programu hejtmána Pardubického kraje Radko Martinka

Čas	Akce	Poznámka	Místo
Pondělí 13.4. 2009			
	Pondělí velikonoční		
Úterý 14.4.2009			
10:00 h	setkání s delegací velvyslance Ruské federace v ČR Alexeje L.Fedotova:		Krajský úřad Pardubického kraje,sál rad
10:40 h	položení věnců u památníků obětem 1. a 2. sv.války		Pardubice,městský hřbitov
11:00 h	návštěva Technoparku Pardubice		Pardubice
12:00	pracovní oběd		Pardubice
13:30 h	kulatý stůl s podnikateli regionu		Pardubice
14:30 h	briefing s novináři		Pardubice
15:30 h	jednání s náměstkem hejtmána J.Tichým, Ing.Tomanem a Ing.Vebrem (ŘSD)		Krajský úřad,pracovna hejtmána
Středa 15.4.2009			
14:30 h	vyhodnocení charitativní akce "S Bertikem za dětským úsměvem"		Krajský úřad,jednací sál rady
15:00 h	jednání s ředitelkou Východočeské galerie Mgr.S.Vladíkovou a vedoucí odd.kultury KrÚ Pk Ing. Valečkovou		Krajský úřad,pracovna hejtmána
Ctvrtek 16.4.2009			
9:00 h	porada hejtmána		Krajský úřad, jednací sál rady
11:00 h	jednání Rady Pardubického kraje		Krajský úřad,jednací sál rady
15:00 h	tisková konference k jednání rady		Krajský úřad,jednací sál rady
Pátek 17.4.2009			
10:30 h	jednání s generálním ředitelem ČEZ Dr.Martinem Romanem		Praha,sídlo společnosti ČEZ
Sobota 18.4.2009			
Neděle 19.4.2009			
19:00 h	účast na zahajovacím koncertě Hudebního festivalu A.Bennewitze		Česká Třebová,kostel sv.Jakuba

Zdroj: Krajský úřad Pardubického kraje

Příloha 4: Personální obsazení výborů Pardubického kraje pro období 2008 - 2012

výbor finanční

Krejčí Miroslav, Ing. - předseda

Email: miroslav.krejci@pardubickykraj.cz

Adresa: Pardubický kraj, Komenského nám. 125, 532 11 Pardubice

Fiala Petr - místopředseda

Email: fiala@letohrad-city.cz

Adresa: Město Letohrad, Komenského 41, 561 51 Letohrad

Bouška Zdeněk, Mgr.

Email: bouskaz@seznam.cz

Adresa: Javorník 96, 568 02 Svitavy

Demlová Hana, Ing.

Email: hana.demlova@seznam.cz

Adresa: Jilemnického 2217, 530 02 Pardubice

Ešpandr Zdeněk, JUDr.

Email: zdenek.espandr@muuo.cz

Adresa: Černovír 114, 562 01 Ústí nad Orlicí

Jonák Rudolf, Ing.

Email: jonak@pro-po-s.cz

Adresa: Špindlerova 1153, 562 01 Ústí nad Orlicí

Kacálek Jaroslav, Mgr.

Email: j.kacalek@unet.cz

Adresa: Erbenova 474, 572 01 Polička

Mareš Miroslav, Ing.

Email: mmares@seznam.cz

Adresa: U Husova sboru 74, 530 02 Pardubice

Netolický Martin, JUDr.

Email: martin.netolicky@pardubickykraj.cz

Adresa: Na Křibě 1472, 560 02 Česká Třebová

Soukup Tomáš, Ing. arch.

Email: starosta@luze.cz

Adresa: Košumberk 4, 538 54 Luže

Zedník Jaroslav

Email: jaroslav.zednik@ceska-trebova.cz

Adresa: Město Česká Třebová, Staré náměstí 78, 560 13 Česká Třebová

Kontrolní výbor

Janeček Josef, Ing. - předseda

Email: josef.janecek@pardubickykraj.cz

Adresa: Pardubický kraj, Komenského nám. 1, 532 11 Pardubice

Trávníček Jaroslav, Ing. - místopředseda

Email: javet@centrum.cz

Adresa: Smetanova 412, 537 01 Chrudim

Barták Milan, Ing.

Email: bartak@vakpce.cz
Adresa: Semín 225, 535 01 Přelouč

Brandejs Pavel, Bc.

Email: fkoudelka@centrum.cz
Adresa: Dostojevského 3, 568 02 Svitavy

Brýdl Jiří, Mgr.

Email: starosta@svitavy.cz
Adresa: Město Svitavy, T. G. Masaryka 35, 568 02 Svitavy

Davídek Milan

Email: davidek.vschrudim@seznam.cz
Adresa: Karla Lidického 325, 539 01 Hlinsko

Hruška Vlastimil, RNDr.

Email: vlastimil.hruska@tiscali.cz
Adresa: Grégrova 4, 560 03 Česká Třebová

Škvařil Petr, Ing.

Email: starosta@kvetna.cz
Adresa: Květná 85, 572 01 Polička

Šťastná Zdenka, JUDr.

Email: notar.stastna@quick.cz
Adresa: Masarykovo náměstí 900, 537 01 Chrudim

Tejkl Miroslav, JUDr.

Email: miroslav.tejkl@seznam.cz

Tóth Ladislav, Ing.

Email: l.toth@orlicko.cz
Adresa: Červený Potok 8, 561 69 Králíky

výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost

Řezníček Petr, Mgr. - předseda

Email: petr.reznicek@chrudim-city.cz
Adresa: Město Chrudim, Resselovo nám. 77, 537 16 Chrudim

Kiss Martin, Mgr. - místopředseda

Email: starosta@brezova.cz
Adresa: Luční 301, 569 02 Březová nad Svitavou

Bernášek Bohumil, Ing.

Email: bernasej@razdva.cz
Adresa: Štefánikova 739, 563 01 Lanškroun

Gruntová Jitka, PaedDr., Mgr.

Email: jitkagruntova@seznam.cz
Adresa: Sluneční údolí 265, 569 02 Březová nad Svitavou

Hrubý Dag, RNDr.

Email: hruby@gymjev.cz
Adresa: Gymnázium, A. K. Vitáka 452, 569 43 Jevíčko

Karamazov Simeon, doc. Ing., Dr.

Email: simon.karamazov@upce.cz
Adresa: Devotyho 775, 530 09 Pardubice

Kejzlarová Helena

Email: ddm.mikado@tiscali.cz

Adresa: Na Stráni 493/III, 566 01 Vysoké Mýto

Kraftová Ivana, doc. Ing., CSc.

Email: ivana.kraftova@upce.cz

Adresa: Univerzita Pardubice, Studentská 95, 532 10 Pardubice

Krátká Zdeňka

Email: ms.staroholicka@volny.cz

Adresa: 1. máje 225, 534 01 Holice

Kubát Josef, RNDr.

Email: gypced@supce.cz

Adresa: Erno Košťála 1000, 530 12 Pardubice

Kučík Jiří, Mgr.

Email: reditel@zus-du.cz

Adresa: ZUŠ Dolní Újezd, 569 61 Dolní Újezd 480

Málková Marie

Email: m.malkova@slatinany.cz

Adresa: Družstevní 724, 538 21 Slatiňany

Muselík Miroslav, Mgr.

Email: muselik.m@seznam.cz

Adresa: Sportovní 12, 571 01 Moravská Třebová

Smetanová Jana, Mgr. Bc.

Adresa: Lexova 2138, 530 02 Pardubice

Výborný Marek, Mgr.

Email: vyborny.mk@seznam.cz

Adresa: Konopáčská 948, 538 03 Heřmanův Městec

výbor pro dopravu a dopravní obslužnost

Toman Ivo, Ing. - předseda

Email: ivo.toman@pardubickykraj.cz

Adresa: Záměstí 160, 565 01 Choceň

Jílek Josef, Ing. - místopředseda

Email: jjilek@post.cz

Adresa: OR-CZ spol. s r. o., Brněnská 19, 571 01 Moravská Třebová

Čulík Jan

Email: jan.culik@chocen-mesto.cz

Adresa: Na Svobodárně 1696, 565 01 Choceň

Dudla Martin, Bc.

Email: martindudla@ktuo.cz

Adresa: Chodská 1195, 562 06 Ústí nad Orlicí

Efler Emil, Ing.

Email: emil.efler@email.cz

Adresa: Na Okrouhlíku 1027, 530 03 Pardubice

Graja Milan, doc. Ing., CSc.

Email: milan.graja@upce.cz

Adresa: Pardubická 179, Srch, 533 52 Staré Hradiště

Huryta Miloš, Ing., MBA

Email: milos.huryta@irisbus.iveco.com

Adresa: Svatopluka Čecha 1687, 565 01 Choceň

Ježek Drahomír, Ing.

Email: jezek@aurumroom.cz

Adresa: Atelier Aurum, s.r.o., Jiráskova 21, 530 02 Pardubice

Končická Květa, Bc.

Email: koncickakveta@atlas.cz

Adresa: Javorník 78, 568 02 Svitavy

Košář Milan, Ing. arch.

Email: archiko@archiko.cz

Adresa: Husova 1848, 530 03 Pardubice

Kudrna Zdeněk, Ing.

Email: zdenekkudrna@seznam.cz

Adresa: Na Studánce 961, 562 01 Ústí nad Orlicí

Nečas Evžen, Ing.

Email: evzen.necas@lokotrain.cz

Adresa: Habrmanova 1767, 560 02 Česká Třebová

Tupec Petr

Email: petr.tupec@hornijeleni.cz

Adresa: Obec Horní Jelení, Komenského náměstí 72, 533 74 Horní Jelení

Vavřina Vít

Email: vavrina@airport-pardubice.cz

Adresa: Štrossova 447, 530 03 Pardubice

Wágner Miroslav

Email: starosta@jablonno.cz

Adresa: Ostrovní 23, 561 64 Jablonné nad Orlicí

výbor pro zdravotnictví, sociální věci a neziskový sektor

Lána Radomír, MUDr. - předseda

Email: radomir.lana@uo.hospital.cz

Adresa: Vicenova 779, 562 01 Ústí nad Orlicí

Fraňková Štěpánka, MUDr. - místopředseda

Email: stepanka.frankova@mmp.cz

Adresa: Město Pardubice, Pernštýnské náměstí 1, 530 02 Pardubice

Baťová Dagmar

Email: dbatova@seznam.cz

Adresa: Radiměřská 10, 568 02 Svitavy

Cvrkal Otmar

Čechlovský Jan, Mgr.

Email: jan.cechlovsky@chrudim-city.cz

Adresa: Město Chrudim, Resselovo náměstí 77, 537 01 Chrudim

Gottvald Tomáš, MUDr.

Email: tomgottvald@hotmail.com

Adresa: Bratranců Veverkových 1030, 530 02 Pardubice

Havíř Pavel, MUDr.

Email: havir@nemsy.cz

Adresa: Nad Rybníkem 12, 568 02 Svitavy

Kleinová Renata, MUDr.

Email: renatakleinova@seznam.cz

Adresa: Přerovská 846, 530 06 Pardubice

Krejza Martin, Ing.

Email: martin.krejza@vysoke-myto.cz

Adresa: Českých Bratří 248, 566 01 Vysoké Mýto

Ludwig Miroslav, prof. Ing., CSc.

Email: miroslav.ludwig@upce.cz

Adresa: Staročernsko 43, 530 02 Pardubice

Martinů Jaroslav

Email: starosta@policka.org

Adresa: Město Polička, Palackého nám. 160, 572 01 Polička

Mašková Alena, Mgr.

Email: masek.ruda@quick.cz

Adresa: Sídliště 9. května 291, 538 07 Seč

Ostruzzková Eva, Mgr.

Email: eva.ostruzzkova@centrum.cz

Adresa: U Javoroky, 560 02 Česká Třebová

Razskazov Jiří

Rybová Věra, MUDr.

Email: v.rybova@tiscali.cz

Adresa: K. H. Borovského 672, 565 01 Choceň

Skalický Jiří, PharmDr.

Email: drskalicky@seznam.cz

Adresa: Staročernsko 44, 532 02 Pardubice

Vaško Bohumil, MUDr.

Email: bohumil.vasko@centrum.cz

Adresa: K. Světlé 198, 566 01 Vysoké Mýto

Vondráček Tomáš, MUDr.

Email: tvon@seznam.cz

Adresa: Na Výsluní 1227, 537 05 Chrudim

Zelenková Katarína

Email: katarinazelenkova@seznam.cz

výbor pro regionální rozvoj, kulturu, památkovou péči a cestovní ruch

Effenberk Ladislav, Mgr. - předseda

Email: effenberk@mestoholice.cz

Adresa: Město Holice, Holubova 1, 534 01 Holice

Moučka Jaroslav, Ing. - místopředseda

Email: j.moucka@wo.cz

Adresa: Malecká 529, 537 05 Chrudim

Brýdl Miroslav, Ing.

Email: m.p.brydl@lit.cz

Adresa: Lidická 913, 570 01 Litomyšl

Burešová Irena

Email: irena.buresova@mestoprelouc.cz

Adresa: 17. listopadu 1240, 535 01 Přelouč

Gilar Zdeněk, Ing.

Email: gilar@lazne.bohdanec.cz

Adresa: Husova 314, 533 41 Lázně Bohdaneč

Košťál Martin, Ing.

Email: starosta@mulanskroun.cz

Adresa: Město Lanškroun, nám. J. M. Marků 12, 563 16 Lanškroun

Křivanová Magda, PhDr.

Email: krivanova@hlinsko.cz

Adresa: Město Hlinsko, Poděbradovo nám. 1, 539 01 Hlinsko

Kučera Petr

Email: zamek@nove-hrady.cz

Adresa: Nové Hrady 1, 539 45 Nové Hrady

Kučerová Anna, Mgr.

Email: anina.kucerova@centrum.cz

Adresa: Na Labišti 530, 530 09 Pardubice

Lacina Karel, prof. PhDr., DrSc.

Email: karel.lacina@upce.cz

Adresa: Zakouřilova 765/150, 140 00 Praha-Chodov

Lohniský Jaromír

Email: jaromir.lohnisky@vuos.com

Adresa: Nádražní 248, 534 01 Holice

Motyčka Lubomír, Ing.

Email: motycka@vesna.cz

Novotný Pavel

Email: pavel.novotny@skutec.cz

Adresa: Město Skuteč, Palackého náměstí 133, 539 73 Skuteč

Petráň Miroslav, Ing. arch.

Email: miroslav.petran@bp-projekt.cz

Adresa: Atelier BP Projekt, Štrossova 567, 530 03 Pardubice

Rozinek Jiří, Mgr.

Email: j.rozinek@rada-severovychod.cz

Adresa: Úřad Regionální rady, Sukova třída 1556, 532 33 Pardubice

výbor pro životní prostředí, venkov a zemědělství

Neubauer Václav - předseda

Email: mestecko.trnavka@iol.cz

Adresa: Obec Městečko Trnávka, 569 41 Městečko Trnávka 2

Stejný Milan - místopředseda

Email: mtsms@seznam.cz

Adresa: Palackého 11, 571 01 Moravská Třebová

Bačovský Miroslav, Ing.

Email: bacovsky.ls161@lesycr.cz

Adresa: Koclířov 114, 569 11 Koclířov

Bárta František, RNDr.

Email: frantisek.barta@quick.cz

Adresa: Brigádnická 383, 538 43 Třemošnice

Čapský Jaroslav, RSDr.

Email: jaroslav.capsky@email.cz

Adresa: Lohenice 88, 535 01 Přelouč

Charvát Radomír

Email: ld@wo.cz

Adresa: Lesní družstvo Vysoké Chvojno, Soběslavova 82, 533 21 Vysoké Chvojno

Jiroutek Aleš, Ing.

Email: jiroutek@mesto-hm.cz

Adresa: Barákova 197, 538 03 Heřmanův Městec

Lapáček Bohuslav, Ing.

Email: lapacek.b@seznam.cz

Adresa: Felberova 4, 568 02 Svitavy

Mojžíš Martin, Ing.

Email: mojzis@email.cz

Adresa: Družby 335, 530 09 Pardubice

Nedvěd Aleš, Ing.

Email: zd.rosice@tiscali.cz

Adresa: Zájezdec 39, 538 51 Chrast

Parolek Miloslav, Mgr.

Email: mparolek@gymjev.cz

Adresa: ZŠ, U Zámečku 784, 569 43 Jevíčko

Pomikálek Jiří

Email: pomikalek@wo.cz

Adresa: 561 63 Nekoř 243

Šotola Pavel, Ing.

Email: sotola@hlinsko.cz

Adresa: Havlíčkova 750, 539 01 Hlinsko

Weisbauer František, Ing.

Email: frantisek.weisbauer@suspk.cz

Adresa: U Josefa 117, 530 09 Pardubice

Žítek Miroslav, Mgr.

Email: starosta@ronovnd.cz

Adresa: Nádražní 114, 538 42 Ronov nad Doubravou

Zdroj: Krajský úřad Pardubického kraje